

Alibi
na příští noc

Lukáš Vavrečka

Alibi na
příští
noc

Alibi na
příští
noc

Lukáš Vavrečka

Pavel Mervart, 2014

Tuto knihu věnuji jejím prvním čtenářům a posluchačům
Veronice Bartošové, Michale Dovrtělové, Vladimíru
Novotnému a Lubomíru Macháčkovi s vděčností za
mnohaletou podporu, náměty a inspiraci.

© Lukáš Vavrečka, 2014

ISBN 978-80-7465-095-6

Obsah

Alibi na příští noc	
Sama v pokoji	9
Pierot	
Magritův obraz	25
Terapie	
Otec	43
Město	
Poprvé	61
Pierot	
Ateliér	67
Poslední snídane	
Zahrada	85
Terapie	
Matka	101
Pierot	
Nádraží	109
Město	
Podruhé	139
Poslední snídane	
Hejno racků	149
Pierot	
Mocná slova	177
Poslední snídane	
Odplata	195
Alibi na příští noc	
Dopis na rozloučenou	213

Alibi na příští noc

Sama v pokoji

Břečťan dosud nepozorovaně stoupal po nažloutlých zdech. Na rozdíl od jeho přítomnosti onen kradmý pohyb očím kolemjdoucích unikal. Odehrával se v jiném čase.

Stejně tak já jsem našlapoval zvolna, i když poněkud nejistě. Neměl jsem proč spěchat. Nespěchal jsem.

Vinárna v podloubí již utichla. Dvorky ukryté za několikerými zdmi osaměly a jejich prostory naplnil sladký pach kvetoucího bezu.

Na pomezí ulice a obývaných soukromí se rýsovaly stíny listoví.

Spletité cesty břechťanu vedly nad oblouky podchodů, vedly k oprýskaným okenicím, vedly celou ulicí a opisovaly její tvar.

V jedné z nejpůvodnějších částí Města, nedaleko náměstí, ulice tvořily pouze jakési průrvy mezi domy. Okna byla světlá, jejichž záře dopadala na kamenné

dláždění jen poskromnu. Ovšem byla také zrcadly namířenými do příbytků, aby umocnila pocit prostoru. Světy ulic a světy pokojů byly dokonale odděleny.

Pitoreskní Město.

Již kolikátý rok na mne hrálo tu samou komedii. Už dávno přestala být k smíchu. Štěpila se a rozpadala úplně sama.

Prý v tomhle Městě jednou zabili i pierota. Přesněji herce, který se za něj vydával, ovšem zabili ho v kostýmu. Podřízli ho jako prase. Ošklivý příběh. Ačkoliv, kdo dneska může s jistotou tvrdit, že ví, jak tomu tenkrát bylo. Veronika vypráví spoustu příběhů, jen málu z nich se dá skutečně uvěřit. Město vypráví spoustu příběhů, pouze některé zůstávají.

Jen o Tereze mi toho zatím neřekla dost, abych byl schopný jí porozumět a později si ji snad i získat.

Naštěstí pro mne se Tereza poslední měsíce měnila v holku, kterou bych konečně mohl mít jen pro sebe. Alespoň po dnešním odpoledni jsem si dával větší naději.

Když ji Patrik opustil, poprvé za ty dva roky, co jsme spolu strávili, jsem cítil převahu. Nad ním, nad kterýmkoliv. Samozřejmě jsem si během posledních let na vysoké nacházel různé známosti, ovšem vždy jen takové, aby se snadno daly ukončit v případě, že by mi Tereza dala šanci.

A nyní jsem tu šanci skutečně pocítil. Dala mi ji. Darovala. Šla se za mnou vypovídat a já na ni byl hodný. Stal jsem se protikladem k tomu navoněnému parchantovi, jak mu začala přezdívat. Byl jsem ve výhodě. A ona poprvé nebyla s někým jiným.

Vracel jsem se za ní a okna byla zapnutá nebo vypnutá. Každopádně byla slepá. Nic víc, nic míň.

Vracet se za dívkou je akt, je to sentimentální gesto, které je stejně silné jako zoufalé, ale já měl ještě stále potřebu s ní mluvit. Dnes. Jen dvě hodiny uplynuly od chvíle, kdy jsme se na náměstí rozloučili. Spěchala za Veronikou, bylo devět hodin. Spěchala, poprvé svá, a těšila se, protože se dohodly. Nyní se za jejími okny svítí.

Vrátila se. Bude sama.

Její spolubydlící Klára oslavuje poslední úspěšně složenou zkoušku letního semestru. Značný důvod, proč opustit noru, v níž se schovávala po celé zkouškové období. Zamklá Klára. Konečně vyjde napospas.

Klára a její intimita. Pokoj a jeho Klára. Dvojice přitažlivá i odpudivá zároveň. Celá ta její leklá tvář byla vlastně docela pěkná. Byla však uzavřená a čert aby ji otevíral.

Břečťan a jeho kradmý pohyb.

Mé nohy. Mé boty přede dveřmi v přízemí. Hlavní vchod se nezamyká. Alespoň ne do půlnoci.

Můj vlastní dech se mísil s vlhkým dechem domu.

Nebyl jsem na ulici, nebyl jsem v pokoji. Postával jsem na pomezí. Váhal jsem a stoupal a váhal a všechno bylo přímočaré. Vyjma kamenné schodiště.

Cesty do vyšších pater vedou výhradně po schodišti. Přitom zdaleka ne každé stoupaní vás přivádí o poschodí výše. Schodiště je zrádné. Schodiště se obtáčí.

Na chodbě se nesvítí. Za dveřmi však ano.
Podlouhlou skulinou z pokoje odchází soukromí.
Světlo zůstává.

Jako bych v dlani těžkal říční kámen, několikrát zaklepu a mimoděk otevírám.

Zbytky soukromí vyprchají do šera. Dívčí vůně odteká a vsakuje se, lepí se mi na podrážky. Kůže, parfém a něco navíc, co zatím nejsem schopen rozeznat. Všechno to cítím a jsem jako malátný.

Pronikám a uzavírám průnik. Volám zprvu nesměle, později nahlas, ale slyším jen tikot hodin na zdi a svou neskrývanou bázeň.

Poklekám a tisknu její ruku, ale Klára leží nehnutě. Ticho. Hodiny se nezastaví. Klára se nepohne. Nad ní já, nalevo převrácená židle a stůl s květinami ve váze. Klára leží na zemi, jako kdyby spala. Mlčí. Hledí na mé podrážky, které přinášejí zpět, co z ní uteklo na chodbu.

Svírám Kláře zápěstí, ona svírá levou pěst. Mluvím na ni, otřásám jí a dotýkám se jejího krku tak zhurta, jak bych se nedotýkal ani Terezy. Kláře už to nevadí.

Je to uzavřené.

Přestávám být nad člověkem. Přestávám být nad věcí. Zase trčím někde mezi, protože mě nepozvala a tohle všechno okolo přestal být její pokoj, když si lehla na koberec. Prochladla a znehybněla.

Koberec je vzorovaný, starý a především pošlapaný. Stůl je dubový, váza keramická, květiny umělé. Závěsy ztěžkly, drapérie si drží svou červeň. Už se nedotýkám ničeho, jen svého telefonu.

Vytáčím číslo policie. Hledím na zem, na její šaty, na její ramena, na její oči. Případá mi rozkošná a překvapená. Mám strach, že ví víc než já. Mám strach si něco myslet, poněvadž už se to možná nehodí.

Nikde stopy po Tereze. Nejspíš se ještě nevrátila. Volám znovu, tentokrát abych si to ověřil. Na druhé straně linky telefon vyzvání. Rozhlížím se po místnosti. Je vybavená starým nábytkem, hliněnými předměty, porcelánem a dečkami. Mohutný lustr na všechnu tu veteš vrhá roztříštěné světlo.

Čeho jsem si zprvu nevšiml, byla otevřená láhev červeného vína a prázdná sklenka vedle ní.

Tereza na konci linky. Rozeznávám barový hluk, její hlas a hlas Veroniky, která se čemusi podnapile směje. Tereza už také nezní právě střízlivě. Rozhodně by na ty prášky neměla tolik pít.

Slyšíme se a neslyšíme. Židle, hosté, sklenice a cosi jako hudba mě překřikují. Nemám sílu ji znepokojit. Mám strach vysvětlovat nahlas svoji situaci. Loučím se a pokládám. Opouštím prostor.

Jdu čekat na chodbu. Otevírám dveře a zpozoruji rohožku. Zaskočen pootevřenými dveřmi jsem ji zprvu opomněl použít. Chvatně, ačkoliv poněkud zbytečně, čistím obuv a myslím na Klářinu mladičkou tvář přitisknutou na koberec. Je bledá a otevřená. Do úst jí sedá zvířený prach.

Ve ztemnělé chodbě se cítím o poznání lépe. Zbavuji se pocitu, že se pohybuji na nepatřičném území. Tady

mi to nepatří. Ani Klára mi nepatří a kdo ví, jestli mi někdy bude patřit Tereza.

Tuto otázku jsem si kladl poslední dvě hodiny za stolem v kavárně na náměstí. Zapíjel jsem shledání i loučení, zapíjel jsem její přítomnost a později i své představy o budoucnosti. Chtěl jsem to nechat všechno odplynout, ale nepovedlo se. Vrátil jsem se. Možná jen dobře. Teď už to rozhodně nebude ona, kdo objeví mrtvé tělo.

Napadlo mě, že jsem nikdy Kláru nepoznal lépe než nyní. Za celý semestr, kdy s ní Tereza bydlela, jsem ji viděl jen několikrát. Většinou přede mnou zavírala dveře, protože její spolubydlící nebyla doma.

Všechno, co jsem o ní doposud vyzvěděl, pocházelo od Veroniky. Ta jediná je znala obě. Ačkoliv ani ta nejspíš nevěděla všechno.

Přicházejí policisté. Dva muži různé výšky.

Ten třetí, co jde s nimi, je pravděpodobně doktor. Přišel zjistit čas úmrtí. Zdravím je plaše a vpouštím je do pokoje. Muži se rozhlížejí. Tváře mají úřední. Později je ztrácejí. Doktor klečí jako já prve. Neříká nic. Muži si mě přeměřují. Já pozoruji jejich nohavice, kolena i tkaničky u bot. Oni se ptají. Já odpovídám.

Vaše jméno?

Jakub Koutný.

Znáte ji?
Ano, znám.
Kdo je to?
Klára Hudcová
Přišel jste za ní?
Rozhodně ne. Já přišel za Terezou.
A to je kdo? táže se ten menší.
Spolubydlící. Tereza Černá. Bydlí tu od podzimu.
Víte, kde je teď?
V jednom podniku za divadlem.
Už jste ji kontaktoval?
Ano
Řekl jste jí...
Ne.
Zavolejte znovu.
Ano prosím.

První muž, ten o poznání menší, mě uvádí do rozpa-
ků. Na okamžik opět získává tvář.

Úšklebek.

Rybí oči. Nos si nevybavuji, zmizel příliš brzy. Po
něm i ostatní běžné části obličeje přestaly participovat
na původním dojmu, vytratily se. Oba muži ve stej-
nokrojích se posléze od pasu nahoru ztratili v mlze
jako vrcholy věží na útesu.

Holka se zřejmě otrávila, konstatuje jeden z nich.

Otrávila? podivuji se.

Neviděl jste dopis?

Jaký dopis?

Ležel na stole. Pod vázou s květinami, vysvětluje policista.

Z oparu se vynořila ruka a počala přede mnou šermovat rozloženým archem, popsaným jen několika větami. Papír se chvěl, příliš blízko, než abych ho mohl přečíst. Až jsem se musel bránit. Muž neustále předpokládal, že toho motýla uchopím.

Nakonec jsem ale kapituloval a převzal ho jak se patří podezíravě. Stálo tam, že ji to už nebaví nebo něco v tom smyslu.

Co je s vámi? ptal se podrážděně.

Víte, nadechl jsem se, je to trochu zvláštní. ona sem nikoho sama nepouštěla... Ačkoliv... Hrobař chodí vždycky nepozván. Jen přijde a odvede svou práci.

Vy nás máte za hrobaře?

Sehraná dvojice se náhle si vymění pohrdlivé pohledy. Ticho. Jeden z nich mi přikáže:

Jděte čekat na chodbu. A zavolejte té vaší Tereze. Nebo ne. Nechte tu na ni číslo.

Nechávám na ni číslo a odcházím za dveře, pohled stále ulpívající na jejich nohavicích. A nejen pohled, i ostatní smysly včetně hmatu zůstávají na místě činu, a tak se mohu schoulit do klubíčka a obejmout ležící tělo Kláry Hudcové. Mohu jí dýchat do týla, aniž by si toho kdokoliv povšiml, a udivovat sám sebe intenzitou vztahu, jaký jsem si k té mrtvé dívce stačil vytvořit.

Dvě rozostřená torza mužů ve stejnokrojích se téměř nehýbají. Přecházím po chodbě, ležím s Klárou na zemi. Nepředstavitelně blízko jejich podrážkám, které vnesly do tohoto pokoje něco, co sem rozhodně nepatřilo.

Dýchám na chodbě, cítím uvnitř.

Klára nedýchá, jeden z mužů při nádechu vyluzuje odporný, sípavý zvuk. Dýchám a cítím to, co jsem cítil prve, a není to ani přirozená vůně její pokožky, ani její parfém.

Jed byl rozhodně ve sklenici, pronese doktor. Ty usazeniny na skle. Jen se podívejte. Ano, tak. Správně. Proti světlu. V lahvi nic takového není.

Nevidím je, nedohlédnu.

Vidím jenom její vlasy a mužovy nohy.

Holka zemřela někdy mezi sedmou a devátou večer, pokračuje. Teď je skoro půlnoc. Tohle nebyl žádný afekt. Všechno měla připravené. Podle mne to byly nějaké léky. Rozdrtila tabletky a prášek musela rozmíchat nejprve v malém množství horké vody, aby se dobře rozpustil. Roztok nalila do sklenice a smíchala ho s vínem. Zakroužila, nadechla se a vypila. Pak čekala. Pocítila únavu, ospalost a velice silné, pomalé bušení srdce. Tlukot se zpomaloval, až došlo k zástavě.

Velice elegantní, to se musí nechat, poznamená jeden z mužů. Jedno ukrajinské přísloví říká: Jíst, pít a lásku mít, smrt pokyne, vše pomine. Alespoň že nechala dopis.

Proč nechala pootevřené dveře? pomyslím si. Proč ty zatracené dveře nezavřela?

Odpověď mi již brzy poskytne Veronika. Ona a její hlas. Řekne mi, že možná chtěla vědět. Vědět je pro někoho důležité.

Telefonní sluchátko promění vše, co vyřkne, v šepot a čím více šeptá, tím blíže ji cítím. Třímám její hlas na rameni a naslouchám: Možná, že Klára chtěla vědět, jestli se to má stát. Jestli je právě toto jediné východisko. Přece si těch dveří někdo musel všimnout, přinejmenším bytná nebo sousedka. Pootevřené dveře byly volání o pomoc.

Poslyšte! zvolal někdo do chodby. Škubl jsem sebou a otočil se po směru hlasu. Asi nevíte, jestli Hudcová brala nějaké léky?

Popravdě odpovídám, že Klára léky nebrala. Ne, brala je Tereza. Na srdce. Dvakrát denně. Snad si nemyslí, že... Polil mne chlad.

My si nic nemyslíme... Hlavně nepanikařte. Porozhlédneme se, jestli tu někde ještě nějaké nezbyly.

Zaslechnu, jak otevírají skříně, procházejí celým bytem, probírají se poličkami v kuchyni. Postávám na chodbě, ruce v kapsách od kalhot, protože nevím, co s nimi. Všechno to trvá nepříjemně dlouho.

Slyším, jak volají Tereze. Ani tentokrát si první muž neodpouští příkrý tón, jakým promlouval ke mně. Teď už to Tereza ví. Bude se mě ptát, proč jsem jí to neřekl. Nepřipravil jsem si odpověď.

Ačkoliv, byl jsem přece rozrušený. Smrt je omluva pro jakékoliv jednání... Už jsem zase zbabělý, ustrašený kluk. Nerad bývám ustrašený.

Rozhodně teď už Tereza ví, co se stalo.

Přijde. Podlehne.

Oni zase vědí, že bere léky. Ale byla se mnou...
Celou tu dobu.

Mezi sedmou a půl devátou jsme se ještě procházeli po lesních cestách za městem. Obešli jsme starý hřbitov a vyskočili na jeho kamennou zeď, rozhlíželi se. Nejprve aby nás nikdo neviděl, později jen tak, pro zábavu. Les voněl a náhrobky se leskly, měly dlouhé stíny. Pak jsme spěchali na náměstí, aby stihla setkání s Veronikou.

Celou tu dobu mi tvrdila, jak špatný to byl nápad, začít si něco s Patrikem. Litovala, že to nevěděla už na začátku.

Všechno mohlo dopadnout ještě daleko hůř. Mohla přijít o Veroniku. Ne, o tu rozhodně přijít nechtěla, zvláště když zjistila, jak velkorysá dívka to je. Veronika jí nechala volnou cestu, přitom sama stála o Patrika možná více než já o Terezu.

Dala jí šanci.

Ustoupila, protože věděla, že Tereze její náklonnost Patrik opětuje. Ustoupila, protože věděla, že je silnější: Veronika měla šarm, měla sportovní postavu a smysl pro příběh. Tereza měla tříčtvrteční kalhoty, kecky a pruhované tričko, na první pohled byla spíše chlapecká a nesmělá, možná že právě to Patrika přitahovalo. Možná nechtěl silnou, samostatnou ženu. Chtěl dívku, která potřebuje být s někým. Každopádně něco chtěl a muž jeho typu si mohl vybírat.

Shodou okolností si Patrik Hübel vybíral až příliš často. Podle všeho, co mi Tereza stačila na hřbitově říct, si v době, kdy s ní byl, stačil vybrat ještě nějakou další holku, možná nejednu.

Alespoň tak jsem se dovtípl, když Tereze došla řeč, když nevěděla, jak nazývat věci, o nichž se lidé jako ona baví jen zřídka. Tytéž závěry jsem učinil, když Veronika mluvila v hádankách.

Z příběhů, které mi obě vyprávěly, jsem stačil vytušit, že ať už Patrik udělal cokoliv, Tereza se to dozvěděla od Kláry.

A tak se dostávám k dosud jediné souvislosti mezi událostmi toho dne a Klářinou sebevraždou. Ovšem tato souvislost je možná pouze zdánlivá, poněvadž jestli si dobře pamatuji, Klára o svém svědomí v dopise nepsala. Nezmiňovala se o nikom z nás čtyř. Její důvody byly mnohem prozaičtější a o to pochopitelnější.

Právě ony důvody mě opět přivádějí k otázce, zda jsem skutečně kompetentní v tomto případě vyvozovat nějaké závěry; jen těžko mohu tvrdit, že jsem Kláru znal.

Mezitím co jsem uvažoval, muži v bytě posbírali nemálo předmětů, které posléze umístili do obálek, průhledných sáčků nebo rovnou do kapes. Mezi jinými i papírovou krabičku od kardiotonika.

Tak tohle ji zabilo, slyším opětovně doktorův hlas. Účinná látka je digoxinum. Extrakt z náprstníku vlnatého.

Bravo, doktore.

Přichází Tereza.

Uvidí právě fotografované tělo své spolubydlící, zastaví se, jako by jakýkoliv další pohyb ztratil veškerý

význam. Zastaví se a oči jí zvlhnou, třesou se jí rty i ruce. Začne plakat.

Rozčilený policista vykřikne:

Otevřete okna!

Oba, doktor i policistův kolega, v úleku přiskakují k oknům a rozevírají je dokořán. Sladká vůně parfému odchází do ulice. S ní všechno, co bylo v pokoji navíc.

Jen tenký, průhledný povlak čehosi zůstává utkvělý na nábytku a zašlapaný do koberce. Nevěděl jsem, odkud se vzal, a tím spíše jsem nevěděl, zda i jej noční průvan dříve či později vezme s sebou.

Zanechávám údaje. Zavazuji se a odcházím. Ještě nějaký čas potrvá, než Klářino tělo odvezou. Jsou dvě ráno. S Terezou si chtějí promluvit na stanici.

Kladl jsem jí na srdce, aby... Ona souhlasila, že... Téměř nepřítomná. Možná stejně jako já prve, uvízla i ona na rozhraní a nevěděla kudy zpět. Když hovořila, oběma rukama si zakrývala ústa, stále plakala a něco na ní bylo dojemnější než celá ta Klářina nešťastná smrt.

Schodiště se obtáčelo, tentokrát opačným směrem. Všechno šlo nazpátek, i já jsem se vracel, tentokrát k sobě. V podnájmu bude tma a čas. Poněvadž zdejší dvorky jsou stavěné tak, aby ho udržely pohromadě, zatímco ulicemi bude protékat jako jindy a jinde.

Vrátil jsem se do skuliny mezi domy. Od sebe je držely jen mohutné oblouky zhruba ve výšce druhého poschodí. Ulice mizí, domů přibývá.

Odcházení po cestě se stalo nejnepohodlnějším způsobem odcházení. Dlažební kostky promokly.

Odcházel jsem pod oblouky a průvan srážel k zemi listí břechťanu. Opadávalo jako otrhané pod okny, která nechal policista otevřít. Ta okna byla zapnutá.

Neslyšel jsem nic. Jen dopadající listí šeptalo jako ozvěna deště, který jsem promeškal.

Značnou část následujícího dne jsem prospal.

Až po poledni jsem i s hrnkem ranní kávy sešel na čtvercový dvorek, ze všech stran obklopený zdmi činžovního domu. Po chladné noci mi tento slunný den přišel nadmíru neskutečný. Usadit se na nízkou lavičku. Dívat se do slunce. Všechno jako proti mysli. Ovšem jak jinak naložit s přílišnou koncentrací času. Oční víčka jsou náhle tak pomalá, přitom ulice se hemží, ulice přetéká.

Odpoledne vtěsnané do nádechů.

Sentimentální uplývání, k němuž byly dvorky stvořeny, s sebou neslo teskný pocit zbytečnosti nastávajícího období.

Že na dvorku nebude zpozorován při svém tristním mrhání, bylo jednou z mála jistot, které samotář skutečně měl. Pokoje obklopené zrcadly oken byly příliš zahleděné do sebe., než aby mohly prohlédnout skrz.

Zanedlouho přišel soumrak a s ním jsem se vrátil do prostor, v nichž jsem strávil zbytek předešlé noci. Na mobilním telefonu jsem objevil více než dvě desítky

nepřijatých hovorů. Žádným z nich jsem se v tu chvíli nehodlal zabývat.

Přečetl jsem textové zprávy a shledal, že setkání by uvítala nejen Veronika Sýkorová, ale především Patrik Hübel, což mne zaujalo. Ihned jsem zavolał zpět a domluvil si schůzku v podloubí nedaleko dějiště nočních událostí.

Na Patrikovy důvody jsem byl obzvláště zvědavý. Později, když jsem se na místo dostavil a Patrika našel nervózně přešlapujícího ve stínu jednoho z mohutných pilířů, mi svitlo, že má zvědavost nebyla zdaleka nemístná. Mladík s černými vlasy a ostře řezaným nosem mi totiž bez okolků oznámil:

To písmo nebylo její.

Pierot

Magrittův obraz

Na peroně vyčkával sám.

Jen opodál kdosi dřímал pod včerejšími novinami.

Z náprsní kapsy obleku vytáhl kovové pouzdro a z něj vyňal cigaretu. Strnulý, sošný ji zapálil a popel několikrát odklepl před sebe. Měl papírovou tvář, a proto ji schovával.

Stříbrná oblaka.

Lomoz a skřípění.

Do prostoru mezi ním a kolejištěm vtláčila příjíždějící lokomotiva geometrickou přesnost a neochvějnou stabilitu.

Saze. Pára a druhá ranní. Tři principy přenášející nádražní svět do rozměrů zcela odlišných, podrobných pravidlům černobílé fotografie.

Byl příliš hrdý, než aby dostal strach. Byl sebejistý, a tím se odsoudil.

Jednotvárnost za sebou skládaných oken.

Sekvence uplývaly s každou vteřinou pomaleji.

Rukojeť cestovního kufříku se zaleskla, když ji po paměti uchopil. Věděl, že se neotevře, věděl, že nevyzradí.

Tu noc uchopil jako kteroukoliv jinou. Vystoupal po schůdcích. Tlumeně pozdravil jiného, stejně uhlazeného muže, a nechal se zavést do určeného kupé.

Neměl ponětí, že na peróně zanechal otisk, jehož si později stejně nikdo nepovšimne. Dvě šlépěje v cigaretovém popelu zůstaly statické, zatímco se vlak s příznačným hřmotem dal opět do pohybu.

Viktor Franc si nepotrpěl na příběhy.

Jediné, co v denním tisku sledoval, byla inzerce a politika. Zatímco toho dopoledne seděl u stolu a pročítal noviny, Lucie nacházela zálibu ve vybavování interiéru.

Jejich první společné bydlení. Na okraji vilové čtvrti. V menším domku se čtyřmi pokoji, prostornou kuchyní a zahradou.

V zahradě záhony. V zahradě září.

Viktor sedí u čtvercového stolu dále děleného na mnoho menších čtverců kostkovaným ubrusem. Zakoupené květiny, jakési nápadné žluté květy ve skleněné váze plují obývacím pokojem.

Přímočaře.

Lucie je staví doprostřed stolu.

Viktor pročítá inzerci. Lucie křížuje bílé světlo pronikající štíhlými okny. Staví se na špičky. Na zed' věší

ploché, kruhové hodiny. Černá obruba, jednoduché rafičky.

Pronikavé světlo.

Je mladá. Elegantní. Zkouší si šaty. Viktor si čte, protože nemá na vybranou. Skládá noviny. Přišel čas.

Pokusit se. Zkusit.

Přichází krize. Pokusit se. O cokoliv.

Člověk bez práce postrádá význam.

Muž bez práce, muž Viktorova typu, muž, který zná, orientuje se, takový muž v novém domě své nové ženy nevydrží dlouho. Vděčný i méněcenný zároveň.

V mnoha směrech závislý.

Pokojem plují další květiny.

Ladně. Bez tíže.

Její ruce. Bez tíže.

Tak něžné, křehké.

Její ruce nesou skleněnou vázu, hladí ho po tváři.

S láskou i soucitem.

Její ruce ji svlékají.

Před zrcadlem. A pak ji opět oblékají do nových a nových šatů, jelikož večer se jde do divadla.

Rozhlížel se po foyer.

Secesní ornamenty. Olejomalby. Výzdoba. Červený koberec jako by nejevil známky jakékoliv újmy. Nejspíše nový, pomyslel si Roman Hirsch.

Viktor sledoval Romanovy pečlivě navoskované vlasy a veliké, skelné oči. Jako oči lesní zvěře, napadlo ho.

Vysoký, rachitický mladík po Romanově pravici působil, ačkoliv společensky oděný, neupraveným dojmem. Taktéž se rozhlížel a své lakýrky střídavě leštil o nohavice. Viktor se ho otázel:

Už jsi viděl Adama?

Nechtěl jsem ho rozptylovat. Určitě je nervózní.

Onen pačesatý mládenec jménem Jáchym Cizler naznačil třes rukou, poškrábal se na zrzavém strništi a napil se ze sklenky vína. Před začátkem představení bych se mu raději vyhnul, pronesl a hladina nažloutlé tekutiny ve vinné sklínce se uklidnila.

Jen ať si zůstane s herci, poznamenal Viktor tónem, který se Jáchymovi nezamlouval. Zaslechl v něm cosi jako odsouzení. Jako by říkal, ať si zůstane s tou svojí sebrankou. Toto zdání se mu však rychle podařilo zapudit.

Doufal jsem, že se tu sejdeme všichni, a zatím to vypadá jako setkání pánského klubu, zavtipkuje Roman Hirsch a zapálí si cigaretu. Lucie se na bratra podívat nepřijde?

Tři muži, všichni mezi sedmadvaceti a čtyřiceti lety, se v tom náhle vzniklém tichu vzájemně pozorují.

Viktor zatěká očima.

Naléhavě odjela za přítelkyní, vysvětluje Viktor. Přes poledne jsem byl na pohovoru kvůli místu v záložně. Když jsem se vrátil, našel jsem na stole vzkaz.

Jestli jde o tu Luciinu potrefenou známou, co s ní tehdy Adam...

Roman se na Jáchyma prudce otočil. Zrzek nedořekl, pak pokračoval. Vůbec bych se nedivil, kdyby to byla ona. Možná už se jí vymstily ty věčné techtle

mechtle s ženatými chlapy. Neměla rozum, dodal ještě Jáchym a dopil sklenku.

Je tu řeč o Iloně? otázal se Roman.

Ano. Lucie psala, že za ní jede nejbližším vlakem.

Nedala vědět, na jak dlouho? zajímal se Roman. Viktor zavrtěl hlavou. Vzala si můj cestovní kufr, takže to bude na několik dní.

Druhý z přátel jeho švagra pokračoval: Nechala ti alespoň apanáž, než se vrátí?

Něco mám. Na týden to vystačí a třeba už se mi pošťestí...

Je hrozné, chytl se Jáchym a počal divoce gestikulovat, jak tenhle stát není schopný dát lidem práci.

Jednou to sem muselo přijít, s klidem odvětil Roman a pohlédl na hodiny nad pokladnou. Bylo teprve tři čtvrtě na osm.

Přišlo to do Francie a v červnu už i v Německu zavřeli burzy. Jenomže Němci se z toho vzpamatují, to je jasné. Mají vůli a cítí se slabšími vrstvami. Ale... Dejte lidem práci a udělají pro vás cokoliv.

Viktor jen s povzdechem poznamenal: Zajímalo by mě, kam to ještě může dojít. Už takhle jsem na tom bídně.

Ty na dlažbě neskončíš, máš přece Lucii, ujistil ho Roman a přátelsky se usmál.

Přece mě nemůže pořád živit. Už takhle...

Dělá to ráda, přerušil ho Hirsch. Co sejde na tom, že nemáš práci. Ona si to může dovolit.

Další otázka je, jak dlouho, navázal Jáchym svým agitačním tónem, již poněkud opilý. Zahraniční obchod ještě poklesne. Třeba o padesát, možná i sedmdesát

procent. Bude to jenom horší. Co uděláme s půl milionem nezaměstnaných? A co s milionem?

Proletáři by si věděli rady. Věděli si rady už před deseti lety! rozlítíl se Jáchym. Možná, že to tu chceme dát do pořádku. Ale chceme tady Němce? Chceme pořádek za tuhle cenu? Das Missgeschick.

Rozhodně bych se nikdy nechtěl, coby občan své země, cítit jako nemanželský syn staré kurtizány, přisvědčil Viktor vědom si toho, že je někdo poslouchá.

Moc pěkně řečeno, ozval se ženský hlas. Ale přátelé, nekažme si večer německou otázkou.

Asi padesátnice v květovaných šatech, s náhrdelníkem nejspíše falešných perel a kloboukem se širokou kreprou se zasmála, přidala se k trojici a za ní příkráčel šarmantní muž, nejméně o deset let mladší.

Paní Klarková! zvolal překvapeně Jáchym, a políbil té excentrické ženě ruku. Pánové, Anna Klarková, malířka. Paní Klarková, Viktor Franz, Roman Hirsch.

Pana doktora Macha možná znáte, ukázala umělkyně na muže po své levici.

Ano, Bernard Mach, už jsme se potkali, nedávno jsme se s ženou nastěhovali do toho menšího domku v Kaštanové ulici, vaši ordinaci máme na dohled.

Viktor podává doktorovi pravici.

Jeho pohled na okamžik uvízne na lékařově hustém kníru. Jáchym se ošívá, pak se vzdálí, aby si nechal dolít vína.

Doufám, pánové, začala Anna Klarková, jakmile Jáchym zmizel z dohledu, že vás se svým západem pro diskusi nenahněval. Je docela neškodný. Takový urputný proletář, není-liž pravda.

Nenechte se mýlit, odvětil Hirsch. Jeho strach není tak úplně neopodstatněný. Co vy si o tom myslíte, pane doktore?

Neslyšel jsem vaši debatu od začátku, ale abych pravdu řekl, mladý pan Cizler má, dle mého názoru, nutkavou potřebu házet kameny do vody.

Každopádně, dodala paní Klarková, je to velice milý a křehký mladík. Líbil se mi od začátku. Stál mi modelem, když jsem pracovala na kubistickém portrétu. Pojmenovala jsem ho Revolucionář. Nemohla jsem si pomoci.

Muži se zasmáli. Bernard Mach se poté obrátil na Romana a přátelsky se optal, jak se má jeho paní a proč, smí-li se ptát, s ním nepřišla na komedii dell'arte.

Necítí se dobře, odvětil dotázaný. Stěžovala si na migrénu, dodal ještě a významně na lékaře pohléd. Doufám, že i v tomto počtu budeme v hledišti Adamovi dostatečnou podporou. K malířce pak prohodil: Adam Henzl je náš společný přítel a švagr tady Viktora.

Konverzace se vedla dál v obdobném duchu. Viktor Franz byl zaměstnán myšlenkami na svou ženu a její náhlý odjezd. Když se později rozhodl vyhovět společenské konvenci, vznesl dotaz: Pracujete, paní Klarková, v současné době na nějakém novém obraze?

Vždycky pracuji na nějakém obraze. Právě teď jsou to Pavouci. Víte, rozhodla jsem se využít páně Cizlerových rukou. Viděl jste jeho ruce, Bernarde?

Arachnodaktylie, ano.

Prosím? zpozorněl Viktor.

Charakteristicky dlouhé, pavoučí prsty, vysvětlil doktor Mach, který se teprve před časem o tomto jevu

dočetl. Věděl, že bývá symptomem takzvaného Marfanova syndromu a že jde o postižení pojivové tkáně.

Paní Klarková, pokračoval, bývá často u vytržení při pohledu na tělesné defekty, mohu-li to tak říct.

Všechno se to vrací, počala se obhajovat modernistka. Nemoc a šílenství a do toho náhle jazz a všechny ty hrany a křivky. Snad je s sebou přinesla ta zmrzačená válečná těla.

O válce prosím vás raději pomlčte, alespoň před Jáchymem... Právě se vrací, upozornil s úšklebkem Roman Hirsch a uvolnil místo příchozímu. Malířka si stačila nenápadně přiložit k fuchsiovým ústům tenký ukazovák.

Myslím, že bychom si měli najít svá místa, jestliže nechceme přijít o začátek, foyer se vyprazdňuje, znamenal Jáchym a opět dopíjel sklenku.

Poté se rozešli. Viktor se jal prodírat vši tou září, ornamenty i leštěnou mosazí až k hledišti. Stejně jako Roman, i on vedle svého našel jedno významně prázdné sedadlo. Chyběla mu Lucie. Její odjezd nebyl zcela nepochopitelný, ovšem kamsi do hloubi Viktorovy hrudi vnášel neklid. Připadal si zapomenut, zanechán ve světě přátel své družky. Bývalo by se mu mohlo zdát, že je všechno přirozené: nové město, noví lidé... Ale nebylo.

Něco na tom všem přirozené nebylo.

Nové město, noví lidé...

Město.

Neklid.

Světla jsou ztlumena. Hraje hudba.

Opona se rozestoupí.

Jen několik minut po desáté schází Anna Klarková ze schodiště. Za doprovodu Bernarda Macha zamíří přes foyer k menšímu baru s občerstvením.

Všiml jste si, drahý, těch roztomilých dolíčků ve tváři Pulcinelly? Slečna Průchová je žena dítě. Ty ka-deře. Ty střevíce.

Ano, byla velmi přitažlivá, odvětil klidně.

Mne neošálíte, Bernarde, pod tou robustní maskou gentlemana jste přece jen pořádný muž.

Doktor Mach zmateně nakloní hlavu na stranu, ale Anna to nezahlédne. Objednává totiž dvě sklenky bourbonu s ledem a poté platí.

Vy ovšem, poznamená, když mu Anna podá jednu ze sklínek, povětšinou naháníte strach oběma.

Prosím?

Mužům i gentlemanům. Oba dva by za vás bývali rádi platili. Obětovali by se pro vaši přízeň. Ovšem vy jim nedáváte příležitost.

Drahý Bernarde, vy byste všechno chtěli mít úžas-ně jednoduché. Osobně stojím o ty vynalézavější z vás. To zaprvé. A zadruhé, pamatujte, že na prodej jsou mé obrazy. Ale já ne, usmála se.

Naše přátelství, pokračovala, nestojí na symbolic-kém prokazování služeb druhému zakoupením toho či onoho. Můžeme zůstat přáteli i bez peněz a bontonu. Nebojte se, nejsem proletářka jako mladý pan Cizler. Jen kolem sebe vidím stále stejný vzorec. Přitom, vzpo-meňte si, Kolombína dnes večer také stála o toho chu-dého mladíka více než o Dottora.

Kolombína, zopakoval doktor Mach.

Ano, Kolombína a Pulcinella jsou nadčasové ženy. A každá z nich, aniž by si to připouštěla, hledá svého Pierota, Harlekýna a jim podobné.

Paní Klarková se opět přátelsky usmála, připila si na umění, které za to stojí, a zavěšena do doktora vzdálila se s ním doprostřed sálu.

Již déle než půl hodiny stál Richard Havelka u baru s občerstvením a zápolil s lahví minerálky. Zpozoroval Jáchyma Cizlera, o kterém smýšlel jako o velkhubém floutkovi, jenž ošálil jeho dobrou přítelkyni. Tu zahlédl nejprve v družném rozhovoru s místním praktickým lékařem, o něco později pak samotnou, jak si žádá další bourbon.

Viděl asi pětatřicátníka s prořídlymi vlasy, kterak se opírá o zeď u paty schodiště. Byl by snad Viktorovo počínání chápal více, kdyby věděl.

Čekal na vhodnou chvíli, aby si ještě po krátkém rozhovoru s režisérem, který absolvoval ve foyer před půl jedenáctou, promluvil s některým z herců.

Najít tak divadelního kritika.

Do půlnoci sesmolit článek, který by byl jaksí... kompletní.

Divadlu nerozuměl.

Potřeboval názory.

Potřeboval pravé lidi, a tak je vyhlížel.

Vtom ji spatřil.

Zamířila přímo k němu.

Dobrý večer, drahý Richarde, promiňte mi, že vás dnes tak zanedbávám, doufám, že jste stihl představení, neviděla jsem vás přicházet, pronesla k němu Anna Klarková a nechala si políbit ruku.

Mladý reportér se sakem přehozeným přes barovou židli, plnicím perem v náprsní kapse šedé vesty, útlou lasiččí tváří, v níž se zračily židovské rysy po matce, a s černěnými vlasy uhlazenými k týlu v úsměvu odhalil část vrchních zubů. Paní Klarková, oslovil ji. Představení bylo tak... přesvědčivé. Přišel jsem na poslední chvíli.

Čekáte na herce, zlatíčko?

Bez masek se dají stěží poznat. Zabral jsem tedy strategické místo na baru, říkává se, že hodně pijí, zavtipkoval Richard.

Herci jsou dávno tady, jen se podívejte, támhle, ukázala napříč davem klábosících diváků ve foyer, támhle je Brighella.

Mladík ostrých rysů si právě potřásal rukou se starším mužem v plášti s krémovou šálou a s buřinkou v levačce.

Chtěla pokračovat, ale vtom ji přerušil příšedší Jáchym doprovázený Romanem a Viktorem.

Hled'te, zvolal, jaké osamělé mužičky jsem tu objevil, poskytněte jim, prosím, drahá, útěchu přinejmenším duchovní.

Značně ovíněn, přidržoval Jáchym Romana kolem ramen, jako by říkal:

Ty starý brachu.

Rád bych si promluvil, pokusil se vysvětlit Richard Havelka, s tím velkým objevem. S tím... Henzlem ale nikde ho tu nevidím.

Myslím, pane, pronesl Viktor směrem k Richardovi, že Adam Henzl nebude mít nic proti tomu, když ho navštívíte přímo v šatně.

Půjdeme za ním všichni, co říkáte, drahá, rozhazoval rukama Jáchym Cizler. My všichni, co tu stojíme, mu půjdeme říct, za co to jeho hraní dneska stálo! Rozesmál se. Ano, i ty, Romane, nezdrořáku, chtěl jsi nás opustit bez rozloučení, zahod' ten klobouk, svlíkni rukavice, žena už má beztak půlnoc.

Promiňte mi, vážení, ale rád bych se přesvědčil, že je má žena v pořádku. Raději půjdu, nerad bych ji nechával o samotě déle, než je nezbytné.

Rozumím vám, pane Hirschi, máte mé čestné slovo, že za tento malý přestupek na vás nezanevřu, vtipkovala Anna a dvěma prsty stiskla krempu svého klobouku. Roman, pobaven tímto gestem, se rozloučí, pečlivě nasadí klobouk a učiní totéž.

Dusot kroků ve slabě osvětlené chodbě.

Ženský křik nebylo možné přeslechnout. Věděli, že se něco stalo. Tam na konci. V šatnách pro herce.

Zpozorují siluetu. Poté i tvář.

Je to Kolombína, o tom není pochyb, jenom Kolombína a Pierot hráli celé představení bez masek.

Dívka je bez dechu. Není schopna slova. Postarejte se o ni, pane Franzi, poručí malířka a s reportérem

spěšně následuje Jáchyma Cizlera k pootevřeným dveřím do šaten.

Kolombína se opře o zeď, klesne do podřepu. Viktor s ní. Ona tiší pláč o jeho rameno.

Ke dveřím je to blízko i daleko.

Bodová světla na stěnách.

Vysoký strop.

Úzký pruh světla vycházející z místnosti zůstává nepřerušen. Je tam.

Je mrtvý, slyší v poslední chvíli volat Kolombínu, přesto doufají v opak.

Dveře se rozletí.

Leží vprostřed úzké místnosti.

Na zádech.

Hlavu ke vchodu, jednu nohu pokrčenou, jednu paži u boku, druhou u skráně.

Má chlapeckou dlaň. Má otevřené oči.

Má nalíčenou tvář a má svůj kostým.

Je pestrý, je teatrální, je tragický.

Má drobnou skulinu mezi spodním a svrchním rtem. Pod sebou má černobílou šachovnici. Kolem něj stěny, dlouhé stoly s lícidly, rozměrné oválné zrcadlo a figurína na odkládání klobouků.

Jsou si náhle tak podobní. Figurína. On.

Bledí k nesnesení.

Mezi ním a šachovnicí temně rudá kaluž.

V ní jeho ramena, zátylek i vlasy.

Nařasené rukávy.

Černá i bílá nohavice netknuty.
 Ta výrazná ústa, ty výrazné oči.
 Řezná rána na krku.
 Všechno se to převrátilo.
 Herec. Na podlaze. Potichu.
 Diváci v údivu. Così pronášejí.
 Šeptají i vykřikují.
 Divadlo. Břitva. Smrt.

Anna Klarková si zakrývá ústa.

Doktor Bernard Mach, kterého Viktor vyhledal, se sklání nad mrtvým tělem a zavírá Adamovi oči.

Jáchymovi se udělalo nevolno. Zuzana Gallová, tak se jmenovala herečka ztvárňující postavu Kolombíny, nyní tiše sledovala celou scénérii, jako by si ji chtěla pamatovat navždy.

Richard Havelka pronese:

Ničeho se nedotýkejte. Měli bychom vyčkat příjezdu povolanějších.

Jako by se obával to slovo vyřknout nahlas. Jako by na něj nedosáhl. Zůstalo ponořené do chuchvalců ekumenické mlhy, na hranici alegorie a symbolu.

Zbytek svolaných herců postupně přichází do úzké chodby vedoucí k šatnám. Nahlízejí dovnitř jako do kukátka. Muži jsou pevní, uzavření, ženy mají lesklé oči. Čtyři muži, dvě ženy. Pohromadě.

Je to nanejvýš patnáct minut, konstatuje Bernard Mach s profesionální vážností.

Ve vzduchu visí otázky.

Vyčkávají, až je povolání posbírají do dlaní, do kaps a do chřtánů, aby je mohli vyslovit.

Přicházejí.

Vyslovují.

Jak se jmenuje?

Adam Henzl.

Kdo ho první objevil?

To jsem byla já, špitne Zuzana.

S ničím jste nehýbali?

Rozhodně ne.

Kolik je vám let?

Šestadvacet.

Chodily jste s ním obě?

Zuzana a Kristýna Průchová se na sebe v tutéž chvíli podívají. Tato otázka, ačkoliv zůstala bez odezvy, byla rázem zodpovězena.

Se kterou z vás to ukončil dříve?

Zuzana Gallová důstojně sklopila oči.

Bravo.

Povolání si vymění pohledy. Následně se začne vyptávat druhý, zatímco předešlý uschová břitvu co by vraženou zbraň. Třetí a poslední z nich pokračuje ve fotografování místa činu.

Je tu přítomen pokrevní nebo jiný příbuzný?

Přihlásí se Viktor a přizná rodinnou příslušnost.

Výborně. Někdo další?

Bez reakce.

Znali jste ho všichni?

Neznatelně příkyvují, krom Richarda Havelky.

Jste od novin? táží se ho.

Je to tak.

Tak to jste tu správně, ušklibne se druhý povolaný. Byl to mladý herec, pokračuje. Určitě nadějný.

Rozhodně, souhlasí Havelka a pak ho to napadne: Zaslouží si poctu... To nejmenší, co pro něj může udělat...

Der letzte Dienst. Die letzte Geschichte.

Bude to velký příběh, pronese polohlasně.

Poslední služba mladé oběti.

Dát jí slávu, pomyslí si, jaké se nestihla dočkat na divadelních prknech. Dát jí příběh, který potrvá.

Hleděl na ni shora, ale byl s ní. Hleděl na ni s odhodláním zuřivého reportéra.

Hleděl na ni a býval by si myslel, že ta mrtvola je jako Magrittova Převrácená mořská panna. Hlavou by mu proběhlo, že ona je jako ten slavný obraz, kdyby ho byl velký malíř stvořil již na počátku třicátých let.

Adamova smrt byla totiž tak očividná, že se stala samozřejmou. Byla celá vyjevena, obnažena, ponéná-hlu v ní nezůstalo místo pro strach ani hrůzu.

Zbylo pouze nechutenství.

Rozechvění ze smrti utajené... sevřené tělesnou schránkou i kostýmem, se vytratilo ve chvíli, kdy se veškerá vylila z břehů a naplnila místnost obdivuhodnou dokonalostí.

Nikdo neopouštějte město...

Všichni ho slyšeli. Hlas postaršího muže se vznášel ve výši očí kdesi nad mrtvým tělem. Klidný, vyrovnaný. Většině obecnstva způsobil mírný úlek, jen

Richard Havelka a tři uniformovaní kriminalisté nejedli známky překvapení.

Nikdo, rozumíte? zopakoval, o poznání méně arogantním tónem jeden z nich a sklopil zrak. Snad na znamení respektu před Hlasem, jenž učinil dramatickou pauzu. Takto vyšetřující, hledíce do země, vyčkávali dalších pokynů.

Zítřka o půl deváté se opět sejdem... Na snídani... V divadelní kavárně přes ulici... pokračoval Hlas stejně autoritativně.

Dělají výborná míchaná vejíčka, pronesl druhý z kriminalistů k publiku, nejspíše ve snaze je uchvádit.

Sejdem se tam, vzal si slovo opět Hlas. My čtyři, všichni herci, kteří účinkovali v dnešním představení, všichni, kteří dnes večer viděli zavražděného, všichni, kteří s ním hovořili. Všichni, kteří ho navštívili po jeho smrti. Nyní si zapíší vaše jména. Víte-li o někom, kdo by se měl o smrti Adama Henzla dozvědět, oznamte mu tu novinu. Udejte jeho jméno, pozvěte jej na snídani. Zařídíme, abychom tam byli sami. Teprve na základě tohoto setkání bude rozhodnuto, kdo bude podroben výslechu. Nedostaví-li se kterýkoliv ze zapsaných do devíti hodin, bude k výslechu předvolán automaticky.

Nastalo ticho. Všichni, jako by to bylo něco platné, upínali své pohledy na místo, odkud veškeré instrukce zaznívaly.

Rozuměli jste? opět se ujistil jeden z povolaných, tentokrát již se znovu nabytým sebevědomím, jako by věděl, že Hlas je ten tam.

Vaše jména, prosím!

Terapie

Otec

*Román znamená smrt; dělá ze života osud,
ze vzpomínky užitečný děj a z trvání řízený
a významem opatřený čas.*

Roland Barthes

Vladimír byl alchymista. Přeměňoval.

Když se po pouhých pěti hodinách spánku opětovně probudil v dubnovém patře obstarožního domu v obytné čtvrti, shledal, že jeho sklenice s vodou na svém místě stojí poloprázdná.

Jako by chybějící tekutina vymizela a přešla kamsi, kde mohla být jinak. Přeměnila se a nebylo zřejmé, v co. Každopádně v něco vazkého.

Přeměňovat vodu mělo pro Vladimíra zásadní význam. Hmotné měnit v nehmotné, produkt v potenciál, zatímco v poloprázdné manželské ložnici prorok odkašlával či se dusil svým domnělým významem.

Udus se, říkával si pro sebe Vladimír, protože věděl, že mu více než jindy chybí cosi vně. Hlad nemocného se nikdy nestal hladem po otci. Otec byl snad příliš hutný, aby s ním Vladimír byť jen trávil čas. A přesto se za ním vracel, protože byl pro dům. Zatím. A dům byl pro něj. Protože nebylo kam odejít.

Mlčky by odešel. Brzy ráno.

Poloprázdný.

Odešel by třetími dveřmi a jednu víru by vyměnil za jinou. Proroků by nashromáždil davy a vybíral by. Sobecky by si vybíral to nejlépe padnoucí paradigma. A zbytek by býval zametl pod dláždění. Jen by se zaprášilo.

Mlčky.

Plýtvat vodou takřka po veškerý čas. Opatřit ho významem. Protože jedině tehdy má čas význam, kdy něco jiného vzniká, zatímco voda teče.

Proudem!

Přeměňovat. Tvořit. Dotvářet. Naplňovat se a znovu vyprazdňovat. Naplňovat čas. Trávit. Cítit se užitečný. Odcházet.

Vladimír byl zběh. Byl simulant. A přitom dosti nemocný, aby ho posílali domů, kde zůstat neuměl. Ze střední, z pokojů ho posílali zůstat.

Nejspíše proto, že Vladimír byl jiný. Alespoň mu to věštili. I otec sraštil čelo a věštil. Pravdu. Nezpochybnitelný. Hořký, nestravitelný. Pán. Prorok.

Snad mu někdy ulevit od tíže jeho majetnictví. Ulevit mu od bolesti, kterou skýtá jasnozření.

Zabít bolest.

Zakrýt škleb.

Nechť ustoupí a vzdá se vše, co až do té chvíle bylo jenom jako. Všechn ten sebeklam a falešná mužnost, natož pak role špatně naučená. Tu hleďte roztrhat!

Když bylo Vladimírovi sedmnáct, došel až k otcově křeslu v pracovně a rozhodl se ukončit povědomí. Znalost. Protože je to znalost, která nejčastěji plodí nářky. Vynalézal iluzi a tu na tácu předložil otci jako dekret.

Pronesl: Chci se zase cítit jako zdravý.

Otec se nerozmýšlel. Ale nejsi, určil. Snad jako by jeho mínění, jeho neochvějné mínění, jeho prorockví Vladimír zpochybňoval. Nikdy by si nedovolil. Řekl přece: cítit se jako... Zkusit to znovu. Silněji. Zřetelně. Odpustit si výčitky. Uhlídat si tón.

Ale ty nejsi, zopakoval otec.

Udus se!

Nejsi!

Udus se!

Doléval sklenici a vyhlížel z okna. Později na střední se pokusil ke spolužákům prohodit několik zmínek. Snad že byl hrdý na svůj nový námět.

Měl ho na patře. Ten námět mu patřil jako desítky jiných. Viděl ho růst. Udílel mu prostor ve své představivosti a sám sobě prorokoval, že na policiče vedle jiných se tento bude vyjímat. Upozorní na sebe; a zároveň rozšíří masu. Masa je důležitá. Tak ho to učili. Masa na sebe upozorňuje.

Vladimír sám na sebe příliš neupozorňoval. Přál si, aby to byla masa práce, masa výsledků, masa, masa,

kteřá na něj ukáže, kteřá opatřít jeho promrhaný čas významem a ten bude rázem ohodnocen jako velmi produktivní.

Neznámí porotci učiní ten porod, při němž se zrodí nová tvář Vladimírova času. Zhodnotí jej. To jest: dají Vladimírově času hodnotu. Od té chvíle bude drahocenný, a přesto s ním on bude zacházet jako dříve, protože by měl, protože musí. Vladimírova práce měla dosud cenu jen pro něj. Vyčerpávala a naplňovala jej jím samým, protože ničím jiným ho ani naplnit nemohla.

Toho dne měl nový námět. Už si nalil sklenici. Po návratu do dubnového patra ve svém pokoji bude psát.

Vladimír miloval slova, a tak je hromadil. Rozléval je do objemných nádob a zapíjel jimi, co se dalo. Řeklo by se: Nesmyslně. A přesto smysl těm slovům udílel příběh.

Příběh pro slova.

Miloval slova a myslel, že myslí.

Rozléval a plýtvál.

Vladimír přelíval.

V přízemí školní budovy rozkvétaly muškáty a naplňovaly její prostory těžkou, krutě přirozenou vůní.

Vladimír byl příliš křehký. Málokdy se odvážil některý z květů ulomit a jeho šťávy rozetřít mezi prsty. Muškáty ho trýznily.

Choulily se do hloučků a klevetily. Jako jeho spolužáci. Masa. Společenství, kde platila pravidla, podle

nichž uměli jiní hrát tak, že snadno došli úspěchu. Vladimíra již před dlouhou dobou omrzelo předstírat, že hraje s nimi. Hráli, protože znali pravidla.

Vladimír je neznal.

Sklenice v jeho pokoji byla nalitá. Když z ní po svém návratu usrkl, cítil květy, cítil přírodní vědu, ze svých prstů cítil strach i muškáty, cítil ženské pohlaví, protože netušil, jak voní.

Mezi válce psacího stroje umístil arch papíru. Pomalu a později horečně a bez rozmyslu počal přeměňovat, květinový zápach se v pokoji rozplynul.

Ohlédl se přes rameno na přihrádku ve starožitné knihovně podél stěny. Na její hranu před lety hřebíky uchytil krejčovský metr, který měřil celkovou sílu hřebců všech jeho vázaných titulů, každý v jedné kopii.

Dvanáct milimetrů, řekl si polohlasně.

Údaj, který dle několika prvních odstavců odhadl, se pro něj rázem stal závazným. Román byl od té chvíle předurčen ke dvanáctimilimetrové šíři hřbetu. Další dvanáct milimetrů!

Za loňský rok, jež Vladimír sebekriticky považoval za slabý, se zarážka na knihy ve zmíněném oddělení posunula o pouhých osm centimetrů a tři milimetry. Toto své selhání přičítal na vrub náročné přípravě na školní testy z přírodních věd.

Kde se Vladimír nejčastěji ocital, byl dům, ve kterém bydlel, střední škola a zahrada. Třetí dveře, které vedly do jiných domů a snad i na ulici, zůstávaly

neprostupné. Každý, kdo jimi prošel, za sebou opět pečlivě zamkl. Vladimír nevlastnil žádné klíče, zatímco se zdálo, že od trojích dveří mají klíče všichni ostatní.

Tito majitelé klíčů, mezi něž spadal i jeho otec, ho naplňovali neklidem.

Navíc poté, co jednoho jarního odpoledne prorok rozhodl, že jeho syn je příliš nemocný, než aby docházel do školy, navzdory tomu, jak málo kroků stačilo k navštívení některé z učeben, uzamkl jedny z trojích dveří nadobro.

Nejspíše věděl, že střední škola se pro Vladimíra stala pouze zdrojem konfliktů, snad proto bylo lépe, když začal za účelem domácí výuky navštěvovat dům úhledně oděný čtyřicátník. Jeho tvář Vladimír nikdy předtím neviděl. Zdál se odvážný: muž se nemocného nebál. Anebo se obával méně než většina Vladimírových učitelů nebo spolužáků.

Dům, který před lety jeho otec dostal za svou aktivní činnost ve straně, pak budil ještě větší respekt, jenž se stvrzoval zdmi. Otec všechny dveře zamykal, vyjma těch na zahradu.

Vladimír byl obklíčený a majitelé klíčů jako by se mu vysmívali a potápěli jej do chladných vod jeho vlastních představ, vod stojatých, vod, jež se kazily.

Vladimír býval často ustrašený. Nejistý.

Prorok v jeho klouby vnášel podivný, vlezlý trémbl. Mnohdy už jen tím, že dával na vědomí svou bdělost. Bdělý kašlal v noci, když Vladimír nechtěl usínat.

Jako by mu na plicích ležela další věštba, o jejíž naplnění Vladimírovi nezbývalo než se postarat.

Prohlédl již před časem, že pocit útechy z poznání budoucnosti je falešný. Ovšem nevěděl, že je to právě prognóza, která nejvíce ovlivňuje nadcházející vývoj.

Vladimír se chvěl při představě konfliktu, snad že ho zrazovalo vlastní tělo. Bylo to, jako by se jednotlivé kosti znesvářily mezi sebou.

Přál si trest pro všechny, kteří ho do stavů rozechvění přivádějí. Muškáty, holky.

A obzvláště pak proroka.

Obnovit rovnováhu. Potrestat proroka za neslušnost, jež byla výsadou též nemnoha dalších bytostí. Věřil například tomu, že na dívkách není neslušného nic. Dokonce ani zhola.

Avšak i za tyto soudy se Vladimír styděl a styděl se za svůj stud. Zasloužil by si potrestat. Snad proto si přál sám nad někým vyřknout rozsudek, protože potrestat vždy znamená potrestat sám sebe.

Například společnost, jako byla ta, k níž Vladimír i jeho otec náleželi, společnost, která se záměrně zbavovala některých autorů tím, že je nevydávala, ochuzovala své řady. Ubližovala si. Dokonce se zdálo, že záměrně.

Vůbec jakákoliv společnost, která netiskne masy knih, byla dle Vladimíra masochistická.

Zkažené vody padaly toho odpoledne, kdy se eskamotér opět ukájel přeměnami. V dubnovém patře, jež

stejně jako jeho pokoj nikdy nedosáhlo něhy máje, zůstával sám.

A přitom si Vladimír nejvíce přál vystoupat o poschodí výše, kde se nacházelo pouze podkroví, prázdné, vymetené. V domnění, že právě tam nalezne něco víc než onen polovičatý prostor, který sdílel se svou mnoholicnou touhou. Touhou přeměňovat, touhou produkovat, touhou opustit a odcházet, touhou zůstat a potrestat.

Zatímco zdi domu vsakovaly kalné tekutiny odpolední přeháňky stejně jako Vladimírovo ložní prádlo, do něhož se ukládal s fragmentární představou holky, nikdy dívky, prostorami obydlí se prostíralo ticho. Otec zůstával v pracovně, kdesi na druhé straně. Otec byl pro respekt, otec byl prorok, otec prorok byl pro Vladimíra, soudruh byl pro stranu.

Ve své podstatě aristokratický dům sevřený stěnami jiných domů, jež umocňovaly jeho výjimečnost vzrůstající z tradice zneuznané architektury první poloviny století, se nad ostatní povyšoval. Paradox, jakým pro Vladimíra bylo obývání takového domu, paradox, že si otec získal tento dům, a to především pro sebe, nikoliv pro syna, nikoliv pro masu, se kompenzoval masou, jež se na dům lepila. Masy jsou velké věci a o velkých věcech se píše velkými slovy.

Vladimír se velkých slov nebál. Vladimír mnoho jiných než velkých slov neznal. Psal velkými slovy velkých autorů, psal velké věci, protože věci mají cenu nejvyšší jen tehdy, jsou-li velké a je-li jich mnoho.

Od dob, kdy za ním docházel soukromý muž, učitel s koženou brašnou, měl Vladimír více času vytvářet

a přeměňovat. Plýtvat slovy, protože čím více hněvu a rozechvění se zachytí do sít velkých slov, tím větší bude Vladimírovo dílo, a tudíž i jeho cena. Byl si vědom, že jeho cena není zdaleka tak velká, jak by bývala mohla být, a tento neúspěch komentovaný ze stran kantorů ho provokoval k ustavičné práci, práci na přesvědčivé obhajobě, jíž mohlo být snad jedině množství, jelikož velcí autoři toho napsali mnoho a jejich mohutnost, jejíž význam spatřoval Vladimír nikoliv ve schopnosti, ale kvantitě, zastiňovala jeho vlastní dílo.

Takto osvobozen od mrhání časem v tom pracovním tichu Vladimír přeměňoval, když přšelo.

Dnes dvacet stran. Přinejmenším dvacet. Stránky jako fazole. Přesypávat z misky do misky.

Dílo je krajina, je rozlehlá zahrada s vysokými stromy a okrasným ptactvem.

Je potřeba ji zalévat. Fazole naklíčí, stromy vyrostou. Ptactvo zakrouží nad tou nádherou a stromy povýší na monumenty.

Zušlechtí to havraní sídlo mezi sdruženými hnízdy jiříček na jedno z jeho vlastních gest, na zázemí i gesto autorské, na sémantický prvek vprostřed bezvýznamné poválečné zástavby.

Autor a jeho svět, jeho obydlí, místo, které se podílí na jeho autorství. Dílo, které se podílí na významu jeho příbytku, udává mu smysl.

Autor bydlí, autor píše.

Autor je alchymista.

Autor má své zázemí.

Autor je nemocný.

Autor se léčí.

Autor se rozpadá pod tíhou svého nezdraví zatímco ono především z něj udělalo autora.

K večeru Vladimír opět usrkl ze sklenky čiré vody. Zatímco déšť za okny ustával, jal se přeměňovat jinak a tato činnost pro něj měla neméně podstatný význam než psaní. Nejprve pomalu, a pak upoceně.

V přítmí.

Za zdmi.

Potichu.

Jen to nechat plynout.

Nevědomé zastírání fyziologických potřeb hávem objektivna, ideálna, jak už napsal kdosi, jehož jméno si Vladimír nevybavoval, zachází velice daleko. Vladimír se nikdy netázal, zda filosofie díla, filosofie o sobě nebo psaní o sobě, není dosud jen výkladem těla a nepochopením těla.

Filosofie toho vypjatého okamžiku tkvěla v tom, že pocit uvolnění, který následoval, byl Vladimír s to srovnávat s uvolněním po celoodpoledním psaní. A přesto se nikdy neoddával pouze jednomu nebo druhému způsobu přeměny.

Oddychoval.

Otíral se a myslel na to, jak zahanbil idealistickou představu dívky, když se opětovně upnul k holce svého věku. Toho večera, když usínal znavený, viděl je obě na školním dvoře. Stály proti sobě jako sokyně.

Dívka v sukni s vysokým pasem, v punčochách a bílých botách s přezkou, v košili s dlouhými rukávy,

s límečkem dopnutým, s vlasy dlouhými, rozdělenými vprostřed pěšinkou. Vladimírovi připomínala panenku, byla dokonalá, učinila dva sveřepé kroky vpřed.

Holka v sukni skládané, v tričku s krátkými rukávy, s čelenkou ve vlasech, bez punčoch a úplně bosá si poskočila a přiblížila se tak k dívce na vzdálenost jedné hvězdy. Ta si stoupla do pozoru a narovнала záda, aby vynikla její sportovní postava.

Tímto se však holka nenechala zaskočit a svá nezdravě vyzáblá ramena vystrčila dopředu stejně jako pas, špičky chodidel zdatně od sebe, jednu nohu mírně předsunutou. Poté ale provedla něco nevídaného, levačkou povytáhla lem sukně a poškrábala se na stehně.

Dívka nezůstala zpátky a nastavila holce naodiv své opálené líčko, představte si. Líčko!

Holka si dvěma prsty pravé ruky přejíždí po spodním rtu, ústa důmyslně pootevřena.

Dívka se shýbne, ze země utrhne sedmikrásku a jedním ladným pohybem ji umístí do vlasů.

Její sokyně zahazuje svou čelenku a vlasy nechá větru napospas. Dívka poněkud zaskočena tímto úderem němě zamrká, zavře oči a pak pomalu zvedá víčka.

Holka se připravuje na svůj výpad a rozepíná knoflíky u košile. Dívka se nezmůže na odpor. Holka ukazuje své levé prso.

Konsternovaná dívka neočekávala tak tvrdý úder, úder, který nemůže opětovat, jelikož v takovém souboji její dívčí ňadro svede jen málo proti prsu její vrstevnice.

Kapituluje.

Vladimír opět kapituluje, nevěda, jakou poctu umění Gombrowiczovu ve svých představách stvořil, přičemž toto nevědomí pramenilo především z nedostupnosti autorova pětatřicet let starého textu.

Kapituluje a usíná blaženým spánkem.

Střih.

Otec.

Za pracovním stolem.

V pracovně.

Lampa je rozsvícena.

Dveře jsou pootevřeny.

Světlo proniká do chodby.

Prorok je klidný.

Má šednoucí vlasy, neutrální tvář. Byrokrat.

V jedné ruce svírá plnicí pero.

Hodiny tikají.

Lampa je rozsvícena.

V pracovně.

Za pracovním stolem.

Otec.

Střih.

Myslet a psát je prakticky totéž.

Jedno podmiňuje druhé. Přičemž Vladimír zastával názor, že myšlení bez toho, aby bylo později zapísáno, postrádá veškerý smysl.

Uvažoval, kde by byla společnost, kdyby se každý mohl učit z toho, co napsali druzí, kdyby se každý mohl o komkoliv dočíst. Kdyby se kdokoliv mohl poučit z cizího života tím, že si přečte o jeho chybách a úspěších.

Zazlíval otci, že ačkoliv celý čas ve své pracovně přemýšlí, nikdy psaním nevyjeví tajemství svého vze-stupu, tajemství domu, v němž byli spolu uzavřeni.

Vladimír se chodil na otce dívat několikrát denně, protože dveře zůstávaly pootevřené. Nemluvil s ním, jen pozoroval jeho přemítání a přitom se podívoval tomu, jak prázdné musí být.

Co však nemohl otci upřít, byla čím dál tím zřetel-něji se potvrzující pravdivost jeho prorocství.

Brzy zrána se Vladimír díval skrze brýle s výraz-nými obroučkami na své obnažené tělo a přiznával si, že otec měl nejspíše pravdu, když onoho přelomové-ho jarního odpoledne pronesl, že jeho syn je příliš ne-mocný, než aby mohl docházet do školy, a dveře ve-doucí do předlouhých chodeb mezi učebnami uzamkl.

Jestliže měl pravdu, říkal si Vladimír, musí to být velký prorok. Přece nemohl tušit. Zkrátka nemohl. Bylo tomu jistě více než deset let, od onoho inkrimi-novaného léta, kdy otec přistihl syna nahého, kterak pobíhá po – tou dobou ještě poměrné prostorné – za-hradě. Od těch dob se mohlo mnoho změnit. Jen stěží si mohl domýšlet, že ochlupení kolem synova pohlaví se již navždy bude moci nazývat pouze chlapeckým.

Tento punc dětství, který tvořil průrvu mezi ním a jeho postpubescentními spolužáky ze střední, ho naplňoval studem. Svě jemné, prořídle vlásky se Vladi-mír neodvažoval zvat mužnými.

Snad proto, že si svůj nedostatek již delší dobu připouštěl, měl nutkání neustále přeměňovat, aby popřel jeho význam.

Bál se síly proroka, který to všechno věděl a tím spíše nemohl dopustit, aby s sebou do škamen a do prostor školní tělocvičny pod trenýrkami s proužkem nosil takto holé ohanbí.

Soukromý učitel se nemocného nebál.

Kdyby jen býval věděl. Jistě by odkráčel pohoršen. Odkráčel by plnohodnotný, s úšklebkem, odnesl by svoji brašnu. Vladimír byl nemocný. Vladimír měl nemoc a sám s ní neuměl bojovat: bylo to přece tak prosté, avšak Vladimír měl problémy s prostotou.

V jeho knihovně stálo seřazené značné množství knih, které Vladimír nikdy nečetl. Jakožto autor zastával názor, že jedině tak má alespoň mizivou šanci zůstat ve svém písemném projevu originálním, jestliže o knihách, které vlastnil on nebo jeho otec, nevěděl více, než co mu sdělili při hodinách mateřštiny. Stačilo mu povědomí, a toto povědomí o knihách vládlo jeho vědomím, takže nezdědka nabýval dojmu, že všechny ty knihy zná.

Charakteristika, která se nese od čtenáře ke čtenáři, charakteristika, která se titul od titulu ustálila v rámci diskuse o literatuře, byla dle Vladimíra tím jediným, co si zaslouží pozornost.

Jen těžko snášel výtky směřované na své autorství, na svou omezenost. Řeči, že psaní, to pravé psaní, je

umožněno především znalostmi, ustavičným vzděláváním sebe samého, zkušenostmi a četbou, ho naplňovaly hněvem. Hněval se na ty, kteří mu takto, setrvávající v nevědomosti, nactiutrhalí. Pro něj to byly křivdy. Cílené zastrašování z pera starých, jistých autorů, zastrašování mladé literatury ve strachu z konkurenceschopných tvůrců.

Bylo to, jako by si přihřívali vlastní nedochucenou omáčku.

Nejen forma, ale i obsah a psaní vůbec, fabule i syžet se vznáší před očima, levituje a na první pohled je skandálem. Zvláště pak anarchická forma je asociální. Když je zvláštní vzhledem k době a k lidem, ať už jakýmkoliv způsobem, je samotou. Myšlenka, kterou podobným způsobem formuloval ve stejné době jakýsi francouzský sémiolog, by jistě Vladimíra pobavila. Nejspíše by se mu stala novým vysvětlením samoty, do níž byl uvržen. Jeho psaní, jeho forma jistě byly zvláštní, možná vzhledem k lidem, možná k době, nicméně byly zvláštní a význačné, přinejmenším svou ohromující expanzivitou.

Vladimír rád dezinterpretoval. Měl za to, že jedině tak vznikají nové otázky, nové pohledy, jedině tak mohou texty žít, jestliže je lze vzít, roztrhat a jednotlivé kousky nastavovat zraku tak, aby odpovídaly situaci, vrhaly ji do nového rozvrhu. Mnohdy bývá kontext tím největším řetězem, který svazuje potenciál napsaného.

Není-li kontextu, lze se znovu ptát a odpovědi nalézat mimo rámec. Dezinterpretace je počátek, je důvod k revizi, je její součástí a esenciální podmínkou.

Vladimír měl rád univerzální, ale univerzálnímu byl ke své smůle lhostejný.

Myšlení i psaní je významem opatřený čas.

Nebylo-li možné psát, bylo nutno o psaní alespoň uvažovat. Nebyl-li Vladimír schopen uvažovat o čemkoliv, o čem by mohl nebo chtěl psát, uvrhl sebe tam, kde přibližující se domy za dlouhá léta vytvořily z rozlehlé zahrady poněkud stísněný dvorek. Zde nechával Vladimír ubíhat čas, který nebylo možné zužitkovat jinak, jelikož zde čas plynul rychleji a myšlenky odplývaly s ním.

Dvorky, které vznikly postupným stlačováním prostoru ulic, zahrad i prostranství, si zachovávaly vlastnosti prostoru veřejného i intimního. Náležely kamsi na pomezí pokojů a ulic, se čtyřmi stěnami bez stropů tvořily propadliště času a v tom propadlišti bylo cosi magického.

Zde se Vladimír nořil do kalných vod svých představ. Toužil trestat za křivdy, jichž se na něm dopouštěli majitelé klíčů, a toužil být trestán za svou neslušnost, s jakou se jal je soudit.

Zároveň byl však stíhán strachem.

Stačí pohyb.

Stačí nůž.

Pomyšlení, myšlenka, že v ruku svírá něco.

Něco.

Prozření, že právě toto. Toto něco vykonává trest smrtelný. Pomyšlení, že pouhé ruce jsou tím, co by

mohlo. Že ruce jsou. Že rukou se nezbaví. Nezbaví se strachu, že může. Strachu, že je kdykoliv může použít.

Vladimír se obával svého hněvu. Obával se ho víc než sám sebe, obával se, že jeho tělo a jeho touha, jeho hněv již dávno spředly něco. Něco proti jeho mysli.

Uvrhl se do zahrady, aby nechal všechno odplynout, a strachoval se, že je to příliš hluboko.

Musí mluvit. Musí chodit, jako by měl svázané ruce. Vědom si svého zajetí, které mu působilo bolest, přál si tím hlouběji pohroužit se do role zajatce, aby nesplatil, čeho se na něm dopustilo předurčení, a současně se vzpouzel vtíravé myšlence, že všechno splatil před časem.

Seděl tiše na zemi a zády se opírat o sousední cihlovou zeď. Nad ním se tyčil jeho dům, do jehož útroby nebylo dáno okny zvenčí pohlédnout. Stejně jako muškáty v něm rozdmýchával nejistotu, bázeň i pokušení a Vladimír si tolik přál zůstat zajatcem, jelikož věděl, že v roli vykonavatele trestu by jej pouze nepatrný pohyb dělil od zločinu.

Město

Poprvé

Prázdný pokoj.

K večeru.

V něm okno jako obraz.

V pravém horním rohu propouští něco z měsíční záře. Drapérie závěsů. Hladké záclony. Skládané. Rozdělují světlo do odstínů šedi.

Starožitný nábytek. Nikde žádný prach. Zelená lampa na stole nesvítí. Telefon v chodbě nezvoní. Mosazný svícen před zrcadlem... nezahoří.

Celé Město by se vešlo do jednoho pokoje.

Ulice jsou úzké, pokoje prostorné.

Jsou to světy pro sebe a své postavy. Jsou to jejich světy.

Tam jsou jejich stíny.

Jejich vlasy.

Kartáče i hřebeny, šálky, tabatěrky. Je tam obloha i s měsícem, je tam kyvadlo, jež zastavilo čas.

Přivalové vlny ticha i křiku. Modravé, stříbrné. Jako v biografu.

Obrazy skutečné, výhledy do ulic. Na lampy, na horizont, na fasády a komíny. Obrazy deště, obrazy chodců, obrazy běžců. A též pak obrazy neskutečné, olejomalby na zdech, tvary a křivky, jež si berou světlo a vracejí jej vytríděné. Předměty a rámy. Kabáty a sedačky. Knihovny a koberec. Ubrusy a skvrny od kávy, od vína, od krve. Koláče a květiny.

Pokoje jsou města.

Města jsou pokoje.

Mají svá schodiště, svá zákoutí. Podloubí a dvorky. Zahrady.

Plnicí pera, dopisní papír, zásuvky, rozhlas i kostelní zvony. Vůně květů, vůně času i bezčasí. Mají paměť i zapomnění. Mají své měsíce i roční doby.

Tolik pokojů ve Městě.

Celičké Město v jednom pokoji.

K večeru.

Přicházejí.

Postavy.

Smět rozhrnout záclony a vyhlédnout z okna. Prodírat se šerem. Tam dolů. Na dvorek. Přicházejí. Křížují pravidelný čtyřúhelník. Po dlažebních kostkách, po kamenném chodníku.

Jedna po druhé proniká do domu.

Pomalů stoupají po schodech.

Schodiště se obtáčí. Sbližuje je s jinými. Je to schodiště, které jim dopřává to setkání. Opravdové setkání s kýmkoliv. Zatímco dvorky jsou dveře do jiného času. Do času narace.

Tma v pokoji zhoustla.

Dveře jsou pootevřené. Za nimi kroky. Leštěné kliky se nikdo nedotkne. Všechno je jen kulisa. Všechno z toho vynechat.

Klára je uvnitř.

Rozhlíží se. Oči dokořán.

Zelená lampa se rozsvěcí.

Záclony se rozhrnou.

Dovnitř nikdo neuvidí.

Klára stojí před zrcadlem.

Sliní prsty. Uhlazuje vlasy.

Je uzavřená. Dojemná. Avšak v jejím úsměvu, v tom úsměvu, který zkouší před zrcadlem, je cosi. Možná iniciativa. Možná záměr.

Vchází Adam.

Není sám.

Jde v patách.

Přitom paty oné ženy jsou paty žádoucí. Do místnosti vnášejí něco něhy.

Ty zkoušky jsem udělala, pronese Klára významně a uhlazuje černé šaty, uhlazuje vlastní tvář.

Líčení se rozpouští, odvěti Adam nezúčastněně.

Obchází kolem stolu, jde k oknu, vrací se, jde ke dveřím, vrací se, mívá mladou ženu v krémových šatech. Vyhýbavý se vyhýbá.

Červené víno se nalévá.

Dnes budu slavit, poznamenala Klára. Slavit. Jenom tady. Přijde za mnou. Nebudu sama.

To líčení se rozpouští, opakuje Adam Henzl a vyhrnuje rukávy od kostýmu. Dodá: Ale představení se vyvedlo. Premiéra a takový úspěch. Přijde za mnou.

Přijde za mnou, zopakuje Klára.

Moc pěkné město, moc pěkný byt. Ještě květiny, uvažuje nahlas mladá žena. Ještě nějaké květiny.

Klára se odpoutá od zrcadla. Obchází kolem stolu, jde k oknu, vrací se, jde ke dveřím, vrací se, mívá mladou ženu v krémových šatech, mívá mladého muže v kostýmu Pierota.

Vyhýbavá se vyhýbá.

Hovoří sama.

Hovoří sami.

Tereza s tím svým. S tím Jakubem. Jsou tam venku. Vypadají spokojeně. Určitě vypadají spokojeně. Možná jim to vyjde. Mně to taky vyšlo.

Potřebuju peníze. Potřebuju. Chci to všechno.

Třeba to vážně dají dohromady.

Dneska mi to vyšlo.

Mně to taky vyšlo.

Ale takhle to nepůjde věčně.

Celou dobu to tak chtěl. Celou tu dobu, co byla s Patrikem. Jak pěkně se to vyřešilo.

Zatlačit do rohu.

Veronika je tak velkorysá.

Lucie mi nepůjčí.

Mohlo by jí to vadit. Mělo by jí to vadit.

Zatlačit. Do rohu. Možná ještě jednou.

Květiny. Ještě nějaké květiny. A pak do divadla.

Ať už proboha nepíše! Ať už toho nechá! Je to všechno jenom jeho vina!

Podívej se na mne! Tak už se, proboha, podívej!

Dva nové hlasy, dvě nové postavy se rozkmitají po pokoji. Starší muž a žena. Snad manželský pár. On bez

tváře, v obleku, s propoceným límečkem. Ona v sukni pod žebra, v nažehlené košili, s tváří, která byla za oba.

Míhají se. Všichni se míhají a odskakují. Elektrizování, jako by do sebe naráželi. Avšak dotyk je jen zdání. Rozhazují rukama a dělají obličej. Drmolí a vykřikují. Jako by nemohli najít východ.

Kyvadlo se nepohne. Měsíc odešel z obrazu.

Brzy bude svítat.

Nad Městem.

V pokoji.

Obrazy se zalijí. Lampa zhasne. Drapérie vyblednou. Postarší rodiče odejdou. Klára odejde. Mladá žena i Pierot. Přenechají místo jiným.

Setkají se na schodišti.

Pocítí to zachvění.

Prožijí to setkání.

Pohyby se zrychlují. Řeči taktěž.

Umlčet je nelze.

Umlčet je netřeba.

Nikdo je neslyší.

Tak se na mne podívejte! Ano, tak! Do tváře, volá starší žena.

Myslela jsem, že ji zklamou.

Kde jen sehnat peníze... Co nejdřív!

Do lékárny. Možná ještě za bratrem...

Veronika je tak velkorysá!

Ta jeho neúcta k autoritám mě přijde draho, vykřikuje starší muž.

Ono jí to nevadí!

Kdyby ses ke mně zase choval jako dřív...

Přijde do šaten a přinese to, raduje se Pierot.

Ty jeho názory nás všechny jednou přivedou...
Podívej se! Vzpomeň na tu oběť.
On za to může! Kdyby se byl nenarodil! křičí muž.
Klára si povzdechne: Je to skvělá holka.
Nemůže za to. Ztrácí se.
Dneska mi to prošlo. Dneska je to zadarmo.
Pořád jenom peru prostěradla.
Celou ji zničil!
Má jiný svět.
Mně to taky vyšlo.
Ztratil se, říká starší žena.
Jak krásně se to vyřešilo.
Je nemocný! křičí muž.
Květiny! Nový byt! Někdo zvoní!
Každý takový je prostě nemocný!
Není s námi!
Představení!
Otevřít!
Slavit!
Vyřešilo!
Prostěradla!
Líčení!
Nový byt!
Veronika!
Nemocný!
Svítá!

Pierot

Ateliér

Bílé prostírání.

Talíře s decentním vzorem na okraji.

Vidličky s dlouhými hroty.

Bylo pět minut před devátou ranní a kavárna naproti divadlu byla obsazena sezvanými.

Richard Havelka seděl způsobně na své židli, na sobě tutéž vestu jako předešlý večer, vlasy opět pečlivě sčesané do týla. Uvažoval nad prozíravostí kriminalistů i Hlasu. Věděli, že nikdo si netroufne nepřijít, věděli, že ve snaze očistit své vlastní jméno se mnohý ze zúčastněných pokusí do hry zatáhnout někoho dalšího, někoho, kdo více než on sám bude vybočovat z řady, kdo upoutá pozornost.

Jáchym Cizler povolaným nadiktoval jméno Romana Hirsche, kdosi z herců pak upozornil na to, že Hirschova žena z neznámých důvodů na divadelní představení nepřišla, přestože byla očekávána. Její jméno

tedy zaznělo taktéž. Byl pozván režisér a doktor Bernard Mach, snad v dobré víře, uvedl do zápisu Lucii Franzovou. Ta se však jako jediná ze seznamu nedostavila. Netušila. Poslední zprávou o ní zůstal lístek na jídelním stole u Franzových, lístek informující jejího manžela, že odjíždí za přítelkyní jménem Ilona kamsi mimo město.

Když vyšetřovatelé prověřovali účast všech uvedených, její nepřítomnost vyvolala, ač neprávem, podivný rozruch. Trvalo chvíli, než nepokrytý šepot ustal. Na konci seznamu učinil první z kriminalistů významnou pomlku.

Nyní může být servírována snídaně, pronesl Hlas, o jehož přítomnosti neměl nikdo ze zúčastněných do té chvíle ponětí. Všichni tři kriminalisté se poté posadili k nejvzdálenějšímu stolu v rohu a pozorovali chování jednotlivých účastníků tohoto obskurního experimentu.

Zprvu každý mlčky sleduje svůj prázdný talíř, přijímá od obsluhy míchaná vejíčka a kávu. Pracuje s vidličkou. Ubrouskem si otírá ústa. Tu a tam se některý nakloní ke svému sousedovi a tiše pronese několik slov.

Jsi bledá, poznamená ke Kristýně Průchové Lubomír Krbec, muž ostrých rysů, s výrazným černým obočím a tenkými rty, herec předešlého večera ztvárňující postavu Brighella.

Vůbec jsem nespala, špitne Kristýna. Mlčí. Bezradně hledí na netknutá míchaná vejce. Malířka Anna Klarková, asi padesátnice s ústy fuchsiové barvy, s trochu delším nosem a nevkusnými náušnicemi nepřehlédnutelných rozměrů, to nemůže přeslechnout.

Pomyslí si: Na dnešek pravděpodobně nespalo více lidí. Nezdravá barva v obličejích se jako nákaza přes noc rozšířila od jednoho k druhému.

Pořád slyším ten hlas. Hlas v prostoru, pokračuje Kristýna, vidím před sebou ten kostým, tu krev, tu břitvu. Adama, jak tam leží.

To už nebyl Adam, ozve se opodál, jakoby náhodou, Michael Tůma, toho večera Pantalone. Adama jsme znali jinak. Tohle bylo setkání s tělem, ne s přítelem.

Prosím, nebudeme o tom mluvit, ohradí se Roman Hirsch, k jehož uším rozhovor taktéž dolehl. Jsou tu lidé, dodává, kteří nechtějí vzpomínat.

A jsou tu lidé, kterých se to ale vůbec nedotýká, oponuje tentokrát nahlas, a se znatelným rozhořčením, Kristýna a vrhne pronikavý pohled na Zuzanu Gallovou sedící opodál.

Můžete mne z toho laskavě vynechat? ohradí se Zuzana.

No prosím, tady ledová královna by se ráda v klidu nasnídala! vzkřikne Kristýna, ale při posledním slově jí selže hlas a musí si odkašlat.

Uklidni se, prosím, nestojí ti to za to, usměrňuje ji Libor Krbec. Richardu Havelkovi utkví k paměti prazvláštní tik v jeho tváři, to mírné škusnutí svrchním rtem a chřípím. Měl za to, že ho nepozoruje poprvé. Snad si ho povšiml už na představení, pomyslí si.

Zuzana svým obhroublým, chraplavým hlasem, jakoby kořalkou opitým, zvolá nevynechávajíc z toho teatrální gesta: Odved'te tu mrtvolu od stolu dřív, než se udává!

Ty se taky uklidni, Zuzano, zasahuje Dottore Ros-tislav Hora, ale ta se nedává utiřit:

Co to večer říkali támhle? Cítíte tu prohnitou smrt? Mysleli to asi trochu jinak, reaguje Michael Tůma.

Není mi dobře! vykřiknou téměř současně Alena Hirschová a Kristýna Průchová.

O co, že mysleli tebe, pokračuje Zuzana. Na Adamově smrti nebylo totiž vůbec nic prohnitého, patřilo mu tu!

Ale už dost bylo té provokace, usazuje Dottore Zuzanu zpět do její židle. Necháme toho dřív, než si tu navzájem podřežeme krky všichni, co jsme tu!

Roman bere svou ženu jednou paží kolem ramen a druhou rukou starostlivě uchopí její dlaň. Alena Hirschová je bledá, postrádá jakékoli líčení, náušnice nebo šperky. Na sobě šaty jednoduchého střihu, matné blond vlasy v drdolu, snažně zastavuje třas kostnatých ramen i zápěstí.

Jak něco takového můžeš říct? Jak vůbec něco takového můžeš... Kristýna se zalyká, třese se jí brada a po tváři jí stékají slzy.

Anna Klarková, sedící po její druhé ruce, pro ni ve své rozměrné kabelce spěšně nachází jeden vyšívaný kapesník a podává jej.

Takhle zrádně a zezadu k němu přišli, Zuzano, jako to teď děláš ty, pronese Libor Krbec. Chceš být jako oni? Zezadu, zákeřně k němu přišli a podřízli ho jako prase! Měl to v očích. Copak jste neviděli jeho oči?

Vtom jeho vzrušený proslov přeruší cinkot upuštěné vidličky u vedlejšího stolu a hrdelní zvuk dávení. Aleně Hirschové se udělalo nevolno a svou ranní

kávu s trochou míchaných vajec vyzvrátila do talíře před sebou.

Roman Hirsch hněvivě vstal a rozkřikl se:

Tak to by snad stačilo! Takhle jste to chtěli? Vážně jste to takhle chtěli? Mohli jste brát ohledy alespoň na mou ženu! Je velice senzitivní!

Poté se k ní sklonil, urychleně jí pomohl si plátěným ubrouskem otřít ústa a dlaň, kterou se přívál dávení pokusila zastavit, a podepíraje její malátné tělo, odvedl ji ze sálu.

Byl jste poněkud hrubý, nemyslíte, pane? nasměroval Jáchym Cizler svou výčitku k Liboru Krbcovi a povstal. Možná bychom se mohli chovat civilizovaněji. Je vidět, dodal, že smetánka především se umí chovat jako stádo neomalených zvířat!

Jeho předlouhé pavoučí prsty v rozmáchlém gestu, jímž označil provinilé, zprudka prořízly vzduch. Příště alespoň hrajte! Hrajte, že se umíte chovat! Jste mizerní herci! dodal a taktéž prošel dvojími dveřmi.

Anna Klarková se ho rozhodla následovat, v půli cesty ze sálu se k ní připojili Viktor Franz, Bernard Mach a postarší podsaditý režisér Konrád Vorel.

Richard Havelka zůstal v sále a s ním už pouze herci a v koutě tři kriminalisté, kteří tu podívanou sledovali se zájmem. Zdálo se, že snídaně splnila jejich očekávání nadmíru.

Dokonce neprojevovali žádné snahy přimět uprchlíky k návratu. Slyšeli vše, co potřebovali.

Čtyři a tři muži, dvě ženy. Reportér si je prohlíží. Dá-li na okamžik stranou záležitost motivu, jež by si zasloužila důkladnější rozbor, vidí před sebou čtyři muže a dvě ženy, a všichni měli příležitost Adama Henzla zavraždit. Kdokoliv z nich se mohl vrátit do šaten za osamělým Pierotem, aniž by si toho jiní všimli. Nelze nikoho z nich vynechat.

Prostředky? Jaképak prostředky? Ani pro ženu by nebylo nijak obtížné si opatřit břitvu a na vraždu podobného typu není zapotřebí ani zvláštní fyzické síly. Stačí využít nepozornosti. Momentu překvapení.

Motiv? U mužů bude nejspíše komplikovaně se k nějakému dobrat. Zatímco u jedné z žen byl motiv tak zjevný, až se zdálo nepravděpodobné, že by si bývala troufla něco takového udělat.

Navíc, řekl si, jak zabít bolest? Zbožšťovat nebo zošklivit si oběť? Z tohoto hlediska bylo její jednání náhle zcela pochopitelné.

Motiv. Příležitost. Prostředky. Svatá trojice zločinu.

Tuto myšlenku si Richard Havelka poznamenal do svého zápisníku. Zachová ji pro budoucí použití. Ne snad pro první ani druhý, snad pro třetí se série článků, kterými zmapuje vyšetřování tak otřesné události. Čtenáři novin milují průběžné zprávy. Chtějí znát vývoj. Vyžadují informace. Vyžadují příběh.

Richard věnuje Adamovi jeho vlastní příběh! Zatím měl však nesčetně otázek a v tomto případě se vyskytovalo příliš mnoho podezřelých.

Je na čase vytáhnout králíka z klobouku.

Zašermovat rukama. Abrakadabra! Voilá!

Otázky!

Kde? Kde byli herci mezi půl jedenáctou a jedenáctou hodinou večerní? Kde byli kolem tři čtvrtě na jedenáct, kdy podle doktora Macha nastala smrt?

Richard zapudil myšlenku, že by kdokoliv z nich zabil Pierota před zraky ostatních záhy po děkovačce. Ne, nemohli tam být všichni. Ovšem není možné vyloučit, že pachatel nebyl sám. Co když se dva nebo tři muži domluvili?

Proč se v jedenáct Kolombína vracela do šaten? Předpokládala, že vztah Adama k Pulcinelle stále trvá? Chtěla je spolu přistihnout? Ne. Obě věděly, že to Adam hraje na dvě strany. Proto ta vzájemná nesnášlivost. Chtěla si opět získat jeho přízeň teď, když je Pulcinella ze hry! Nebo se jen přišla podívat, proč zůstal v šatnách o půl hodiny déle? Bylo to tak nezvyklé? Viktor Franz moc dobře věděl, kde Pierota najít. Pierot zůstával v šatnách dlouho po představení pravidelně. Sám. Proč?

A co zbývající podezřelí? Viktor Franz, Roman Hirsch, Jáchym Cizler. Všichni tři měli příležitost i prostředky. Předpokládali, že Adam v šatně osaměl. Nic snazšího než si to ověřit. A pak... Všichni tři ho znali. Dva blízcí přátelé a čerstvý švagr. Motiv už by se našel. Velice nerad, ale přece se musel Richard přinutit smýšlet i takto: Doktor Bernard Mach a především Anna Klarková?

Ani jeden z nich Adama osobně neznal. Doktor nanejvýš jako pacienta. Pouze objevili tělo. Naštěstí tedy mohl onu myšlenku velmi rychle zapudit.

Zbývají dvě ženy, které na představení nepřišly, ačkoliv obě měly zakoupené lístky. Lucie Franzová, Adamova sestra, zmizela kolem poledne, Alena Hirschová odřekla na poslední chvíli údajně kvůli migré- ně. To všechno se stačil dozvědět již předešlého večera během vytváření seznamu pozvaných. Nic nenasvěd- čuje tomu, že by některá z nich nemohla projít foyer zcela nepozorována, vystoupat po schodech a pro- vést, co měla v záměru. Na přestavení nebyly, nikdo je neočekával, nikdo by si jich býval nevšiml, kdyby přišly v přestrojení. Moc pěkné alibi.

Když opouštěl prostředí divadelní kavárny se zá- pisníkem v náprsní kapse a koženou brašnou v levé ruce, přistihl se mladý novinář, jak chladně uvažuje o událostech předešlého večera. Snad je příznačné, že zatímco jedni podléhají pomnutí smyslů, jiní se oddá- vají čistě logickému rozvrhu.

Případ je věcí konstrukce.

Příběh je věcí zápletky i gradace.

Vražda je chladná dáma. Elegantní, bystrá, nekom- promisní. Má styl i vychování. Vražda je podle všeho Angličanka.

Asi o půl čtvrté odpoledne se Richard po návratu z redakce místních novin sešel s Annou Klarkovou v menší kavárně v centru. Ulice byly široké, nasáklé deštěm. Obloha pod mrakem už třetí den. Od stolu pozoroval všechny kolemjdoucí. Kabáty a pršipláště. Atmosféra uvnitř jako by přetvářela svět exteriérů na

prapodivnou grotesku. Němý film, komický i tristní zároveň, šedý nebo stříbrný; s ohledem na to, jaká hrála hudba z gramofonu nad barem. Pomalé milostné písně v podání pichlavého ženského altu dodávaly těm venku nový úděl. Hledání postrádaného. Unylý mužský hlas, podkreslený prací sehraného bandu, vykládal cosi o dálkách a plavbě a Richardovi z toho bylo nanic.

Nemyslíte, že na zločinu je něco fascinujícího? promnese po chvíli mlčení Anna a dlaň si přiloží na zátylek, jako by chtěla konejšit ztuhlou šíji.

Richard jí věnuje zmatený pohled.

Těch možností, pokračuje paní Klarková. Těch nepřeborných možností, jak takový zločin spáchat a jak jej vyřešit. Možností, za čím vidět nerozluštitelnou záhadu nebo naopak zcela očividné řešení. Na zločinu je cosi vzrušujícího i smutného. Ta dokonavost, která je mu vlastní.

Myslím, že vám nerozumím, poznamená Richard.

Lidi vždycky přitahovalo zakázané ovoce. Jeden z důvodů, proč vymysleli zločin. Nezdá se vám? Navíc, balancovat na tenké hrazdě, na nestejně napjatých laněch, balancovat, pohrávat si s nebezpečným, vklínit ho do vlastního života, to nejednomu zpestřuje tuhle usmrkanou každodennost.

Pohlédla do okna a zamyslela se:

Sběratelé zbraní nejsou jenom postavy z románů, jsou to skuteční lidé. Chovatelé jedovaté zvířeny. Většina chce zažívat paradox, aby jim jedna rázná, významná výjimka potvrzovala pravidlo klidné domácnosti, pohodlí a bezpečí.

A vy to cítíte také tak?

Vybájila jsem si představu o přesýpacích hodinách. Jedny takové mám, zcela obyčejné. Ale uvažte, drahý, přesýpací hodiny v pracovně, na tom masivním dřevěném stole, hodiny naplněné nikoliv skelným pískem, nýbrž krystalky kyanidu draselného.

Množství, které by zabilo tisíce vos nebo desítky živoucích osob, se přesýpá sem a tam, je neustále v pohybu. Je uzavřené, izolované foukaným sklem, zakázané, na vašem pracovním stole.

Obsluha kavárny vyměňuje desku. Zakrátko se prostorem rozezvučí dixieland.

Lituji, že si nemohu promluvit s tou Lucií Franzovou. Rozjel bych se za ní ještě dnes, prohlásí rozhodně Richard, jako by změna šelakové desky zavdala důvod ke změně tématu. Rád bych se dozvěděl, jaký Adama Henzl skutečně byl.

Hrdina, ačkoliv mrtvý, dodává Anna Klarková, není tak úplně hrdinou, jestliže nemá svou minulost.

Úplná pravda. Navíc bychom se možná dozvěděli, koho znal, s kým se stýkal, kdo na něj měl spadeno.

Podle všeho se nejčastěji vídal s těmi, s nimiž jsme měli tu čest ráno posnídat, poznamenala Anna hořce.

S nimi si promluví zítra. Dnes některé ještě čeká výslech. Na to se dá vsadit krk. Ehm... Promiňte.

Nemějte výčitky, ujistila ho paní Klarková, olízla kávovou lžičku a odložila ji na podšálek. Nejsem tak citlivá jako paní Hirschová.

Podle mne s ní není něco v pořádku.

O tom není pochyb, drahý. Ta žena možná trpí migrénami, ovšem skutečně si nemyslím, že ty jí trápí

nejvíce. Je na vás, abyste to ověřil. Tedy, jestliže se vám chce.

Udělám, co bude možné. Ale dnes bych si to všechno rád nechal v klidu projít hlavou. Zavzpomínám, co jsem viděl a slyšel. Utřídím si myšlenky.

Vím o jednom místě, kde vás nikdo nebude rušit. Taková svatyně uprostřed města. Zasvěcená rozjímání a tvorbě.

Promiňte mi, ale to nemohu přijmout.

Jen berte a nebojte se zůstat přes noc.

Anna Klarková vložila Richardovi do otevřené dlaně náhradní klíče od svého ateliéru. Richard jí věnoval rozehvělé poděkování a svazek pečlivě uschoval do náprsní kapsy. Rozhlédl se po kavárně, snad aby se ujistil, že nikdo nepostřehl ono předávání klíčů, jež by mohlo rozvířit fantazii ubírající se pro oba nepříznivým směrem. Avšak, jak se zdálo, každý si hleděl svého.

Koho si ovšem Richard povšiml, byla ženská postava pevných boků a ramen příliš širokých, než aby ji mohl nazývat křehkou. Seděla u baru na vysoké židli s mosazným podstavcem. Opírala se o lokty a kroužila zahnědlou tekutinou na plochem dně sklínky.

Novinář na přítomnost Zuzany Gallové svou přítelkyni upozornil.

Je opilá, poznamenala Anna Klarková. Takže ji to přece jenom šírá.

Sehrála na nás divadélko. Kolombína.

Sehrávala ho především pro sebe, drahoušku. Ženy znají a používají rozmanité způsoby, jak se s tragédií vyrovnat.

Mladému reportérovi proběhne hlavou, jak moc se nechává ovlivnit Zuzaninou rolí. Kolombína má být především dáma. Dáma, které se dvoří mladý i starý. Avšak Zuzana je na své neštěstí sama.

Už podruhé mu v onom kavárenském prostředí přišla na mysl Lucie Franzová. Dle jeho názoru by tradiční představě o Kolombíně vyhovovala více ona. Mladý nemá peníze, je proto nutné obelstít jejího otce, který by ji raději provdal za starého a majetného Dottora. Toho ale Kolombína nechce. Viktoru Franzovi a jeho ženě se nejspíš povedl husarský kousek, soudě z rozhovoru, který malířka večer vyslechla. Nebo snad rodina Henzlova proti jejímu sňatku s nemajetným Viktorem nic nenamítala?

Tyto a podobné úvahy šly náhle stranou, když se Zuzana Gallová na barové židli natočila směrem k velikému oknu a zahleděla se do zmáčené ulice. Naposledy zakroužila whiskovkou, vyprázdnila ji a požádala o další.

V tom okamžiku si byl Richard naprosto jist, že to nebylo na představení, kde poprvé zahlédl ve tváři Libora Krbce; ono zřetelné šknutí nosem a horním rtem.

Bylo to v chodbě vedoucí do šaten pro herce. Ano, nyní věděl, že tento tik poprvé zpozoroval ve tváři Kolombíny.

Nechť se k výsledku dostaví následující osoby: Konrád Vorel, Kristýna Průchová, Roman Hirsch, Alena

Hirschová, Zuzana Gallová, Jáchym Cizler, Viktor Franz a Libor Krbec...

Hlas postaršího muže zněl opět autoritativně. Nacházel se právě na půl cesty zpět do redakce, když se k Richardovi Hlas připojil. Přitom bylo zřejmé, že tato slova zaznívala odkudsi z prostor divadelní kavárny.

Novinář si již dávno zvykl, že slyší více než jiní. Když se poprvé setkal s Hlasem, v den jeho nástupu do redakce, nevyhnul se překvapení. Po dvou letech si však uvykl slýchat jej prakticky denně.

Představoval si, jak asi onen muž vypadá. Přisoudil mu podsaditou postavu, hladce oholenou tvář a prošedivělé vlasy, dlouhý kabát hnědé barvy a kožené rukavice. Soustředěné oči, od nich by se ke spánkům rozbíhaly paprsky vrásek. Ačkoliv, dobře si uvědomoval, že pro výkon povolání vyšetřujícího na takové pozici, pro autoritu podobného formátu není zapotřebí žádného těla.

Co jiného uplatní zkušený kriminalista, znalec zločinu, zákona a psychologie než brilantní, dokonale uvažující mysl, smysl pro detail, pro logický úsudek, a pochopitelně hlas, jež uslyší ti, kteří ho slyšet mají.

Lidská podoba, již by na sebe denně bral, a to pouze za účelem pohybu, je nepodstatná, je-li pro výkon jeho povolání nejdůležitější právě jeho mysl a hlas.

Když Richard Havelka dorazil do redakce, toho odpoledne velice rušné, přeplněné lidmi a hluky zvonících telefonů, hovorů, a usedl za psací stroj, Hlas se jal promlouvat znovu:

Režiséra Konráda Vorla, herce Rostislava Horu, Michaela Tůmu a Hugo Provazníka není možno dále

považovat za podezřelé. Jmenovaní se mezi půl jedenáctou a jedenáctou nacházeli v salonku divadelní kavárny. Nikdo z nich její prostory neopustil před jedenáctou, jak potvrdilo několik očitých svědků.

Richard si pomyslel, že to pravděpodobně byl jeden z důvodů, proč nemohl ve foyer narazit na žádného herce. Na slovo zdržel jen Konráda Vorla před půl jedenáctou, ale i ten poté zmizel.

Libor Krbec a Kristýna Průchová si alibi poskytují navzájem, pokračoval Hlas Podle výpovědi se nacházeli v dobu vraždy, tedy ve tři čtvrtě na jedenáct, mimo budovu divadla, ovšem žádní svědkové to nemohou potvrdit. Taktéž Zuzana Gallová netrávila čas mezi půl jedenáctou a jedenáctou v divadle, dle jejích slov byla ovšem sama a nikdo ji neviděl.

Dále, deklamoval Hlas, Jáchym Cizler, Viktor Franz a Roman Hirsch byli viděni, jak se baví pospolu ve foyer, avšak každý z nich se alespoň jednou ostatním vzdálil. Nakonec alibi Aleny Hirschové taktéž nelze potvrdit.

Další vyšetřování se odkládá na zítřek.

Kolem desáté hodiny večerní byla již v ulicích tma. Jen kužely pouličního osvětlení členily cesty i domovní fasády do zcela nových autonomních území, jejichž hranice se zdaleka neshodovaly s hranicemi jednotlivých domů. Zdejší roztržitěnou pískovcovou dlaždicí města s puklinami ulic tvořily čtyřposchodové bytovky s okny zapnutými nebo vypnutými a administrativní

budovy plné kanceláří. Secese, římsy, okna, jimiž nikdo neprohlédl ven ani dovnitř, několik nízkých schodů k hlavnímu vchodu, tu a tam se do zástavby vmísil výstřelek funkcionalismu. Sklo a rovné plochy a křivka a zábradlí kolem schodiště, leštěné, jednoduché.

Nejprve za sebou Richard uzamkl hlavní vchod a poté přešel ztemnělou halou naslouchaje vlastním krokům. Odrážely se od stěn i rovného stropu. Zanechávaly stopy po jeho příchodu ve zdech, v domovních zvoncích, v telefonním automatu v přízemí, aniž si toho kdo později všimne. Stejně jako nikdo nezažnamená, že se již několik let do zrnité podlahy vpíjí stín čísla popisného 427, vykreslený kandelábrem přes prosklené dveře, a mírně zkosený nápis Advokátní kancelář / Herrman & spol. / první poschodí.

S kovovým klapnutím novinář odemyká další dveře, tentokrát z vnitřní strany zatažené těžkým závěsem. Proniká dovnitř a za sebou průnik uzavírá.

Nerozsvěcí.

Prodírá se tím přítmím, vyhýbá se duchům bílých pláten, jimiž Anna Klarková překryla obrazy na podstavcích, křesla i pohovku u zdi. Místnost jako by nebyla obývána již léta. Takový dojem budila pořádnost této umělkyně.

Richard sbírá odvalu narušit malířčino soukromí. Odhaluje pohovku, jejíž barva ani vzor v tom šeru nejsou čitelné. Odhaluje jeden z obrazů. Je to Revolucionář, kterému stál Jáchym Cizler modelem. Na dalších plátnech pak jakási těla, zohavená či pokroucená. Nakonec narazí na malbu, která ho zaujme více než předchozí. Na ní ve tmě, jakoby měsíčním světlem

ozářené, levitují tři sterilně modravé skleněné nádoby. Laboratorní kuželové baňky, dle Erlenmeyera, řekli bychom dnes. Každá menší z nich se nachází uvnitř jedné větší. Ve zvláštním vytržení sleduje Richard onen v své podstatě magický předmět, vědom si skutečnosti, že jej může nalézt jedině na obraze. V těch třech do sebe vložených kuželových baňkách byla obsažena esence toho, co neomaleně a ne příliš výstižně nazýváme záhadou. Na plátně byl detailně vyobrazen corpus delicti rozdmýchávající představivost i zoufání, nekompromisně otřásající racionální představou o skutečnosti. Podněcující otázky, touhu vykřiknout: Jak? Richard pomalu začínal slově Anny Klarkové rozumět.

Příběh bývá tak často stvořen z touhy po záhadě a zároveň z touhy po jejím vyřešení, pomyslí si Richard, když se pohodlně usadí na pohovce. Světlo pronikající zvenčí do ateliéru nyní osvětluje levou polovinu jeho lasicovitého obličje. Paradoxem lidského uvažování je pak nepostradatelnost faktu, který zůstane skryt. Příběh není dokonalý, nezůstane-li nakonec ve vzduchu viset poslední nezodpovězená otázka. Tajemství, které nevyvrací jistotu úsudku, avšak zůstane mystériem. Takové otevírá prostor nikoliv pro dohady, nýbrž pro představivost. Čeho se Richard obával, bylo, aby v příběhu zavražděného Pierota nezůstalo podobných otázek přespříliš.

Nyní si byl zcela jistý, že pachatelem je jeden z osmice podezřelých: Zuzana, Viktor, Jáchym, Roman, Lucie, Alena, Libor, Kristýna. Ano, i křehká Pulcinella Kristýna Průchová. Za předpokladu, že se s ní Adam

skutečně rozešel, nebo dokonce že se teprve v závěru dozvěděla o jeho intimním vztahu se Zuzanou, měla při celém tom pocitu zrady a podvodu zřejmý motiv k vraždě. Bylo těžké uvěřit, že by toho byla schopna. Ale přece: K čertu, všichni jsou to herci!

V každém případě měl Richard Havelka pocit, že co toho dne viděl a slyšel, skýtalo značný potenciál pro vystavění poutavého příběhu.

Dříve než ho přemohl spánek, neodpustil si domněnku, že případ je jako kniha. Dobrá kniha, kniha čitelná, žádaná i čtená, což nemusí být vždycky totéž, se neobejde bez dobře napsané ženské role. Naštěstí pro něj bylo takových v tomto případě hned několik.

Poslední snídaně

Zahrada

Koncem května roku 1946 byly ulice nakrátko opět zcela průchodné. Podél obou stran se táhly chodníky lemované vzrostlými stromy, kované ploty zasazené do cihlových zídek střežily zahrady zcela zbytečně, jelikož branky k příjezdovým cestám zůstávaly odemčené.

Kráčel jsem tím předměstím a rozhlížel se do všech stran. Sledoval jsem čísla domů, míjel poštu, lékárnu, soukromou ordinaci jakéhosi doktora Macha, kostel svatého Benedikta, budovu dobrovolného hasičského sboru i krčmu na rozcestí.

Staré vily v této části Města ve mně vyvolávaly pocit klidu a sounáležitosti, po kterém jsem už léta toužil. Z otevřených oken jednoho z domů do ulice zaznívala hra na piano. Později jsem se dozvěděl, že místní učitelka klavíru se takto připravuje se na své odpolední lekce. Zanedlouho jsem v té hře rozeznal první větu Chopinovy sonáty b minor.

Ulice, otevřená okna, piano. Květen. Opus 35 vyžaduje techniku, rychlost a cit. Opus 35 je radost i drama, jež se odehrává uvnitř mlčícího člověka. Má bývalá žena, taktéž učitelka, jej často hrávala. Často se oddávala mlčení. Na podzim předešlého roku naše sdílené ticho přerušil rozvod. Od té doby mlčíme každý sám. Každý po svém. Ještě nějaký čas jsem setrval v prázdném bytě a poté se jal hledat novou práci, nové bydliště v jiném městě.

Dočkal jsem se obého. Zdejší gymnázium hledalo profesora, jenž by vyučoval francouzskému jazyku a historii. Současně starší manželský pár, bezdětný, nabízel pronájem samostatného pokoje v Kaštanové, čísle popisném 53.

Jak jsem se brzy přesvědčil, kamenná vila manželů Rédlových disponovala mnoha volnými pokoji, rozlehlou zahradou s altánem a garáží, již jsem nemohl využít: přicestoval jsem totiž vlakem. Nikdy jsem se nepovažoval za schopného řidiče, nikdy jsem se tedy nestal majitelem automobilu.

Svá objemná kožená zavazadla jsem postavil na chodník před jejich brankou. Žádný domácí hlídač, jen stromy. Žádný vůz na příjezdové cestě, jen jízdni kola. Nikde žádný zahradník, a přesto se zdála zahrada udržovaná s pílí, jakou by ledaskdo mohl závidět. Osobně jsem nikdy nevěnoval větší péči ničemu tak pomíjivému, jako je zahradní květena.

Obrubníky, javory, kaštany. Jilmy a chodníky.

Ty kované ploty.

Ty černé železné lilie. Jejich ostří.

Ty altány a bělavý zahradní nábytek.

Ten konec května na předměstí.
To předměstí odtržené od Města.

Křehká paní Rédlová.

Myslím, že se jmenovala Kateřina. Mohlo jí být k padesátce. Vyzáblá postava, trochu nahrbená záda, nezdravá barva ve tváři a mírně povislý levý koutek úst však přidávaly té ženě na vzezření nějaká ta léta navíc.

Ano, o zahradu se stará ona. Sama. Je to její záliba, její radost. Ničemu jinému se ani věnovat nemůže, pobírá invalidní důchod. Ekonomicky jsou na tom bledě. Další dříve velice majetná rodina, která se stejně jako celá země těžce vzpamatovává z vyčerpávajících let předešlých.

Podnik Vincenta Rédla, stará jirchárna za městem, kterou zdědil po svém otci, za války omezila a později zcela zastavila výrobu. Jejich dům tedy uvítá nájemníky dost možná poprvé.

Provedla mě kuchyní, nechala mě složit zavazadla v mém nastávajícím pokoji v patře, pokoji s okny do sousední zahrady.

Byl zde psací stůl, na něm lampa, vedle knihovna, prádelník, lože a mohutná šatní skříň.

Parkety, lustr, čtyři stěny, jedny dveře. Nic jiného jsem nepotřeboval.

Hleděla na mne. Stála vprostřed místnosti a polední slunko se jí opíralo do tmavě šedých vlasů sčesaných do drdolu. Ty její velké oči. Otevřené, trpělivé,

pamatuji si je dodnes. Zachytily můj pohled a v ten okamžik se zvedl čas a zakroužil nad našimi hlavami.

Věděl jsem, že se usadím zde. Věděl jsem, že toto bude můj pokoj, odkud budu oknem shlížet dolů na pečlivě tvarované ovocné stromy.

Čas zakroužil a rozletěl se tak, že jsem jej nebyl s to zastavit. Z událostí následujících čtyřadvaceti hodin si vybavuji jen několik drobných střípků.

Později je posbírám a pokusím se utřídit a zrekapitulovat, co všechno se odehrálo do následujícího poledne. Tehdy jsme totiž našli starého Vincenta Rédla mrtvého v zahradním altánu.

Celé to bylo jako na divadle.

Tam za oponou, když se rozestoupilo listoví, uviděli jsme celou scénu jako diváci. Všechno bylo dokonalé. Výprava, kulisy, kostým, rekvizity... Scénograficky velice povedené, to jsem si bohužel pomyslel, když jsme ho našli, a obával jsem se, že tuto větu kdy vyřknu nahlas.

Bílá barva zahradního nábytku.

Zelené listoví, udržovaný trávník.

Zelená stébla mezi kamenným dlážděním altánu.

Karmínová na dláždění.

Teplota těch barev převyšovala teplotu ovzduší, které se toho dne zdálo spíše svěží. Rosa pod stíny ještě nevyschla.

Modré nebe připomínalo klidnou vodní hladinu. V ní se zrcadlily kvetoucí stromy i keře. Byla bazénem utápějícím barevné odlesky. A pod tím vším dějiště zločinu.

Tělo. Kámen. Stébla trávy.

Mezi nimi se rozlévala tmavá krev.
 Ležel tváří k zemi. Oněmělý. Pokojný.
 Hluboko do temene vnořený sekáček na maso.
 Jeho rukojeť čněla vzhůru jako ratolest.
 Ty krůpěje na zahradním nábytku.
 Ty krůpěje ve vlasech.

Kateřina utichla.

Byla ovšem silná. Přimkla se ke Karlu Wágnerovi a ten jí dlaní zakryl oči. Jiří, syn manželů Wágnerových, stiskl ruku své mladší sestry, již ucítil poslepu hmatající jeho dlaň. Druhá sestra se přimkla k otci, zatímco jejich matka se pomalým krokem vydala k mrtvému tělu.

Když měla Vincenta nadosah, klekla si, natáhla se po vražedné zbrani, jako by se chtěla dotknout uměleckého díla nebo milencovy tváře. Něžně, bojácně, s láskou i úctou. V poslední chvíli ovšem ruku stáhla zpět a obrátila se k nám. Byla jako plachá zvěř. Vyčkávala jakýkoliv pohyb, naslouchala větru a štkaní Kateřiny Rédlové.

Karel Wágner jí věnoval pohled plný pochopení. Sdílel její překvapení, sdílel všechny její otázky. Vznášely se nad hlavou nebožtíka, nad zahradou, v korunách stromů. Otázky, které si mohli klást všichni přítomní kromě mne.

Kdosi řekl, že bychom snad měli nejprve poslat pro doktora Macha, který zůstal se Štěpánem Jančíkem u Wágnerových na terase. A tak se také stalo. O necelou

hodinu později už nějací muži na dláždění křídou obkreslovali polohu Vincentova těla. Karel Wágner utěšoval svou ženu, Jiří s oběma sestrami usedl do stínu vzrostlého kaštanu, Diana i Marie mu složily své hlavy na ramena a odkudsi z okna nade mnou počal vyhrávat charleston.

Wágnerovi bydleli již přes dvacet let v sousedním domě. Kolem páté hodiny odpolední, když jsem vybalil zavazadla, přišla za mnou opět Kateřina Rédlová a pozvala mě na posezení u kávy. Dole v zahradě se prý budu moci seznámit s pánem domu i jejich milými sousedy. Pochopitelně jsem pozvání přijal.

Stalo se, jak říkala. U stolu seděl Vincent Rédl, který se právě vrátil z koželužny. Byl to muž střední výšky a šedých vlasů. Jeho tvář se mi vryla do paměti. To husté obočí, přivřené oči, taktéž rty jako by byly stále pevně semknuty. Povstal a podal mi pravici. Jeho stisk byl obchodní, autorita, kterou se mi jal prezentovat, ke mně nedosahovala. Zacházela nanejvýš tam, kde končila jeho dlaň, dál už ne.

Karel Wágner, v mém věku, respekt budil zcela mimoděk, ovšem o to účinněji. Vysoký, s černými vlasy, rovná záda, pevný v kolenou. Na rozdíl od Vincenta Rédla se usmíval, stejně jako jeho syn Jiří.

Ženy okolo něj byly okouzlující.

Dvoječata Marie a Diana s jehlou ve vlasech, Adéla Wágnerová měla, jestliže něco takového lze říci, postavu i tvář zdravotní sestry. Byla obětavá, soucitná

i přátelská, hladká pleť, úzká, ustupující brada, vysoké čelo.

Posadili jsme se. Stín starého členitého domu se pokládal na opačnou stranu, sluneční paprsky cestou na západ nahlížely pod střechu altánu.

Vedl sem kamenný chodníček, na jehož konec jsem nedohlédl, směřoval patrně až k rozcestí u kované branky.

Z rozhovoru u kávy mi v paměti utkvěly jen kusé poznatky: Manželé Wágnerovi mají tři děti. Nejstarší Jiří, který na jaře oslavil své třiaadvacetiny, by rád odešel na medicínu, nejprve však musí dokončit studium na gymnáziu, jež přerušila válka. Na první pohled totožná děvčata jsou o dva roky mladší. Wágnerovi je adoptovali v roce 1928, kdy Jiří dovršil pátý rok života.

V současné době Diana i Marie pracují v místním krejčovství. Adéla Wágnerová k mému nepříliš velkému překvapení byla diplomovaná zdravotní sestra, avšak od Jiřího narození se stará o domácnost. Její manžel je už dvanáct let vedoucím lékárny. Ke vztahu těchto lidí k medicíně mohu dodat snad jen, že jejich blízkým přítelem je po více než dvacet let místní praktický lékař Bernard Mach. Vzpomněl jsem si, že jeho ordinaci jsem dopoledne míjel vyhlížeje číslo popisné 53.

Vincent Rédl mlčel, jako by náš hovor sledoval zpozdálí, zatímco jeho žena Kateřina a Karel Wágner s chotí mě zasvěcovali do všeho, co jen považovali za podstatné, a pramálo mi dávali šanci rozhodovat, co vědět skutečně potřebuji. Tak jsem během krátké chvíle pronikl do zákulisí nejen profesních vztahů, panujících v oné ulici a přilehlém okolí.

Co se musí nechat, byli nad míru vstřícní. Ani na okamžik mě neopouštěl dojem, že jsem v těchto končinách vítán.

Už tehdy jsem si ale povšiml, jak byl pán domu, snad z vlastní vůle, z konverzace vyčleněn. V tom odpoledni na mne působil spíše jako nutná součást inventáře. Součást, která upíjí svou kávu a tu a tam přikývne na souhlas, je-li tázán či žádá-li ho někdo o svolení.

Patřil Vincentovu otci, vytrhla mě z úvah Kateřina a odložila svůj šálek tak nešikovně, že porcelán vydal nepříjemný zvuk. Ano, ten dům byl Antonína Rédla, dej mu pánbůh věčný klid, také stará jirchárna byla jeho. Všechno jsme to zdědili.

Do té doby jste tu bydleli pohromadě? Otázal jsem se. Kateřina svráštěla rty.

Ano, bydleli. Všichni čtyři. Pohromadě, opakovala nejistě. Bydlel s námi Albert. Vincentův mladší bratr... Zamyslela se. Takhle to chodilo, dříve to takhle chodilo, bydlelo se u rodičů dlouho. My bydleli u Vincentova otce, byl to velice... velice... milý starý pán.

Opět porcelán a kávová lžička. Tato a podobná zacinkání náhle vyvstávala jakoby zesílena zpřítomnělou minulostí.

Škoda, že ho nepoznali, zakončila Kateřina.

Kdo ho nepoznal? ptal jsem se.

Prosím?

Kdo ho nepoznal? opakoval jsem. Říkala jste...

Ach ano, pronesla Kateřina mírně zaskočená, nikdy ho nepoznali, Jiří, Diana a Marie.

Ani my ho bohužel nepamatujeme, informovala mě Adéla Wágnerová a stiskla mužovu dlaň. Nastěhovali

jsme se sem krátce před Jiřího narozením. Nejprve jako nájemníci, vysvětlovala. Až později se uvolnil dům vedle, kde bydlíme teď.

Porcelán. Podšálek, lžička.

Hrajete šachy? zeptal se náhle Karel Wágner.

Ano, často a rád, odpověděl jsem.

Mohl bych vás tedy pozvat zítra dopoledne na jednu dvě partie k nám na terasu? Pozvali jsme pár přátel, Adéla a Kateřina připraví nějaké pohoštění, mohli bychom pak všichni společně poobědvat.

Přijďte, přidala se Kateřina, pomohou Adéle s tím...

Nakoupila jsem nějaké ryby, s úsměvem konstatovala Adéla Wágnerová.

Ano, ryby, dodala Kateřina a zamžikala.

Přijdu. Velice rád.

K večeru vystřídal porcelán lakované dřevo kostelních lavic. Za vysokými okny zapadalo slunce. Pohledem jsem bloudil od pastoforia nalevo k sakristii a zpět k hlavnímu oltáři.

Hrbil jsem se a střídavě pozoroval své prsty, pozůstatky letokruhů v lavici, oltářní korunu s černými paprsky a kněze v bohoslužebním rouchu. Kateřina vedle mne, nalevo od ní Vincent Rédl. V lavici před námi Karel a Adéla Wágnerovi. Jiří v obležení svých sester seděl asi ve třetí řadě přes uličku.

Slova. Dřevo.

Barokní kostel svatého Benedikta.

Pieta a kněz. Kněz a pieta.

Dvojice přitažlivá i odpudivá zároveň. Umírající a živý. Zároveň. V sobě, vedle sebe ve stejnou chvíli. Punktum i noema.

Diana nebo Marie se malíčkem dotkla malíčku Wágnerova syna. Druhá ze sester učinila totéž. Bylo tam příliš mnoho prostoru. Pro cokoliv.

Vysoký, bezmála francouzsky vypadající Štěpán Jančík pokynul sboristům. Učinil několik ladných pohybů pravicí a hlasy ho následovaly ve zbožné melodii.

Tak rozhoupali obstarožní ovzduší. Rozhoupali tradici a nevěděli, že to nemá dlouho trvat. Netušili, že nový režim, který byl už tou dobou na spadnutí, odřízne tradici od jejích kořenů.

Mé prsty do dřeva neznatelně vytepávají nepravidelný rytmus. Jiří pohladí jednu ze sester po zápěstí. V posledních paprscích se zablýští sedající prach.

Kněz pokračuje v bohoslužbě. Adéla Wágnerová se nakloní k Bernardu Machovi a cosi mu pošeptá. On se vzápětí nakloní k ní. Do neslyšného rozhovoru se zapojí i její manžel.

Opět sbor. Než spustí, zaslechnu Kateřinu, jak pošeptá svému muži, že nazítří je sbormistr Jančík také pozván. Hlasy se rozezvučí, Kateřina se neslyší. Ani já ji neslyším.

U paty lavice se páří dvě ruměnice. Kateřina otvírá ústa naprázdno, artikuluje text písně. Žena v šátku po Wágnerově levici činí totéž. Jiří se ohlíží. Nenápadně bloudí pohledem po tvářích v řadě před námi. Poté ustrne, snad mé zdání, ale ano, ustrne na doktoru Machovi a pak skloní čelo, oči přivřené, pozoruje špičky bot.

Ticho.

Narovnám záda. Sebemenší pohyb náhle zní jako prasknutí větévky na cestě. Přede mnou. Za mnou. Kdesi za oltářem. Větévka. Druhá, třetí.

Jiří přiloží nejprve prsteníček, poté malíček i konce ostatních prstů na obnažené koleno jedné ze sester. Těžko rozeznat, které. Jsou si tak podobné. Mladé. Alabastrově žádoucí. Artikulují modlitbu, jako by do ucha šeptaly necudná slova.

Slova. Dřevo. Letokruhy.

Leštěný zimostráz. Napětí i světlo.

Hlavy v přítmí.

Všechno. Všechno jako by se něžně blížilo k zániku.

Kateřina váhá. Jako malátná hledá Madonu. Rozmýšlí se. Nakonec pokleká před Assumptou.

Jiří hovoří v uličce s Bernardem Machem. Vincent, já, Karel Wágner se ženou a dcerami vyčkáváme u portálu. Setmělo se. Vyčkáváme. Cestou zpátky nacházíme řeč. Jindy zarputilý Vincent Rédl mění tvář. Zdá se náhle ustaraný, znavený. Rozvazuje.

Vstáváte brzy? ptá se.

Ano, budím se nejpozději o půl sedmé.

Já také, konstatuje. Budete-li chtít snídani, Kateřina vám ji přichystá. V tomto období snídáme na verandě. Přesně v sedm.

Poděkoval jsem.

Ušli jsme mlčky více než půl kilometru a ocitli se před branou jejich domu, když náhle opět promluvil:

Nic si z lidí nedělejte. Říkají různé věci.

Pohlédl mi zpříma do očí a podal mi ruku. Na okamžik jsem byl zmaten. Netušil jsem, jak si jeho slova vykládat. Stiskl jsem mu pravici, popřáli jsme si dobrou noc a odebrali se do svých pokojů.

V sobotu ráno jsem posnídal čerstvé pečivo s máslem a paštikou. Bylo výtečné. Křehké a ranní.

Svěží ovzduší, hlasy ptactva.

Dostal jsem na výběr, šálek čaje nebo kávy. Zvolil jsem kávu. Stejně učinil i Vincent Rédl.

Ubrouskem si otřel semknutá ústa. Uhladil vlasy. Vysmrkal se do kapesníku s monogramem a usrkl poslední doušek.

Ještě než se odebral do pracovny, dal nám na vědomí, že k Wágnerovým dorazí až na oběd. Dopoledního posezení se tedy nezúčastní. Když se Kateřina vyptávala na důvod jeho rozhodnutí, poněkud rozhořčeně odvětil, že k půlnoci mu kdosi volal a sjednal si s ním schůzku v zahradě. Několikrát a důrazně nám pán domu zopakoval, že nechce být rušen, a odkráčel po schodech.

Rédlově zamlklosti jsem během předešlého dne uvykl. Pochopil jsem, že má ve zvyku hovořit pouze o tom, co považuje za důležité. Avšak na podobný tón jsem připravený nebyl. Ačkoliv... Zpětně si uvědomuji, že pod onou skořápkou rozhořčení jsem tehdy cítil ze starého Rédlův opravdovou nejistotu, ukryvaný strach.

Poslední ze střípků vzpomínek, jež jsem schopen přivolat zpět, odkazuje k partii šachu. Seděli jsme na dřevěné terase kolem půl desáté.

Všechno se náramně zpomalilo. Jako by v tom slunném dnu počalo pršet a nikdo si toho nevšiml. Přihnala se bouře. Chladné ovzduší mi vymetalo skráně, hnalo se za límec. Karel Wágner žádnou změnu nejspíš nepozoroval. Ale byla tam s námi.

Bouře.

Cáry vody padaly z oblohy, pomalu, nepředstavitelně pomalu, ale nešlo je zastavit.

Pod tou přeháňkou roztomilé jarní dopoledne.

Na stole šachovnice a dřevěné figurky. Ženy v kuchyni. Čaj v konvici. Dívky na zahradě, v trávě. Bosé odhalovaly kotníky a tenká lýtka. Děšť se jich nedotýkal, nesmáčel je, vyhýbal se, a tak jsem věděl, že je to jen přelud.

Garde, pronesl Wágner a vytrhl mě z úvah. Jeho střelec měl právě namířeno k mé dámě a zezadu ho střežil jezdec. Odcestoval jsem tedy s královnou o tři pole zpět a vyčkával jeho další tah. Postoupí s jezdcem vpřed a vezme mi pěšce. V příštím tahu se mi pokusí dát šach, ale už teď moc dobře ví, že k tomu nedojde. Nanejvýš obětuje věž. Oba jsme jaksi tušili, jak tato partie skončí.

Ohlédl jsem se nalevo. Marie, dívka v cihlových šatech s puntíky, přispěchala na terasu a obrátila desku na gramofonu.

Šramot a praskání. Tango.

Utíká zpět za Dianou a Jiřím, který se odkudsi vynořil, aby za ruce zvedl sestru ležící na trávniku. Bylo po bouři. Dvojčata se kolem Jiřího točí jako vlaštovky kolem hnízda.

Kolem stolu projdou doktor Mach a Štěpán Jančík, s uznalým zamručením zhodnotí situaci na šachovnici.

Šachy jsou vždycky výzva, prohlásil náhle Karel Wágner. A tím větší, čím více partií hrajete současně. Osobně považuji za nejzajímavější hrát paralelně partie čtyři.

Jiřího dlaň na útlém boku Diany. Její vyzývavě zdvižený loket. Silueta. Esovitě prohnutá. Chodidla na špičkách. Otočka, střídá ji Marie, zatímco Diana si rozpouští vlasy. Ladné i prudké pohyby. Napětí.

Trávník jako parket. Parket jako šachovnice.

V tom okamžení tančili napříč bílými a černými čtverci. Mezi figurkami. Od figuríny k zrcadlu a zpět. S kopretinou ve vlasech. Mezi odrazy a stíny. Mezi ostřím, v krvi, v bouři, na předměstí, v zahradě, v ložnici, s krajkou i bez ní, potají, udýchání, na slunci. Tančili tango a byli vážní.

Diana si olízla rty.

Čtyři paralelní hry..., zopakoval jsem. Už z geometrického hlediska jsou čtyři partie tou největší výzvou. Protože jsou dokonale v souladu s prostorovou podstatou celé hry. Čtyři počátky, čtyři souboje, čtyři zápletky, čtyři řešení... Čtvero příběhů, čtvero logických hádanek. Naráz.

Jiří si lehá do trávy, rukama si podkládá hlavu a pozoruje dvojčata, kterak tančí spolu jako rovnocenné partnerky.

Moc pěkně jste to řekl, kvitoval Wágner uznale. Každá hra v šachy je svým způsobem příběh.

Ovšem, dodal jsem, ne každý příběh má natolik jasná pravidla, aby mohl být zván hrou v šachy.

Asi ve tři čtvrtě na dvanáct bylo dohráno.

Hudba utichla. Na čase oznámit Vincentu Rédlovi, že je prostřeno, pohoštění připraveno, že je tedy očekáván.

Vešli jsme brankou do Rédlovy zahrady a vydali se po kamenném chodníčku vlevo k místu, kde stál dřevěný altán. Ležel tam. Oněmělý. Pokojný. Tváří k zemi.

Tělo. Kámen. Stébla trávy.

Ten konec května na předměstí.

To předměstí odtržené od Města.

Ty kované ploty.

Ty krůpěje ve vlasech.

Ty černé železné lilie.

Terapie

Matka

Myšlení se musí, přestože se tomu brání, přizpůsobit stavu neustálé přeměny každé věci a naučit se zacházet s obláčky, jejichž tvar i místo nejsou stálé, nýbrž přechodné a pohyblivé. Právě nestálost, nikoliv nehybnost, se musí stát cílovým bodem myšlení, jeho stálým předmětem.

Jean Dubuffet

Myslet a přecházet.

Neustále.

Přecházet nemoc. Tvořit náhradní svět a stvrzovat ho psaním. Odcházet – do světa obohaceného o nedosažitelné prožitky. Prožitky zvenčí.

Byly to exteriéry, ulice, prostranství nebo dokonce kterékoliv jiné domy než ten jeho, kde se podle něj

odehrávalo to nejzásadnější. To, co mu unikalo. Přesto bylo již pozdě se do oněch prostor vydat. Cesty se zúžily, domy bezmála srostlé se třely o sebe. Všechny dveře kromě těch do zahrady zůstávaly zamčené, ale to všechno by Vladimírovi jistě nezabránilo vydat se vně.

Bylo zkrátka pozdě.

Mimo jeho dům platila pravidla, jež neznal, a tak se naučil alchymii, přeměňoval známý svět v neznámý. Přeměňoval po svém, což mu umožňovalo prožívat znovu a lépe.

Kdyby býval věděl, že to, co sepisuje, je v důsledku jeho osobní deník, nebyl by psal i svůj vlastní životopis. Z tohoto pohledu dělal Vladimír dvojí práci.

Životopis je život k nahlédnutí čtenáři. Kniha s příběhem je život k nahlédnutí jejímu stvořiteli. Vladimír neměl ponětí, že píše především pro sebe. Přitom vždy psal, aby se vyrovnal, psal, aby se doplnil, psal, protože musel, a z této terapie sklízel své ovoce.

Přínejmenším zpočátku se cítil celý. Dokonce překypující. Ovšem přímá úměrnost je svízelná.

Čím více si připouštěl své zjetí, tím více psal. Následně též čím více psal, tím hlouběji upadal do světa fikce a průrva mezi ním a tím, co nazýval společností, se prohlubovala s množstvím popsaného papíru.

Vladimír byl ustrašený odvážný, a tak se stalo, že jednoho dne směnil pravdu za slova.

Když se k poledni vracel do zahrady, minul Vladimír v mezipatře na schodišti svou matku. Nevěnoval

jí více než letmý pohled, pouze ten stvrzoval, že si byl vědom její přítomnosti.

Její výraz se ho již léta nedotýkal. Osudná křeč, která jí obličej zkroutila do děsivé grimasy a nahradila tak v den Vladimírova narození její tvář doživotní maskou křičící ženy, ženy ztýrané porodní bolestí, se vepsala do Vladimírova povědomí tak hluboko, že ji mohl vidět, kdykoliv se mu zachtělo. Stačilo zavřít oči a byla tam. V celém tom zruďném pokřivení, jež se za celých šestnáct let ani v nejmenším nezměnilo. Pouze její kůže stárla, výraz ustrnulý ve chvíli největšího utrpení přetrvával.

Jestliže se někdy smířila s tím, jak se na ní podepsal porod jediného syna, jestliže mohla snášet neustávající soucitné pohledy svých známých, nemohla přehlédnout, že její manžel se s touto změnou nikdy nevyrovnal.

Vladimír cítil, že kvůli tomu chová matka ke svému manželovi zvláštní zášť. Snad jí rozuměl, snad s ní tuto zášť sdílel, každopádně ve chvílích slabosti si nemohl být jist, zda důvod, proč v onom druhu tiché konspirace setrvává, bylo zavržení, jemuž byla matka vystavena, nebo křivda, jíž se otec dopustil na něm samotném. To trvalé, zahnívajícím obvinění, že za znetvoření matčiny tváře může jedině on.

Vladimír vcházel do zahrady a cítil svíravý pocit hladu, již třetí den nic nejedl. Slabá chvíle ho zastihla nepřipraveného, a tak se sesul k zemi a opřel se zády o cihlovou zeď, jak mívával ve zvyku.

Cítil v ruce nůž.

Cítil to pokušení. Bezmoc i trest.

Důkladně si prohlížel své prázdné, v podstatě chla-
pecké dlaně a otrásal jím strach z toho, co by mohl. Co
by mohl udělat. Z toho, co udělal. Strach ze všech těch
možností.

Jak snadné je zabít.

Stačí mít ruce. Stačí mít nůž.

Stačí pohyb a druhý umírá.

Nejhorší jsou možnosti.

Kdyby tak býval nemohl.

Nezabodnout... Opakoval si Vladimír jako jedno
z desatera přikázání. Nezabodnout. A to slovo mu
v uších znělo teskně jako táhlý sten violy.

Jeden.

Nevinný.

Pohyb.

Zůstane nevinný, jestliže nedržíte nůž.

Vladimír věděl. Vladimír nevěděl.

Uvažoval.

Až se ho zeptají: To ty jsi je zabil? Odpoví: Je to
tak... snadné...

Budou se ho ptát znovu a znovu: Zabil jsi je? Budou
naléhat a křičet.

Odpoví jim rázně a pravdivě: Já nevím!

Po poledni se Vladimír opět jako už kolikrát vrátil
na schodiště, aby vystoupal až do dubnového patra,
které nikdy nedosáhlo něhy dnů májových. Nikdy ne-
dospělo tak vysoko. Nikdy nedospělo. Dubnové patro
bylo vrtkavé.

Postával na pomezí. Váhal a stoupal a váhal a stál.
Všechno bylo přímočaré.

Vyjma kamenné schodiště.

Schodiště je neutrální území, kde se mísí všechna poschodí, a přitom samo stojí stranou. Byla to bez výhrady schodiště, kde skutečně potkával holky i dívky.

Byla to schodiště, kde se prolínala vůně jejich parfémů se šťávou z muškátových listů. Jedině tam se jich mohl dotýkat. Aniž by o tom věděly. Kdekoliv jinde je mohl pouze vídat. Pozorovat. Toužit. Ale nemohl být s nimi.

Stejně jako nemohl být s matkou. Až teď.

Střih.

Matka odpočívá. Je znavena.

Schodiště jsou zrádná.

Slunce hřeje.

Vniká oknem a po zdech kreslí zlatavé obrazce.

Matka. Její splepené vlasy. Její ramena.

Ten bolestný výraz.

Stále stejný. Vrásky kolem očí, kolem úst.

Tenké bledé rty vždy připraveny křičet.

Klidná a stále zmučená.

Šestnáct let.

Až teď je tady.

Třetí den.

Matka odpočívá.

Je znavena.

Střih.

Z okna Vladimír vidí přicházet muže.

Vidí, jak v brašně hledá klíč. Vidí, jak odemyká hlavní dveře. Vidí ho, jak vchází.

Polyká. Slyší ho. Slyší, jak v přízemí volá jméno jeho otce. Jak volá jméno jeho matky. Jeho hlas doléhá až na schodiště.

Poté zaslechne skřípění dveří, jež vedou do zahrady. Vladimír sbíhá se schodů. Následuje kroky svého učitele. Prochází otevřenými dveřmi a udýchaný ho v zahradě zastihne.

Muž a jeho pohled. Nejistý. Otevřený.

Vladimír dýchá. Pozoruje učitele. Stojí mu v cestě.

Oči ukryté za brýlemi s masivními obroučkami.

Dýchá. Tiše jako viola.

Jaro.

Nevracejte se tam, požádá nakonec onoho muže, ale ten mlčí. Neustoupí.

Nevracejte se tam, prosím. Udělal jsem něco strašného... Vladimírův hlas rozechvívá listoví.

Muž bezmocného studenta obešel s vážnou tváří, ale v jeho očích se zračil neklid. Vrátil se do domu.

Volal jména Vladimírových rodičů. Volal je a přivolával. Hledal je a nacházel.

Matku v tom rozbujelém, teskně hřejivém jarním odpoledni našel v kaluži krve na schodech do druhého poschodí. Pod květináči s karafiáty. Ta krev byla

všude. K jejímu křehkému tělu i od něj vedly stále tytéž zaschlé šlépěje. Byla bledá a její tvář křičela cosi dáv-
ného i zcela nového. Dlouhý kuchyňský nůž tam ležel
s ní.

S tělem otce se muž setkal v pracovně. Sedělo za
stolem nachýlené kupředu, hlavu opřenou o dubovou
desku. Bodná rána v zátylku zčernala už před časem.
Košile s drobnými šedými proužky, její znečištěný lí-
meček, zátylek i nasládlý pach v nevětraném pokoji,
všechno se to zdálo náhle smířené. Malby na zdech,
akvarely. Oleje. Starožitný nábytek. Záclony i závěsy.
Otec i jeho rána.

Vladimír vyčkával v zahradě.

Muž na něj shlížel z okna pracovny.

Vladimír ho neviděl. Seděl ve stínu jednoho ze stro-
mů a hleděl na své ruce. Nechápal je. Byly přece tak
nevinné.

Poslouchal vítr i dech a snad možná i tušil, že tohle
jaro nikdy neskončí. Alespoň ne pro něj.

Pierot

Nádraží

Kdo podle vás mohl profitovat ze smrti Adama Henzla?

Ve Viktorově tváři se objevil výraz překvapení. Poněkud sklonil čelo k zemi a zahleděl se na Richardovu koženou brašnu a poté na podrážky, takže dal mladému novináři nahlédnout do svých prořídých vlasů. Muž v nejlepších letech, pomyslel si Richard, a takto zchátralý, slabý, nevýrazný, v podstatě submisivní. Napadalo ho jediné slovo: Chudák. A byl si vědom, že označení, které mu přiřkl, nemá nic společného s Viktorovou finanční situací.

Oba se nacházeli nad třemi schůdky vedoucími ke dveřím domu Franzových, špičky Richardových bot se bezmála dotýkaly rohožky před nimi.

Měl jsem dojem, že jeho smrt byla spíše násilná, pronesl nakonec Viktor Franz. Že ten, kdo ho zabil, to udělal v afektu, ve vzteku, z pomsty. Vraždy kvůli

prospěchu vypadají jinak, jestli se nemýlím. Znáte to určitě také ze všech těch novinových článků, z románů... Jsou více, jak bych to řekl, promyšlené, utajené. Zdaleka nebývá očividné, že jde o vraždu. Nemyslím si, že ho zabili kvůli prospěchu, spíše aby neuškodil.

To Richarda zaujalo.

Byl váš švagr typ muže, který by mohl uškodit?

Určitě ne vědomě. Ale mohl, aniž by si to připouštěl, dělat něco, co někomu jinému vadilo natolik, aby...

Například podvádět svou přítelkyni?

Asi bych nesvedl tuhle možnost vyvrátit.

Ti herci byli velice uzavřená skupinka, že?

Uzavřená. Ano. Upřímně, nemyslím si o tom všem nic dobrého. Snad se vám to bude znít jako klišé, ale soukromí herců, tak říkajíc, není úplně bez poskvrny.

Nejsem si jistý, jestli vám rozumím, snažil se Richard na Viktorovi vyloudit konkrétní odpověď.

Víte, Viktor opět sklonil hlavu a na čele mu vyskočily vrásky, Adam byl vždycky takovou černou ovčí rodiny. Požíval stejných výhod jako má žena, jeho sestra, ale všechny ty výhody, celou apanáž, kterou dostával přídělem od mého tchána a tchyně, dokázal zužitkovat pouze tak, že ji proměňoval v krátkodobý požitek.

Myslíte tím ženy? Alkohol?

Tak. A nejen alkohol.

Omamné látky?

O tom nepochybuji. A nepochybuji také, že mezi herci nebyl jediný. Jsou to leckdy zvířata, jak prohlásil Jáchym Cizler. Souhlasím s ním, i když on to řekl bez-
tak jenom proto, aby ho s nimi nespojovali.

Takže bychom ho s nimi spojovat měli? dedukoval Richard Havelka.

Má žena Lucie je už nějaký čas toho názoru, že je to Jáchym, kdo Adama zkazil. Že je to Jáchym, kdo mu dopřává, kdo shání, opatřuje, kdo ho zásobuje, a to v takové míře, že to svinstvo může Adam za úplatu dávat ostatním hercům. Přinejmenším některým.

Richard doširoka otevřel oči.

Pak zavrtěl hlavou:

Copak má pan Jáchym Cizler prostředky na to, aby si něco podobného mohl dovolit?

Jáchym se umí tvářit. Vidím, že vás také ošálil. On je takový zapomenutý proletář, který vystrkuje hlavu od chvíle, co přišla krize. Ale pravda je, že střílí do vlastních vrstev. Rodina Cizlerova je velice dobře situovaná, to mi věřte. Místní smetánka.

Jestli tu někdo má dostatek prostředků, aby kupoval kokain ve velkém, je to Jáchym.

Takže kokain?

Podle všeho ano.

Zuřivému reportérovi se vybavila vzpomínka na zcela totožný tik Libora Krbce a Zuzany Gallové. Opodstatnění této nápadné podobnosti bylo nasnadě.

Věděl, že dlouhodobé užívání psychotropních látek se na chování, vystupování, mimice člověka dříve či později projeví svým charakteristickým způsobem.

Mám, jestli dovolíte, na Jáchyma svůj názor, který se pokouším pokud možno nedávat na veřejnosti znát. Nechci nikoho dostat do problémů, dodal Viktor. Ale nemyslete si, proboha, že ho obviňuji z vraždy. To je věc jiná. Proč by Jáchym zabíjel své odběratele?

Možná že pan Henzl chtěl stále víc a víc. Co když vyčerpal svou apanáž a chtěl po panu Cizlerovi nějaké množství zadarmo? Co když s tím Cizler nesouhlasil a váš švagr se rozhodl, že mu pohrozí udáním?

Jáchym se sice rád napije, a hodně, nejspíš si dopřává i své kokainové chvílky a v afektu neví, co dělá, sem tam se rád porve, ale vražda?

Váš švagr nejspíš nebyl z herců jediný, kdo si mohl podobně nákladné radovánky dovolit, je to tak?

Víte, takhle společnost je plná černých ovcí. Nijak zvlášť jednotlivé herce neznám, ale zeptejte se Jáchyma. Jen si vzpomeňte, co říkal včera u snídaně: Je vidět, že smetánka se umí chovat jako stádo zvířat, nebo tak něco.

Příště alespoň hrajte, hrajte, že se umíte chovat. Jste mizerní herci, doplnil Viktora Richard. Takže Adam Henzl nebyl v souboru jediný z rodiny zbohatlíků. Proti komu takto vypálil?

Nejvíce vyváděla ta Kolombína.

Zuzana Gallová, informoval ho Richard.

A pak měl proslov ten černovlasý chlap s křivým úsměvem a hustým obočím.

Libor Krbec. Děkuji. Potvrdil jste mou domněnku.

A to?

Že ti dva v tom jeli s Adamem. Jestli to ovšem nebylo celé opačně. Co když Adam byl ten, který slečnu Gallovou, pány Krbce a Cizlera zásoboval? Co když měl u sebe velkou zásilku a oni chtěli mít všechno pro sebe a zadarmo. Nebo jen jeden z nich?

Tak by ho odstranili tak, aby to vypadalo jako nešťastná náhoda, opět argumentoval Viktor.

A co když to si právě máme myslet? Co když nás jenom zmátli, zcela záměrně vraždu narafičili tak, aby vypadala jako spáchaná v afektu, ze strachu nebo tak podobně; a zatím je to všechno nanejvýš dobře promyšlené.

Čili nevyklučujete ani motiv zisku.

Obávám se, že to nepůjde tak lehce, přiznal Richard a Viktor se zachmuřil.

V tom případě jsem ale hlavní podezřelý. Adamovou smrtí by sice mně a mé ženě spadl do klína pouze městský byt a nějaké zbývající Adamovy finance, ale Lucie by se stala jedinou dědičkou po rodičích. Naše finanční situace je vám už nejspíš známa. Vypadáte na člověka, kterému nic neunikne.

Máte pravdu, neunikla mi. Připomněl jste mi: staří manželé Henzlovi neměli námitky proti vašemu sňatku s jejich dcerou?

Tušil jsem, že se zeptáte. Ano, zprvu měli. Ale později si mě bůhvíproč oblíbili. Snad že jim na srdci začal ležet spíše Adamův osud, jeho počínání jim dělalo mnohem větší starosti než touha jejich dcery oženit se s nezaměstnaným úředníkem. Mysleli si, že se Adam uskromní, zklidní, když mu sníží apanáž, že se všechno vyřeší. Ale nevyřešilo. Bůhví, jestli mu ještě patří ten byt, o kterém jsem se zmínil, jestli ho neprodal. Nikdy neuměl šetřit. Lucie je jiná, podívejte se, z našetřených peněz nám koupila celý tenhle dům a já jsem jí za to zavázán.

V gestu, jímž ukázal na přední fasádu, bylo něco z hrdosti, vděku i pokory a Richard nabyl dojmu, že je Viktor Franz své ženě neskonale oddán. V tom ohledu

mu připomínal Romana Hirsche. Až na to, že Hirsche k oné oddanosti vedly zcela jiné pohnutky. Jak je tomu s ochrannými tendencemi toho bledého čtyřicátníka s navoskovanými vlasy, se hodlal dozvědět v následující půlhodině.

S Viktorem se rozloučil.

Vydal se po chodníku vlevo kolem ordinace doktora Macha až na konec ulice, kde přešel silnici a pokračoval z kopce dolů.

Okamžitě vypadněte z mého pozemku!

Richard učinil krok zpět a ocitl se na úzkém dlážděném chodníčku, který vedl od kované branky udržovanou předzahrádkou až k domovním dveřím Hirschových.

Neřekl nic.

Nebudete obtěžovat mne ani mou ženu! Rozumíte? Nenecháme se zpovídat nějakým cucákem od novin!

Roman Hirsch, bledý jako vždy, vyhazoval ta slova před sebe jako úlomky tříštícího se ledu. Stál v otevřených dveřích a jednou rukou se pevně opíral o jejich rám, aby zabraňoval vstupu. Z šera vstupní haly se za jeho hlasem kupodivu ozýval hysterický ženský smích.

Nechte nás na pokoji a táhněte, odkud jste přišel!

Ten smích neustával, ani když se Richard odpooučel brankou zpět na ulici, Romanův ostrý pohled v zádech.

Než se vydal navštívit doktora Bernarda Macha v jeho ordinaci, plánoval Richard sejít se ještě s Liborem Krbcem, který údajně bydlel v téže čtvrti. Ano, rodina Krbcova, rodina Cizlerova, Roman Hirsch, Lucie Franzová a Zuzana Gallová byli majiteli velkých rodinných domů ve vilové čtvrti na předměstí. Z nich bělavý domek Franzových se zdál zdaleka nejskromnější.

Toho muže permanentně cynického výrazu však Richard Havelka zastihl na odchodu. Zahlédl ho, jak se loučí s matkou, která právě vysvětlovala služebně, na kolikátou hodinu má servírovat kávu a zákusek. Poté vytáhl z kapsy kabátu klíč a jal se odemykat právě dveře sportovně vyhlížejícího automobilu Aero.

V ten okamžik dorazil až k němu a požádal ho o chvíli strpení. Libor, se svým samolibým úsměvem, dával reportérovi značně najevo, že na něj nemá čas. Richard si nemohl pomoci, opět před sebou spatřil postavu Brighelly. Ta role na něj seděla jak ušitá: krutý, chlípňý, cynický i vtipný Pierotův sluha. Vzpomínal si na svůj dojem z divadelního představení, Libor hrál v masce se zahnutým nosem a knírem, v kalhotách a kazajce se zelenými proužky. Ale ten nos, ten nos Richard nyní postrádal, křivý nos by byl tím, co by jej přimělo Libora Krbce oslovovat raději Scapino. Na onom jménu bylo cosi obludného a drásavého stejně jako na celém hercově zjevu. Neunikl mu ani narkomanský tik, jímž ho Libor, opíraje se o naleštěnou karosérii, častoval.

Když se ovšem herec dozvěděl, že Richard nemá v záměru nic jiného než poskládat příběh Adama Henzla, věnoval mu několik minut. Nakonec vyšlo najevo, že Adam, Zuzana a Libor byli po léta nejlepší přátelé. Se Zuzanou Gallovou se Adam znal dokonce od útlého dětství. Všechno bylo v pořádku, než si spolu ti dva začali něco intimnějšího. Nebyl to prý dobrý nápad. Nebyl. Ti dva se za ty roky stali spíše sourozenci, a tak si časem oba všimli, že postrádají očekávanou vášeň. Tu si Adam začal vynahrazovat v nově nalezeném vztahu s Kristýnou Průchovou. Zuzaně to zprvu tajili. Později jí to ale Adam všechno vyradil. Vedli dlouhou řeč a nakonec to poklidně rozpustili. Rozumný tah, dodal Brighella. Ale ani s Kristýnou mu to dlouho nevydrželo.

Richard neváhal a udeřil. Využil příležitosti, zeptal se na Liborovy city ke Kristýně a ten kápl božskou: Ano, scházejí se, ano, není to pouze přátelství, co mezi nimi bují, ano, mezi půl jedenáctou a jedenáctou po představení byli spolu venku, procházeli se uličkami a zakotvili v parku. Vrátili se až po jedenácté.

Nic, co by býval Richard netušil, a také nic, co by vyvracelo jeho mínění: jestliže k sobě chovají zvláště silné sympatie, jeden každý z nich by tomu druhému velmi ochotně potvrdil alibi, kdyby bylo potřeba. Tudíž se nelze spoléhat, že na sebe v inkriminovanou dobu dohlíželi zcela nepřetržitě. Toho si byl zajisté vědom i Hlas, proto jejich slovům nepřikládat zvláště velký význam.

Stále nám tedy zbývá všech osm podezřelých, poznamenal později Richard v ordinaci doktora Macha.

Ten se opřel do svého křesla za podlouhlým stolem a čas od času si pohladil zdravý, hustý knír. Zuzana Gallová, Kristýna Průchová, Viktor Franz, Roman Hirsch, Jáchym Cizler, Lucie Franzová, Libor Krbec nebo Alena Hirschová, rekapituloval. Povídám vám, je to jeden z nich! Tím jsem si jistý.

Že vy jste se, mladíku, nechal zmást tou vtíravou věcí jménem předtucha? Doktor svá slova pronášel s rozvahou. Byl to typ muže, který mlčí, nemá-li co říct. Neztrácí čas zbytečným tlacháním a tím více si Richard vážil toho, že jeho návštěvu přijal.

Myslíte, že se mýlím?

Jsem toho dojmu, nadechl se doktor, že jediné, co zatím máte, je podezření. S tím mnoho nezmůžete.

Ale není vyloučené, že to udělal některý z té osmy?

To rozhodně není.

Co mám podle vás udělat? Něco se musí stát. Než to celé usne. Něco. Každopádně bych byl velmi nerad tím, kdo to vyprovokuje. Nemohu si přece stoupnout před skupinu lidí a prohlásit, že jeden z nich je vrahem Adama Henzla. To přece nejde! Kdybych řekl Je to jeden z vás! Víím to! Víím! Přiznejte se!, mohl bych si být téměř jistý, že ráno už se neprobudím.

Ano, to by bylo velice neuvážené, usmál se doktor.

Také proto jsem ke svému dotazování nevyužil včerejší situaci u snídaně. Příliš mnoho lidí pohromadě, to nedělá dobrotu. Navíc, není to viník, po kterém pátrám, ale příběh života Adama Henzla, příběh vyšetřování a objasnění jeho smrti. Nějaký viník je přece v takovém případě úplně vedlejší záležitost.

Přesvědčujete mne? Nebo sebe?

Dobrá, možná že se snažím zjistit pravdu, ale to k tomu přece patří. Za účelem nalezení vraha je tu přece jeden povolanější Povolany.

Doktor mlčel. Ruce v klíně se vzájemně dotýkaly konečky prstů. Richard dále vykládal a pomáhal si rukama. Celé se to náhle urychlilo. Bylo to, jako by novinář dirigoval komorní orchestr a vpředu hráč na basklarinet vedl své sólo. Doktor Mach nehybný, Richard zuřivý. Der rasende Reporteur. Jak tradiční. Jak přiléhavé.

Být u všeho, být zuřivý.

Dobrá! vykřikl náhle. Chci vědět, kdo to udělal!

Správně. A co ještě?

Chci na to přijít jako první!

Bernard Mach se usmál a pomalu, uznale přikývl.

Co pro to hodláte udělat?

Budu pokračovat v návštěvách. A rozhodně si musím promluvit s Alenou Hirschovou. Tuším, že je s ní něco v nepořádku. Možná ten kokain od Cizlera kupovala taky.

Prosím, pane Havelko, buďte podezřavý, ale nikoli paranoidní. Alena Hirschová žádný kokain nebere. Abyste mi rozuměl, paní Hirschová trpí maniodepresivní psychózou... Předepisují jí pro případ potřeby slabé opiáty. Víím, není to ideální řešení, ale nechci jí posílat na šokovou léčbu... Ampule morfinu vyzvedává její manžel. A také jí léčivo podává. V manických stavech bývá velmi vzdorovitá, ale manžela díkybohu jako jediného poslechne.

Ach tak, špitl Richard a v uších opět zaslechl ten její hysterický smích, který ho doprovázel celou cestu

z Hirschovy zahrady. Jako by nestačilo, podotkl po chvíli cynicky, že už jsou tu bezmála všichni zpola šílení.

Bojí se, vysvětloval doktor a naklonil se přes stůl ke svému společníkovi. Oni mají strach z toho, co přijde. Není to pro ně snadná situace. Nic, rozumíte, nic nedokáže na lidi zapůsobit tak jako vražda... Vražda rozehrává šílenou hru na oběti a vrahy, na podezřelé a na ty, kteří se jednoduše bojí...

Když ještě toho odpoledne přicházel k vile rodiny Cizlerovy, musel Richard Viktoru Franzovi dát za pravdu. Jestli si někdo z naší osmy mohl dovolit jakýkoliv přepych, byl to Jáchym Cizler. Když míjel tvarované jehličnany lemující dláždění k hlavnímu vchodu, zahlédl na konci příjezdové cesty zadní nápravu červeného automobilu s bíločernou poznávací značkou OXXVII 382. Než však stačil vystoupat po schůdkách k masivním dveřím, Jáchym je otevřel, vyběhl z domu Richardovi naproti celý vyplašený, udýchaný.

Něco se stalo, bylo Richardovi jasné v tu ránu. Jáchymovy neupravené nazrzlé pačesy čechral vítr, jeho neoholená tvář nabírala jakýchsi pastelových barev. Dřív než stačil cokoliv říct, uchopil Richarda předlounými pařáty za obě ramena.

Zavřeli Viktora! Zavřeli Viktora Franze, sděloval reportérovi, oči doširoka otevřené, zornice přes celou duhovku.

Z jeho dechu byl cítit bourbon.

Hodně bourbonu.

Otevřeným oknem jsem vás viděl přicházet. Teď!
Teď jsem se to dozvěděl! Oni ho zavřeli!

Proč ho zavřeli? zmohl se Richard na otázku, ale vyprostit se z Jáchymova sevření se mu nedařilo.

Našli Lucii! Tam! Na poště!

Prosím?

Na poště! Tam, co bydlí Ilona! Ta, co prý za ní odjela! Její kamarádka! Adam s ní měl pletky! Na poště!

Na poště? Richard to stále nechápal.

Ano! Na poště! Otevřeli její kufr, který tam dnes dorazil. Město bylo správně, ale ulice a příjmení ne. Asi se jim něco nelíbilo, tak ten kufr prostě otevřeli!

Jáchym se začal uklidňovat. V celých větách to dávalo větší smysl.

A Lucie, pokračoval, byla v tom kufuru! Mrtvá...

Teprve když se spěšně vracel do centra, vyslechl Hlasovu oficiální zprávu pro média:

Lucie Francová byla nalezena uškrcena dnes odpoledne na poště v Hronovicích. Její mrtvé tělo bylo uloženo v cestovním zavazadle označeném adresou Ilona Vaňková, Brukvová 19/18, Hronovice a opatřeném tabulkou Na účet adresáta. Zpáteční adresa, adresa odesílatele zněla: Marian Třebíčský, Spojovací 25. Již bylo ověřeno, že na uvedené adrese nikdo toho jména nebydlí. Kufr byl odeslán ze zdejší centrální pošty.

Do hodiny po zprávě z Hronovic, pokračoval rozvážně Hlas, byl u sebe doma zatčen Viktor Franz, a to nejen za vraždu své ženy Lucie Franzové, ale i jejího

bratra Adama Henzla. Zavazadlo, ve kterém byla Lucie Franzová nalezena, bylo pokryto otisky prstů jejího manžela – stejně jako vzkaz, že naléhavě odjíždí za svou přítelkyní Ilonou. Znalec bez problémů prokázal, že písmo Lucie Franzové bylo pouze napodobeno. Motivem k těmto činům byl podle dostupných informací finanční zisk.

Hlas utichl.

Richard mířil do soudní věznice. Musí s Viktorem mluvit. Musí! Okamžitě!

Stále před sebou viděl rozrušeného Jáchyma. Nejspíš věřil tomu, že Viktor Franz je nevinný. Jeho chování však nasvědčovalo také tomu, že sám s tím též nemá nic společného. Nur Narr! Nur Dichter! Nebo také tak dobrý herec? Hráč? Dítě štěstěny? Co když mu to jen všechno hraje do karet a on si k té partii přidá malý teatrální výstup? Jestli skutečně zabil Lucii Franzovou, udělal to jen proto, aby motiv Viktora Franze vynikl mezi ostatními. Stal by se jediným dědicem Henzlových, podílu Adama i jeho sestry. Zdaleka nešlo o zanedbatelné jmění. Richard předpokládal, že napsal-li Adam Henzl nějakou závěť, odkázal vše své sestře. Učinila-li totéž, odkázala polovinu svému bratrově a polovinu manželovi.

Lucie byla ale pohřešována už od onoho odpoledne před představením. Byla snad její smrt přednější? Věděla Lucie na Jáchyma něco, co nesmělo vyjít na povrch? Přišel pak na řadu její bratr, aby se Viktorův motiv zpečetil? Ne, to nedávalo smysl. Adam byl přece Jáchymův přítel. A pomíneme-li i toto, uvažoval Richard, mohl přece Adama v takovém případě zabít

kdykoli, kdekoli. Nemuselo to být právě v šatně, právě ten večer, právě tímto způsobem...

Jestliže jeho smrt nebyla primární, proč tedy byla právě takováto? Věděl, jaké vztahy panují mezi herci? Přál si, aby si povolání mysleli, že to udělal některý z nich?

Co naplat, všechno zatím ukazuje na Viktora Franze, platí však vždy, že nejjednodušší varianta je ta správná?

Byl skutečně Viktor Franz tak neprozíravý, aby na zavazadle nechal své otisky? Nebo jsou to právě jeho otisky, které každého, kdo uvažuje selským rozumem, přesvědčí, že on to prostě udělat nemohl, protože by je tam nenechal. Nechal je tam tedy proto, aby se dříve nebo později vyloučil z podezřelých? Mohl se spolehnout, že někdo s tím selským rozumem skutečně přijde?

Na mnoho z těchto otázek nyní nebyl Richard schopen odpovědět.

Každopádně smrt Lucie Franzové významně zamíchala všemi dosud známými motivy.

Ne, za obžalovaným teď nemůžete!

A mohu vědět proč, prosím vás?

Řeklo se jasně: Žádní novináři!

O ničem takovém nevím.

Teď už víte. Musí vám stačit oficiální sdělení.

Ale já za ním musím.

Nic nemusíte! Jděte už!

Cestou zpět na předměstí se Richard, poněkud nahněvaný, opět neubráníl otázkám.

Jestliže je pravým viníkem Viktor Franz, hraje v případě opravdu tak důležitou roli kokain?

Co když ta záležitost s drogami nebo soupeření Zuzany Gallové a Kristýny Průchové jsou jen vedlejší linie příběhu, kterých Viktor využil? Udeřil ve správnou chvíli, kdy si mohl být jistý, že pozornost vyšetřovatelů budou odvádět jiné stopy?

Ale co když je to všechno skutečně kvůli obchodu s drogami? Znamená to, že je Viktor nevinný?

Je tím místním dealerem Jáchym Cizler?

Byl jím Adam Henzl?

Nebo je to snad práce Romana Hirsche? Na to dosud nepomyslel. Jaký by pak ale měl motiv zbavovat se Lucie Franzové? To nedávalo smysl. Co na něj mohla vědět? Podle slov jejího manžela jasně podezřívala Jáchyma Cizlera. Ne, Roman Hirsch neměl žádný důvod Lucii zabít, jestliže nechtěl pouze potvrdit Viktorův motiv. Jenže celá zápleтка s kokainem byla založena na tom, že šlo o vraždu v afektu, a Lucie přece zmizela půl dne před ní.

Kdo tedy zabil Lucii Franzovou?

Kdo zabil Adama Henzla?

Šlo vůbec o jednu a tutéž osobu?

Je to samé kdo, kdo, kdo a kdo...

Kdo z nich lže? Kdo se vydal kolem tři čtvrtě na jedenáct po představení do šaten pro herce?

Kdo donesl kufr s mrtvou na poštu?

Copak si tam nikoho nevšimli? Byla to z jejich strany ochota, nebo nezodpovědnost, že zavazadlo odeslali?

Svatá trojice: motiv, příležitost, prostředky.

Příležitost a prostředky měli všichni, ale ten zatračený motiv...

Alena Hirschová? To sotva. Možná bere opiáty na hlavu, ale nic jiného se na ni zatím vypátrat nepovedlo. Lucie a Viktor jsou zde noví, sice se pravděpodobně s Alenou setkali, jde o ženu Adamova dobrého přítele, se kterým se Lucie i Viktor běžně vídali. Znali ji ale natolik, aby pro ni vznikl důvod... Ne, to je přitažené za vlasy. Jestliže neměla nic společného ani s kokainem, je, zdá se, čistá.

Nic to však nemění na tom, že s ní Richard potřebuje mluvit. Třeba něco ví.

Většinu času tráví doma. Nedělají to tak některé ženy, že v klidu svého domova sbírají informace, aby se necítily odříznuté od společenského života? Co všechno se jí mohlo donést?

Máme tu kokainový okruh: Libor, Zuzana, snad Adam, snad Jáchym. V něm Lucie figuruje jako nepohodlný svědek. Možná Lucie věděla, že Adam si své nákupy nenechává pro sebe. Jak dobře znala ostatní herce? Vyjádřila někdy podezření, že ví o Liborově nebo Zuzanině závislosti? Nanejvýš před svým manželem. Čili jediným podezřelým z tohoto okruhu opět zůstává Jáchym Cizler.

Máme tu okruh dědický: Adam, Viktor, Lucie.

Tomuto okruhu není co vytknout. Tedy druhým podezřelým je Viktor Franz.

Máme tu okruh milostný: Adam, Zuzana, Kristýna.

Tento okruh nefunguje, jelikož v něm Lucie Franzová nesehrává žádnou roli.

Byla-li ovšem její smrt pouze zástěrkou, činem, který měl všechny přivést na myšlenku, že vrahem musí být jedině ten, který měl motiv k oběma činům, tedy Viktor nebo Jáchym, jsou ve hře opět všichni včetně Romana.

Pak je tu ale ta záležitost s vraždou Pierota. Taková násilná smrt... Nemělo to však jen vypadat, že ji zapříčinil afekt?

Lze si představit, že Zuzana nebo Kristýna ve svém rozezlení, při vši své zhrzené lásce vymyslí něco takového? Odpoledne Lucii, aby od nich o dva dny později odvedla pozornost, a večer jejího bratra, skutečnou oběť?

To je absurdní.

Byl by něčeho podobného schopen závislý herec? Nebo vydíraný dealer? O tom lze také silně pochybovat, jestliže ovšem nešlo o Jáchyma Cizlera, který jasný motiv měl.

Zkusme to tedy jinak, řekl si Richard.

Co když to někdo viděl? Co když někdo viděl vraha Lucie Franzové a dal si jedna a jedna dohromady? Co když mu nebo jí celá ta záležitost došla ještě odpoledne před komedií dell'arte? Jestliže on nebo ona nyní spáchá svůj již dlouho zamýšlený zločin, jestliže zavraždí Pierota, budou oba neviditelní. První i druhý pachatel, protože ani jeden neměl motiv pro vraždu obou sourozenců.

Anebo takový motiv měl první vrah, tím spíše bude druhý zbaven podezření.

A opět otázka: Může být vražda bývalého nevěrného milence dlouho plánovaným zločinem? Značně nepravděpodobné. Vražda drogového dealera za účelem zisku nebo vražda odběratele-vyděrače už ovšem plánové být mohou. Co z toho vyplývá?

Alena Hirschová je mimo hru, Kristýna Průchová je mimo hru. Zbývá jich pět: Viktor Franz, Roman Hirsch, Libor Krbec, Jáchym Cizler a Zuzana Gallová. Jeden nebo dva z nich to udělali.

Ještě je tu jedna možnost. Richard se dlouho podíval tomu, že ho to nenapadlo již dříve: Co když se Viktor dohodl s Jáchymem nebo Romanem? Viktor odpoledne svou ženu a ten druhý večer jejího bratra. Prospěch budou mít oba. Museli ale přece počítat s tím, že tato varianta dříve nebo později někoho napadne.

Jaké alibi měl Viktor Franz na dobu, kdy byla jeho žena uškrcena? Děravé nebo žádné. Přispěchá některý z těch dvou, aby mu jedno pořádné poskytl? Měl by, jinak, pakliže se Richard nemýlí, řekne Viktor všechno, co ví, a sedět půjdou oba.

Richardovi šla hlava kolem. Náhle si uvědomoval, že kalkuluje, jako kdyby promýšlel detektivní zápletku. Jako kdyby byly všechny zmiňované osoby jen postavami rodícího se románu.

Pokoušel se ospravedlnit své počínání tím, že to byl přece v první řadě příběh, co chtěl z případu vykresat. A že za sebou měl již druhý novinový článek. Druhý článek na téma záhadné vraždy Pierota. Nazítří ho čeká třetí: Vražda sourozenců zamíchala okruhem podezřelých.

Co je příběh bez zápletky?

Co je příběh bez postav?

Čím jsou postavy bez příběhu?

Odpověď na všechny tři otázky zní: Ničím.

Postavy žijí, činí a umírají vždy znovu v čase, kdy se příběh vypráví, ať už se odehrává v jakékoli době. V tom tkví jeho kouzlo, že je stálý, opakovatelný, vždy aktuální, v tom, že v jeden večer může zemřít nejprve Henry Jekyll a teprve poté dánský princ Hamlet.

Příběh uchovává zápletku, uchovává postavy, znovu je přináší a udává jim cestu. Postavy bez příběhu jsou jen nehmotná těla, jsou pouze úhrny vlastností, které se pohybují prostorem a v nekonečném opakování vyčerpávají svou omezenou zásobu replik, jež jim kdysi udával příběh, z něhož vzešly. Vzájemně je k sobě nepojí nic. Nacházejí se mimo kontext.

Viktor Franc si nepotrpěl na příběhy.

Richard Havelka však ano.

Co na tom prosím vás nechápete? tázala se Zuzana Gallová v předsíni svého domu. Stála tam v botách na přezku, v šatech a s rameny ukrytými pod hedvábným přehozem. Nenabídla Richardovi místo v křesle nebo na pohovce, ne. Ale pozvala ho dál. Na rozdíl od ostatních se možná obávala, že by jejich rozhovor mohl někdo zaslechnout. Nebyla opilá. Vlastně byla docela klidná až zakřiknutá.

Prostorná místnost se čistotou jen blýskala. Mají služebnou, napadlo Richarda. Na takhle velký dům potřebují služebnou.

Třeba tu adresu, odpověděl reportér. Tu adresu.

Jakou adresu?

Adresu, na kterou byl odeslán kufr s tělem Lucie Franzové. Její manžel adresu Ilony Urbanové neuvedl do seznamu sezvaných. Pamatujete? Na tu nešťastnou snídani.

Proč by ji měl uvádět?

Bylo to místo, kde se tou dobou vyskytovala Lucie Franzová. Nikdo z přítomných nevěděl, kde Ilona Urbanová bydlí. Pouze Adam Henzl.

Pravda. A dál?

Viktor tvrdil, že přesnou adresu nezná. Poněkud to nyní svědčí proti němu, nemyslíte?

Upřímně, nemyslím si, že to udělal Viktor Franz. Je to takový ten neschopný chlápek, nanicovatý, bez vůle a fantazie. Nevím, co na něm Adamova sestra viděla.

Ale nechme to stranou. Navíc mě na tom zaráží, usoudila Zuzana netrpělivě, že chtěl uvést existující adresu. Nebylo by snazší si adresu vymyslet a zdržet vyšetřování tím, že kufr putuje sem a tam, aby našel svého adresáta? Jestli to myslel takhle a schválně adresu pozměnil, tak mu to moc nevyšlo.

Zuzana se posadila do křesla.

Richard čekal na vyzvání, ale to opět nepřišlo. Tak přecházel sem a tam, zatímco ho herečka nervózně pozorovala.

Vy jste byli přátelé od dětství, že ano? zeptal se Richard.

Odpověď přišla vzápětí:

Ano, byli jsme, pronesla Zuzana pochmurně.

Změnilo se něco na vašem přátelském vztahu poté, co jste ukončili váš nedlouhý vztah milostný? ušklíbl se Richard.

Ne, nic.

Tím spíš mi nehraje váš včerejší výstup u snídaně.

Byla jsem opilá, omlouvám se, nespala jsem celou noc. Přišla jsem o nejlepšího přítele, myslela jsem, že když v sobě najdu dostatek zlosti, bude mě to méně bolet.

A povedlo se, slečno?

Ne, konstatovala zkroušeně. Poslední dobou se toho hodně nepovedlo.

Kde jste byla po představení mezi půl jedenáctou a jedenáctou?

Promiňte ale to je čistě má věc.

Richard jí věnoval z výšky jeden pronikavý, snad až káravý pohled.

Byla jsem venku, když na tom trváte. Prostě venku!

V ten okamžik zněla novinářovým uším spíše jako dospívající dcera dotazovaná na důvody svého pozdního příchodu.

Copak je to tak důležité? Já ho nezabila, dodala důrazně.

Nic takového jsem neřekl, obhajoval se mladík. Ale určitě byste mi mohla říct, zda nevíte o někom, kdo proti Adamu Henzlovi něco měl. Měl nějaké nepřátele?

O žádných nevím. Ne o takových, kteří by ho...

Rozumím.

Ale jestli to byl nakonec opravdu Viktor Franz, navázala, doufám, že se bude smažit v pekle. Nejdřív ženu, kterou si ani nezasloužil, a pak mého Adama.

Zuzana si přitáhla kolena k bradě a pohled nasměrovala kamsi na konferenční stůlek.

Kam ji vůbec ten pomatenec poslal? Zeptala se po chvíli.

Iloně Vaňkové, Brukvová 19 lomeno 18, Hronovice, vylovil Richard z paměti a podívoval se sám sobě, že si onu informaci vybavil. Zdálo se, že Zuzanu to zaujalo. Zvedla hlavu a podívala se Richardovi přímo do očí, ústa mírně pootevřena. Všechna její obhroublost, neurvalost byla ta tam. Tentokrát už docela. Náhle byla tak zranitelná, překvapená.

Ano? Chcete mi něco říct? zeptal se novinář.

Zuzana jako vytržena ze snění prudce zavrtěla hlavou. Upravila si vlasy střižené na mikádo a s nově nabytou odvahou a vzdorovitostí prohlásila: Ne, nechci.

Prosím.

Promiňte, ale myslím, že to, co mne právě napadlo, bude nejprospěšnější právě mně samotné. Prospěšnější než komukoliv jinému.

Zuzana se zvedla z křesla a jala se návštěvníka urychleně vyprovodit.

Reportér její dům opustil zmaten více, než když do něj vcházel. Dala si snad Zuzana dohromady něco, co nikdo jiný zatím neviděl? Co ani vidět nemohl?

Proč si to však raději chce nechat pro sebe?

Jestli Zuzana odhalila identitu pachatele... Jestliže se tak skutečně stalo... Richard doufal, že bude rozumná. Že si nebude zahrávat.

Nemohl to dopustit. Vrátil se a v té chvíli ho překvapivě vedl více strach o ni než touha znát pravdu, pravdu, kterou nejspíš znala ona.

Podruhé stlačil domovní zvonek. Použil klepátko. Poťretí zvonek. Ale nikdo neotevíral. Věděla to. Věděla, v čem jí chce zabránit. Nebo si to všechno jenom špatně vyložil?

Snad má ta ženská dostatek rozumu, aby nezačala vydírat vraha, uklidňoval se Richard. Zvláště jestli to byla pohnutka, kvůli níž vraždil poprvé.

Pakliže si Zuzana skutečně domyslela vrahovu totožnost, pak je zřejmé, že nejde o Viktora Franze, toho už přece mají, toho vydírat nelze. Jde o někoho, kdo zatím uniká podezření.

Kam ta informace mohla směřovat? K Jáchymovi? K Romanovi? K Liboru Krbcovi?

Nyní si Richard mohl být jistý, že Zuzanu může ze seznamu podezřelých vyškrtnout. Je zřejmé, že napadlo-li ji vydírat vraha, není jím ona sama. Je tedy nevinná. Na druhé straně, právě takové chování by bylo přesvědčivým způsobem, jak od sebe odvést pozornost. Třeba to jen zahrála. Třeba se jen schválně zeptala na tu adresu, aby mohla dělat překvapenou a tajemnou. Čeká, že se jí zeptám příště, uvažoval Richard. Ona pak označí nepravou osobu a... Ale proč by to dělala, jeden už skoro sedí! Proč ukazovat na jiného?

Ne! Tak to není. Ona to ví. Ona ví. Všechno!

Roman Hirsch právě odcházel z domu.

Musel to být on. Na Město se sneslo šero. Mířil na opačnou stranu, než ze které přicházel novinář. Na sobě oblek, v ruce svíral rukojeť černého kufříku.

Richard vyčkal několik minut a poté prošel bran-
kou a podél tvarovaných jehličnanů.

Zazvonil.

Alena otevřela. Zdála se ospalá, malátná.

Kdo jste?

Nepamatuje si na něj? Seděli přece u jedné snída-
ně. Snad tam na ni bylo příliš mnoho lidí. Více, než na
kolik bývá zvyklá.

Dobrý den, mé jméno je Jaromír Kříž. Mohu mlu-
vit s vaším panem manželem? Zkusil to, zabralo to.

Můj muž právě odešel. Najdete ho v advokátní kan-
celáři Herrman a spol. Pracuje tam.

Ano, vím. Tohle Richard nevěděl. Jdu za ním v jed-
né... záležitosti.

S tím se bohužel skutečně budete muset obrátit
na něj. Jistě ho v kanceláři zastihnete teď nebo zítra
v úředních hodinách nebo zase navečer. Hovořila po-
malu, jako v mrákotách. Pohled kamsi nad jeho levé
rameno.

Přes den se za ním bohužel nedostanu. Popravdě
i teď mám jen chvíli, mám toho moc. K večeru tam
bývá často?

Ano, velmi často. Až do noci. Klidně si s ním smluv-
te schůzku na pozdější hodinu. Jistě vám v právních
záležitostech nějak pomůže.

Co když před ní utíká, napadlo Richarda. Přesča-
sy, večer co večer... Proč? Nezdá se, že by trpěli nedo-
statkem financí.

Pokouší se být z dosahu své ženy, aby nepřišel o ro-
zum? Co když není v důsledku tak starostlivý a úzkost-
livý, jak se zdálo zprvu?

Vtom si Richard uvědomil, že Alena Hirschová před ním dveře nezavírá, dokonce není ani skoupá na slovo, jen její pohled je jaksi nepřítomný. Zdá se poddajná a důvěřivá. Nechtěl toho zneužívat, ale cítil, že nemá na vybranou.

Není vám tu někdy samotné teskno? Zkusil to.

Někdy ano, přiznala. Roman, můj muž, je stále v zaměstnání, někdy si říkám, že by... Ale ne. Dnes je přece tak těžké si zaměstnání udržet. A přijdou horší časy. Dělá jen dobře.

Vás to nemrzí?

Nemělo by... Víte, nadechla se a Richard se musel obdivovat té naivní důvěře, s jakou se s ním dala do řeči. Očividně už nějakou dobu postrádala kohokoliv, s kým by si mohla promluvit, komu by si mohla postěžovat. Na okamžik se zdálo, že se za svou troufalost zastyděla, ale pak pokračovala: Můj muž je velmi starostlivý, má o mne vážně strach.

Ano?

Skutečně, přitakala Alena Hirschová. Já... Nejsem na tom zdravotně nejlépe. Beru hodně léků. Víím, že mi pomáhají, když je nejhůř, ale... Někdy si bez nich přijdu zdravější. Snad za to může pocit, že se chvíli nechovám jako nemocná. Ale pak je to ještě horší.

Rozumím, přikývl Richard.

A váš manžel dbá na to, abyste se o sebe starala? Stíhá to při práci?

Ano, ano. Jen někdy zapomene a já se pak cítím svobodnější. Přitom to dělá jen pro moje dobro. Někdy si vyčítám, že jsem taková, zasmála se. Pak její tvář opět ztratila výraz.

Zvláštní, pomyslel si Richard, že první, o čem nemocní chtějí hovořit, jsou jejich nemoci...

Bůhví, třeba takhle rozpráví s každým podomním prodejcem.

Například předevčírem, pokračovala Alena, bylo to dopoledne, mu někdo volal. Nakonec jsem zjistila, že to byl doktor Mach. Mého manžela to hrozně rozrušilo. První, co udělal, bylo, že mě vzal do lékárny a koupil další morphin. Víte, není rád, když se o sebe nestarám, zopakovala. A doktor mu to na mne vždycky žaluje. Řekl mu, že mi napsal předpis, a zeptal se, jestli jsem mu řekla, aby to zašel vyzvednout... Vzal mě tam a pak doma... Je skutečně zodpovědný. Zodpovědnější než já. Ale jak byl rozčilený. Úplně bez sebe. Až jsem se ho bála.

Myslím, že se o sebe nemusíte bát. Jestliže má o vás manžel takovou starost...

Já vím, on by mi nikdy nic neudělal.

Tento druh rozhovoru přestával Richarda bavit. Chtěl se dostat někam dál. Avšak vtom, jako kdyby do ní udeřilo, Alena vyhrkla: Promiňte, že vás tím zatěžuji. Říkal jste, že máte málo času, a já vás tu... Ne, jen běžte. Neměla jsem vám to všechno vykládat, promiňte mi to prosím. Promiňte. Nashledanou.

Zavřela před ním dveře. Richardovi se zdálo, že v posledním okamžiku ještě zahlédl její slzy.

Návrat do ateliéru.

Ulicemi. Městem.

Noc a nad Městem obraz. V jeho rohu měsíc.

Do večera se nebe vyčistilo. Cesty byly opět klidné a prázdné. Spáry mezi dlaždicemi. Popraskané dlaždice. Noc.

Obyvatelé se uzavřeli do pokojů s obrazy, pokojů, jež mají své měsíce.

Tolik prostoru pro jedince. Richard se jím cítil obklopen. Mezi plastickými deskami fasád, mezi zakřivením vertikálních ploch domů a balkonů a průčelí a říms.

Tolik prostoru pro nespavé v ulicích.

Čím je společnost svobodnější, tím jsou ulice širší.

A tato společnost byla dosud svobodná. Přinejmenším se tak cítila. Neohrožená. Naivní.

Do ateliéru. Ulehnout, přemýšlet. Usínat.

V prvním poschodí byla okna vypnutá. V kancelářích společnosti Herrman & spol. se nesvítilo. Tento fakt přijal mladý novinář jako tristní skutečnost, jako znamení, které očekával, vypovídalo cosi o vztahu manželů Hirschových, souviselo s celým případem, ale tím si Richard jistý být nemohl. Přijal tu dojemnou pravdu jako formu balady, klasické romantické balady, a uvrhl se v stíny prostěradel, do světa duchů přebývajících v onom tvůrčím prostoru.

Na stolek postavil sklenici s vodou. V ní rozmíchal poslední zbytek veronalu, účinného prášku na spaní. Bez něj by každou noc strávil marným čekáním na spánek a ráno by přineslo jen bolestné prozření, nový den plný čekání na noc a noc plnou čekání na den.

Die Schlaflosigkeit.

Zažehnána.

Ve snu je na okamžik Hlasem, poté zlodějem obrazů a nakonec vrahem, který do velikých pytlů skládá své oběti. Schovává je na chodbě, za schodištěm. Jenom se neprozradit.

Rád by napsal svůj životopis, příběh zločince, ovšem na jeho vlastním psacím stroji značky Adler je náhle jen pět písmen. Ne, čtyři. Přichází Jáchym Cizler a objímá ho. Říká: Oni ho zavřeli. Přitom Richard ví, že to on by měl být na židli obžalovaných.

Zakrátko však prodává tabákové výrobky na rohu a žena velmi podobná Zuzaně Gallové si u něj kupuje viržinka.

Zaplatí příliš mnoho, ale nedělá si s tím starosti. Čte tam v novinách, že počet nezaměstnaných stoupá. Přichází majitel trafiky, konstatuje: Dneska jste tu naposled, Havelka. Vytáhne revolver a hlaveň přiloží Richardovi doprostřed čela. Samozřejmě žertuji, dodá a zbraň odloží na kasu. Má hustý knír, přátelský obličej, důvěryhodný typ, mohl by být praktický lékař.

Máte pro mne ten přípravek na spaní? ptá se ho Richard.

Něco tu pro vás mám, odpovídá doktor Mach a podává mu *Der neuen Gedichte anderer Teil* od Reinera Marii Rilkeho. A pak už nic.

Nádraží.

Stříbrná oblaka na peroně.

Kovové pouzdro. Z něj cigareta. Popel.

Přijíždějící lokomotiva.

Saze. Pára. Půl jedenácté.

Jednotvárnost za sebou skládaných oken.

Tu noc by uchopil jako kteroukoliv jinou.

Dříve býval hrdý. Nyní však dostal strach.

Vystoupal po schůdkách. Až k elegantně oděnému starci, který mu podával pomocnou ruku. Muž ji zachytil, ale nevyužil.

Nastaly komplikace, řekl.

Jaké komplikace?

Mladší muž jen pokynul staršímu a oba se přesunuli do nejbližšího kupé. Tam vyčkávali další. Zatáhli záclony. Vlak se s lomozem dal do pohybu.

V příští stanici mladší muž opět vystoupil. Za necelou půlhodinu mu jel noční vlak zpět do Města.

Ochladilo se.

Město

Podruhé

To písmo nebylo její!

Viktor přichází přes dvorek. V jeho hlase zaznívá truchlivá struna. Klopí hlavu, ostatní ho obklopují.

Svítá.

Zvolna se blíží k domovním dveřím. Dále pak zamíří ke schodišti a poté chodbou do pokoje. Viktor klopí zrak, jelikož není kam se dívat. Neví, že není sám. Co mu chybí, je kontext.

Jak dobře jsem znal její rukopis? Proč jsem jenom nepoznal, že to písmo nepatřilo Lucii?

Viktor se ocitá u vchodu do vysokého domu, svírá i opouštěn postavami, mezi nimiž jako by panovalo zvláštní napětí. Molekula složená z atomů, které drží při sobě, a přece se odpuzují. Jako elektrizovaná jablíčka.

Chvějí se, co chvíli vybočují z rozvrhu a vracejí se na své místo. V pokoji se elementární krystalická

struktura rozpustí docela. Chemie příběhu pozbude smyslu.

Na to je ovšem ještě čas. Slunce ještě nevyšlo. Břečťan dosud nepozorovaně stoupal po nažloutlých zdech. Na rozdíl od jeho přítomnosti, onen kradmý pohyb očím kolemjdoucích unikal. Odehrával se v jiném čase.

Bílé dveře pokoje ve třetím poschodí se otevírají. Vycházejí. Adam a Lucie, za nimi Klára hledá východ. Nalézá jej. Následována starším manželským párem vniká do chodby.

Vincent Rédl a jeho otec Antonín, kteří sem zavítali ještě před svítáním, stále krouží a oscilují kolem starožitného nábytku, zelené lampy, židle i závěsů.

Proč mi zkrátili apanáž? Z toho se přece nedá vyžít, naříkal si Adam Henzl, když procházel chodbou po rozlámané trajektorii. Alespoň že tentokrát to bude zadarmo. Ano, zatlačit do rohu. Tak se musí na tenhle typ lidí. Potřebuju to...

Přijde za mnou, tvrdí Vincent Rédl.

Přijde za mnou, opakuje Klára.

Přijde za mnou, pokračuje Vincent a odpoutává se, opouští oběžnou dráhu dubového stolu a hledá únik. Uniká. Všechno se to musí jednou vyřešit. Přece se to táhne tak dlouho.

Antonín Rédl, jeho otec, který ovšem nevypadá na první ani druhý pohled o nic starší než jeho syn, si pouze cosi mumlá. Zato nepřetržitě. Vydědím je. Oba je vydědím. Neumějí se chovat. Nemají úctu. Úcta! Slyšíte? Úcta! Sáhnout vám na peníze, bastardi! Pořád žijete v mém domě! Nemáte nic. Nic!

Přijde za mnou, opakuje Klára.

Přijde za mnou, opakuje Vincent.

Přijde za mnou a budeme slavit.

Přijde za mnou a donese to. Prostě to donese, nemůže riskovat, ví, že ho mám v hrsti, pronese Pierot.

Kdyby ho tak Jáchym nechal na pokoji, povzdychne si Lucie. Kdyby se s ním Adam nespřáhnul. Někdo by na ně měl dohlédnout. Na oba. Brát jim sirky z rukou. Ale Romana jako by se to ani netýkalo. To je mi pěkný přítel. Do očí mu tvrdím, že je něco špatně, a čekám, že se v něm hne kousek svědomí, že řekne, postarám se o to, udělám, co bude v mých silách, ale ten...

Vladimír jde Viktoru Francovi v patách. Jsou u paty schodiště. Jeden druhého nevidí. Vladimír si rovná brýle s mohutnými obroučkami.

Jak? Jak jsem to jenom udělal, táže se sám sebe. Byli tam. Oba. Musel jsem to udělat. Musel. Už před třemi dny... Ale jak?

Jediné, co si Vladimír za poslední dny vybavoval, byla samota, kýžená i děsivá zároveň. Spousta času. Jaro. Přeměňoval. Celé tři dny. Byl o hladu. Přeměňoval. Vařil z vody.

Postrádal zkušenosti, jež by mohl uplatňovat jak ve svém díle, tak v soukromém životě. Byl přemýšlivý asociál, snad souhrou okolností počínajících jeho zrozením, a proto jeho úvahy neměly velkou váhu. Vladimír byl naivní.

Jakkoliv byl ve svém psaní, ve svých názorech příkrý a nekompromisní, nebylo to nic platné. Vladimírova nepokrytost dokonce přinutila jeho otce, ve strachu o své postavení ve straně, zamezit svému synovi

přístup na střední a platit mu soukromého učitele. Jakkoliv se snažil vymezit se vůči praktikám společnosti své doby, vůči potlačování literární kultury, bylo Vladimírovo smýšlení částečně stále v jejím područí, protože mnohé skutečnosti za svůj krátký život nikdy nepoznal jinak.

Například jeho ženský ideál. Dívka, čistá a líbezná, byla jen ideálem dobové svazačky. Sportovně založená, svědomitá, bezmála asexuální. V jeho představách zkrátka nemohla být jiná. Stejně tak procházení k sobě přimknutými domy, jež mimoděk zapříčinila společenská nevolnost, shledával Vladimír pohodlnějším než chůzi po cestách, jejichž význam svého času bezmála vymizel. Prvorepublikový charakter otcova domu pak jeho syn oceňoval jen v kontrastu s okolní zástavbou z let padesátých.

Nejvíce ho však zneklidňovala vlastní sexuální nevyzrálost a marnost snahy dosáhnout na ideál stojící kdesi nad jeho vrstevnicemi, na dívku. On sám ideálu socialistické mládeže nevyhovoval a ve svých představách tak selhával i v roli dospívajícího muže.

Byl asociální a selhával. Selhával, a stával se tím více asociálním. Byl odtržen od reality, a proto psal. Psal, a tím více se realitě vzdaloval.

Až se ztratil docela.

Netušil ani, čím je a čím není vinen.

Nahlas uvažoval, jestli všechno, co udělal, nebylo jen přiměřeným trestem za to, čeho se na něm dopustili jiní.

Jenom se do toho moc nezaplést, horečnatě Vladimíra překřikuje Jakub Koutný. Jenom se tím nenechat

pohlit! Jenom se nestát součástí toho mechanismu! Ukázat, že je Tereza nevinná! Nevinná! Ale nezaplést se do zápletky!

Měl by na ně dohlížet, uvažuje Lucie a cítí náhle cosi. Velmi blízko. Tam na schodišti. Klesá a oni se blíží k ní. Je přece o tolik starší, pokračuje, o tolik rozumnější, měl by přijmout zodpovědnost, jako ji přijal za svou ženu...

Kateřina Rédlová to cítí také. Obě ženy náhle stojí proti sobě. Lucie to ví. Kateřina také. Zde se setkávají. Cítí jedna druhou.

Vladimír si vzpomíná, že stejný pocit měl během posledních tří dní několikrát. Od chvíle, kdy poprvé našel matku na schodišti, pod oknem s muškáty.

Byla mu náhle tak blízko. Tam ji cítil, potkával. Jen tam mohl být opět s ní.

A nyní znovu. Ví, že tam je.

Starší žena a s ní její manžel, který ji následuje cestou z pokoje, má náhle zvláštní tušení. Vzpomíná na svého syna. Setkají se. Za svítání a poté znovu v podvečer, kdy jedni na stráži v pokoji střídají druhé, zatímco příběh leží, příběh je.

Ovšem nikoliv mezi nimi.

Veronika Sýkorová si prohlíží zdánlivě prázdný, řídký prostor před sebou a hmatá tělo Pierota. Nachází však pouze postavu.

Hmatá v čase narace.

Je si jistá. Je si zcela jistá, že tato chvíle se bude opakovat. Znovu a znovu. V podvečer a za svítání, dokud se o nich bude vypravovat.

Jedni míjejí druhé, proplétají se a setkávají.

Nezaplést se! přesvědčuj se Jakub Koutný. Jen se do toho zpropadeného vyšetřování nezaplést. Moci se tak neodevzdat! Zůstat! Stejný!

Kateřina si pro sebe šeptá, je zabítý... Tím... tím... sekáčkem. Úplně. Úplně stejně jako Antonína. Bude klid. Už dlouho si zasloužil. Ne, takhle nesmím myslet! Ale... Ano! Zasloužil si to! Za to všechno... Takový Karel Wágner by se nikdy ke své ženě... Nikdy by ji... Ne, oni jsou takoví dobří lidé. Proč nemohl být Vincent dobrý? Proč jsem to na začátku nepoznala? Takové velké věci pro mne udělali. A Vincent? Ten? Co ten udělal? Wágnerovi mě ochrání. Teď. Teď, když bude všechno jinak. Všechno bude zase dobré. Nemohu mu to vyčítat. Udělal jenom dobře. Wágnerovi nás ochrání, jako ochránili jeho. Tolik dobrých věcí pro nás dva už udělali. Odpustí mu a já také...

Když Kateřinu mívá jen o několik let mladší žena, projede jí cosi jako úlek. Překvapení. Strach i soucit. Nevidí ji, ale tuší její podobu. Vyhýbá se ženě, na jejímž vzezření zanechala bolest nemalé stopy. Kolem Kateřiny prošla památka na útrpný den. Prošel němý křik. Prošla křeč. Prošla nehmotná tvář něčí matky.

Věděla to.

Kateřina to věděla.

Podívej se na mne! Tak už se na mne přece podívej! křičela Vladimírova matka, neschopna dobře artikulovat. Jsem ti odporná, že ano? Jsem! A ty jsi necitelný! Nenávidím tě! A Vladimír, ten tě nenávidí stejně tak! Nebyla to jeho vina! Rozumíš? Tohle, prsty pravé ruky sevřela svou spodní čelist, není vina ani jednoho z nás! Ale tys nám to stejně nikdy neodpustil!

Když následována manželem sestoupí na podlahu v přízemí, zamíří k hlavním dveřím. Jsou otevřené. Klára, Adam i Lucie odcházejí přes kamenný dvorek.

Takže ty se na mne nepodíváš? Ne? Ani po tom všem, co jsem ti řekla? Jak jen můžeš! Jak! Jen! Můžeš!

Při těchto třech slovech, jež zazní obzvláště nahlas, žena sáhne pro cosi do své zástěry, stačí vytáhnout prázdnou dlaň a rukou nezcela sevřenou v pěst prudce udeří do prázdna. Ruka se mihne vzduchem a zastaví se stejně náhle jako předtím vyrazila, poté jako by se pohyb opakoval, jen pozpátku. Žena křížuje dvorek.

Aniž by se výraz v její tváři změnil, učiní ta žena ještě jeden rychlý přímočarý pohyb pravicí od svého levého zápěstí. Ve světle vycházejícího slunce zmizí.

Její manžel, taktéž Antonín i Vincent Rédlovi na sebe nenechají dlouho čekat a rozplynou se v chladném ovzduší do mlh prosvěcených prvními paprsky. Jejich čas vypršel. Alespoň pro dnešek.

Pokoj ve třetím poschodí se zatím zdá být přeplněn. Kromě Kateřiny Rédlové, Veroniky Sýkorové, Viktora Franze, doktora Bernarda Macha, Karla Wágnera, Jakuba Koutného a Richarda Havelky bychom zde mohli najít mnoho známých tváří, včetně té, jež patřila soukromému učiteli s koženou brašnou.

Odkudsi zprostřed místnosti se však ozývá hlas postavy, již bychom nejspíše našli sedící na starožitném stole, ovšem právě tam... nikdo.

Postavy se vyhýbají, jako by se odrážely.

Je to zmatečné a zrychlené.

Bílé dveře se zabouchly a uzamkly.

Okna se opět zatáhla závěsy.

Kdosi pronese: Jen do příští stanice. Musím jim to vysvětlit. Nakoupit a vysvětlit celou situaci. Musím to stihnout, než vlak dorazí do příští stanice. Přesně, jak padly kostky. Házel starý Obermann. Vždycky hází on. Tříkrát. Na den. Na hodinu. Na vlak, jede-li jich víc. Starý Obermann. Nebude mít radost. Nejspíš na nějakou dobu dodávky zastaví, než se všechno uklidní.

Vše, co je, či zdá se jen, není víc než ve snu sen, deklamuje zřetelně Veronika Sýkorová. Marně mi hladíš hruď, miláčku, v suchopáru tak vydrancovaném už nezbylo nic, věř, ze srdce, popadla je žena do svých spárů. Jedno znáš z opuštěných cest, rašících čerstvou trávou; marnost lidských gest... Nevzal-li tě v svůj rétorický výcvik sám Satan, Istivý kněz, nepochopíš nic ani dnes, řekneš: hysterka je jak vždycky. Nehrozí-li ti svůdný pád, jdi k strži, pohleď, co dno tají, čti mě, snaž se mne milovat; duše bloudící strastmi k ráji, lituj mě, nejvíc cestou tam! Jestli ne, já tě proklínám!

Všechno špatně... Všechno je to špatně, tvrdí Marie. Takhle by to nemělo být. Ne, tohle se přece nemá...

Však je to docela jednoduché..., pronese nakonec neviděn hlas bez těla. Našli ji. Našli ji v cestovním kufru. Našli ji mrtvou. Celá záhada. Téměř celičká se vyřešila.

Postavy.

Vyhýbavé se vyhýbaly.

V tom krátkém dni, jenž trvá vždy jen několik málo minut. Než přijde soumrak.

Viktor, Kateřina, Veronika i Vladimír, Jáchym Cizler a všichni ostatní byli. Byli v jiném čase.

Ve městě.
V pokoji.
Jako mravenci.
Hledali východ.

Poslední snídaně

Hejno racků

Jiří, Diana a Marie pod kaštanem v zahradě.

Povolání kladou běžné otázky. Dostávají běžné odpovědi. Nic nezjistí. Nemohou.

Napadá mě, že v altánu jsou otisky prstů nás všech, kteří jsme tam předešlého dne seděli, pravděpodobně i s otisky dalších dříve sezvaných Rédlovců přátel. Na sekáčku přirozeně nejsou otisky žádné.

Nikdo z nás v zahradě nebyl od půl desáté do oběda. Nikdo z nás neviděl ani Vincenta Rédlu, ani nikoho cizího. Byla to slova a slova. Slova proti slovům.

Paradoxně teprve poté, co jsme jej našli zavražděného, mě Vincent Rédl začal konečně zajímat. Uzavřený, přísný starý Rédl náhle přiznal, že skrývá tajemství. Uvažoval jsem, s kým se měl sejít. Proč byl tolik rozrušený. Proč během celé té brzké snídaně nepromluvil.

Posnídal naposledy a vydal se do pracovny.

Jak asi strávil prodlevu mezi odchodem z verandy a setkáním v altánu? Vydal se tam s předstihem? Popelník na stole byl plný nedopalků.

Poté mě z úvah vytrhla hudba. Odkudsi z otevřeného okna nade mnou počal vyhrávat charleston. Kdosi se vrátil do domu. Kateřina šla do svého pokoje, aby si přehrála starou desku.

Příliš nahlas. Příliš zvesela. Příliš koketně, a mně to náhle přišlo nepatřičné. I Wágnerovi se počali ohlížet ve snaze nalézt zdroj toho, co neadekvátně narušilo tragično počátku odpoledne.

Pociťovali jsme hlad, ale nikdo neměl na jídlo, jež bylo přichystáno ve vedlejší zahradě, ale pomyšlení. Karel Wágner stále držel svou ženu kolem ramen, když jim jeden z povolanych pokládal triviální dotazy.

Rozhodl jsem se vrátit do domu, vystoupat po schodišti a ujistit se, že je paní Kateřina v pořádku. Její pokoj jsem našel snadno, následoval jsem zvuk charlestону, zabušil jsem na pootevřené dveře a po vyzvání vešel.

Místnost obestavěná nábytkem.

Kateřina Rédlová seděla na úzké posteli zády ke mně. Ruce složené v klíně. Kolem krku šátek, proužek odhalené kůže mezi jeho okrajem a lemem jednoduché halenky. Hleděla na vrcholky ovocných stromů za oknem.

Mohu vám nějak pomoci? otázal jsem se.

Gramofon v rohu vyhrával.

Vitriny se starožitným porcelánem a knihami, pokryté černobílými fotografiemi a množstvím lístků s telefonními čísly, se mi stavěly do cesty.

Zopakoval jsem svou otázku a přiblížil se k její posteli. Otočila se. Ve tváři spokojený úsměv. Zdála se dobře naladěná.

Předpokládal jsem, že má role toho odpoledne bude spočívat v utěšování ovdovělé bytné, a ona zatím zálibně naslouchala hravé hudbě a smála se na tu modravou oblohu za okenní tabulí.

Myslím, že už každou chvíli odejdou, ujistil jsem ji. Upřímně, byla to jediná poznámka, na kterou jsem se v tom překvapení zmohl.

Ano? Zpozorněla. Odejdou?

Už za chvíli, opakoval jsem. Mají, co potřebovali.

Ale kdo? Tázala se, jako by byla říkala Ty blázínku, něco se ti zdálo.

Mlčky jsem stál a nespouštěl z ní oči. Deska dohrála.

Kdybyste s něčím potřebovala pomoci, budu vám rád k ruce, nabídl jsem se.

A s čím, prosím vás? ohradila se. Pohoštění je přece ženská starost. Měli bychom se vrátit ke stolu. Určitě na nás čekají. Jen jsem měla chuť na trochu hudby. Určitě... Určitě vás pro mne... poslali, že ano? Už tam čekají.

Obávám se, že nečekají, oponoval jsem zmateně.

Nepočkali? Nezdvořáci, zažertovala. A Vincent... Vincent už se vrátil? Je s vámi?

Stál jsem tam jako opařený. Zazděný.

Paní Rédlová, oslovil jsem ji naléhavě, až se zalekla. Váš manžel... je mrtvý.

V té chvíli se z její tváře veškerý úsměv vytratil.

Pootevřela ústa, očima těkala kolem sebe, jako by mi nerozuměla. Byla náhle tak zranitelná.

Zmatená.

Zapomněla. Neměla nejmenší tušení, co se před necelou hodinou odehrálo, jako by se to bývalo ani nestalo.

Na zdi visela jistě více než dvacet let stará fotografie a na ní bezpochyby Kateřina. Mladá, sotva třicetiletá, velmi elegantní, přitažlivá žena v šatech soudobého střihu. Se štolou, s dlouhými rukavicemi, výrazným opaskem. Podíval jsem se tomu, co na jejím těle napáchaly dvě následující dekády.

Promiňte, promluvila konečně. Zdála se slabá, vystrašená. Náhle plna studu sklopila oči k zemi.

Nemusíte se omlouvat, ubezpečil jsem ji. Měli bychom se oba vrátit dolů.

Ano, to bychom měli, souhlasila.

Pomohl jsem té ženě vstát.

V kolenou i kotnících byla nejistá.

Poté jsme sešli do zahrady. Z koruny kaštanu se utrhl první nahnědlý list.

Bohužel jsem jeho pádu tehdy nevěnoval mnoho pozornosti. Tu upoutal spíše chladný vítr, který se mi vedral za límec čerstvě naškrobené košile.

Měl jsem tušit, že je předznamenáním zcela odlišné harmonie. Ještě toho odpoledne se Sonáta b minor proměnila v Baladu A flat major, opus 47.

Musel jsem se projít.

Takže vy jste ten nový nájemník, vychrlila na mne vysoká energická žena s vlnitými vlasy. Ona Kateřina říkala, že budete určitě slušný člověk, vypadáte jako slušný, víte, tady se nic neutají, jak jsou tu ty rovné ulice, ano, tím to asi bude, někdy nad tím přemýšlím, jsme si tu nějak bližší, vy prý učíte na gymnáziu, historii a francouzštinu? Ano, francouzštinu, že? Byl jste někdy ve Francii?

Zalpal jsem po dechu a límec kabátu jsem přitiskl ke krku. Jolana Havelková, tak se mi ta žena představila, se za účelem své odpolední pochůzky také teple oblékla. Hovořila svižně, nenuceně a přátelsky, zatímco obě ruce ukrývala v hlubokých kapsách vypasovaného zimníku.

Pozoroval jsem její bystré oči a podlouhlý nos. Listy stromů, jež lemovaly ulici, prozatím nenápadně žlutly.

A-ano, přebýval jsem v té zemi déle než půl roku. Kam vy máte namířeno, smím-li se zeptat?

Opět se zvedl chladný vítr a zamíchal listím vprostřed ulice. Barvy se komíhaly a lékárnice koketně zamrkala.

Musím vyzvednout děti. Nemohu je nechávat celý den u babičky. Jsou to pěkní raubíři, víte, hlavně malá Hanička, vlastně už není tak malá, ale víte, jak to s dětmi chodí. Zdědily mnoho temperamentu, rozhodně po manželovi, to se musí nechat. Můj muž je šéfredaktor zdejších novin, ale to už možná víte, i když, promiňte, já zapomněla, že jste se přistěhoval teprve včera. Tady čas ubíhá rychle, děje se mnoho věcí.

Například dneska ta vražda, kdo by to byl řekl. A vy jste tam byl, že? Byl jste u toho, když toho mrzouta našli? Vidíte, že jste tam byl?

Ruměnice na jejím límci. Nechala ji pomalu přelézt na dlouhý, kostnatý ukazovák a paži natáhla ke mně, abych si mohl hmyz prohlédnout zblízka.

Byl jsem u toho, když ho našli. Někdo mu do hlavy zarazil sekáček...

Na maso, dopověděla spěšně za mne, ano, to už je stará historie. Všichni to vědí, ležel na zemi a měl v hlavě zaseknutý ten bizarní kuchyňský nástroj. Ostatně jako jeho otec, že ano. Každý by měl skončit tak, jak si zaslouží, nemyslíte?

Otevřel jsem ústa, ale nečekala na odpověď.

Antonín Rédl byl slušný člověk, starý pán, víte, ze staré školy, alespoň se to říkalo. Osobně jsem ho neznala, ale lidé si povídají, znáte to, schytral to jeho druhý syn, Vincentův bratr, šel za to pěkně sedět.

V té chvíli mi, přiznám se, ledacos začalo dávat smysl. Ty otázky. Ty nahlas nevyřčené otázky, jež naplnily ovzduší nad Vincentovým tělem.

Věděl jste, že měl Vincent bratra? otázala se Jolana. Jistěže jste to nevěděl, jinak byste se takhle nedíval, ano, mladšího bratra měl a svědčil proti němu, když se to všechno dostalo před soud, za všechno tehdy mohly peníze, i dneska za všechno můžou peníze, víte, já byla za války taky bez peněz, musela jsem živit Haničku a Františka, když manžel odešel, musel odejít, víte, dneska už se to může říkat, byl dlouho v Americe, přes celou válku, už v osmatřicátém uprchl, když se dovтіpil, jak skončí všichni, co mají židovské

předky, ale už je zase s námi, navíc má tu skvělé místo po původním šéfredaktorovi, toho zastřelili nacisti, neměl chudák to štěstí. Ale ten morous stará, ten Rédl...

Pana Rédla tu lidé podle všeho příliš v lásce neměli, zhodnotil jsem a vítr přinesl s blížícím se soumrakem vůni čehosi dávného.

Máte pravdu, jeho tu nikdo nemiloval. A on zas neměl zbytečně moc rád ostatní, možná by ho změnilly děti. Škoda, že žádné neměli. Bydleli všichni v jednom domě, Vincent, Albert, jejich otec Antonín a Kateřina, Vincentova žena. A pak se asi ve dvacátém roce stala ta tragédie, i když, tragédie, jak se tak asi řekne, když někdo někoho zkrátka oddělá? Netuším. Děti by ho změnilly. A Kateřina by byla jistě o mnoho šťastnější, nemyslíte? Nemyslíte, že je trochu zatrpklá, a přitom je to taková hodná duše. Já už taky vím, co je to mateřský cit, však jsem se starala o obě děti, když byly ještě úplně maličké, to zrovna začala ta zatrápená válka, šest let jsem se o ně starala sama. Kateřina by bývala jedno určitě potřebovala, syna, ano syna, však se podívejte, jak zoufale si to vynahrazuje na Wágnerovic Jiřím. Leckdy je to dojemné, nemyslíte?

Připozdívá se, změnil jsem téma. Snad že jsem se zalekl. Náhle jsem se bál vědět příliš mnoho. Tento způsob pronikání do soukromí byl pro mne záležitostí do té doby zcela nepoznanou.

Ano, souhlasila, dnes se stmívá o poznání dříve než jindy, zvláštní, Wágnerovi jsou velice milí lidé, určitě si na ně uděláte stejný názor, pan Wágner je můj nadřízený, určitě znáte i doktora Macha, nepletu se? Ale

jistěže se nepletu, však ten tam byl také, no, u té vraždy, tedy ne přímo u vraždy, ale u těla, je zvláštní najednou mluvit o starém Rédlovi jako o těle, ale proč ne, když už je jednou v Pánu. Tady si z toho nikdo moc dělat nebude. Ne, spíš lidem bude dělat těžkou hlavu to s tím sekáčkem. Zajímavá shoda náhod, nezdá se vám? Otec a syn stejnou zbraní, tedy vlastně nástrojem, a ten moment překvapení, rána byla zasazena zezadu, že ano?

Nevycházel jsem z údivu, kolik už se toho na předměstí ví. Opět jsem nestihl odpovědět.

Takže to mohla být nakrásně i žena, pokračovala lékárnice. Krásná vražedkyně odrovnala toho starýho blázna, odpusťte mi tu trochu romantiky.

Musel jsem jí odpustit. Zkrátka mě čímsi okouznila, její mnohomluvnost mi v žilách přese všechno rozproudila novou krev. Urychleně jsme se rozloučili, když si vzpomněla, že na ni děti čekají.

Ruměnice odešly po svých jako v kostele předešlého večera.

Krom květů černého bezu, jež otrhával vítr, jsem stejně jako před chvílí ucítil vzpomínku, jež nebyla tak docela má. Přinášela dávnou historii. Něco zdánlivě ztraceného se nyní připomínalo a listí se barvilo jako na venkově počátkem října. Tam jsme s mou bývalou ženou bydleli až do našeho rozvodu.

Avšak ani venkovské ovzduší nebylo tím, co by vystihovalo onu tajemnou vůni v povětří. Vůni, která přinášela napětí a neklid, bázeň i vzrušení. Jako by se zde začínala nová šachová partie, jíž nebylo možné se neúčastnit.

Po návratu z vycházky jsem zaslechl ve vedlejší zahradě dívčí hlas. Již se šerilo. Nějakou chvíli jsem pohledem pátral mezi keřky a stromy, až jsem uzřel drobnou siluetu.

Teprve poté jsem rozeznal ta slova pronášená bezmála šeptem: Kdo v zahradě zalije fialy a lilie? Diana či Marie? Lucie noci upije a dne nepřidá...

Jedna ze sester Wágnerových, oděna do jednoduchých bleděmodrých šatů, si za plotem v předklonu prohlížela záhony zvadlých lilií. Blížil jsem se k ní, zdálo se, že nepozorován. Kdo v zahradě zalije...

Opakovala tu říkanku zcela bezstarostně, mimoděk, a mně z toho šel mráz po zádech. Byla bosa, byla za plotem a pod ním se do škvír choulil červenočerný hmyz.

Lucie noci upije a dne... Dobrý večer, pane Bartoš!
Polekala se.

Dobrý večer... Vidím, že se jim příliš nedaří, prohodil jsem, aby řeč nestála, a pokynul jsem k povadlým květinám, ačkoliv důvod jejich zmaru mě ani v nejmenším nezajímal.

Něco se stalo, konstatovala zamyšleně. Něco podivného se dneska stalo. Viděl jste ty stromy?

Otřásla se zimou a chodidlem si třela levé lýtko.

Myslím, odvážil jsem se oponovat, že se toho dnes stalo mnoho, a zdaleka ne všechno se bezprostředně dotýká zahradní květeny.

Ach tak. Pan Vincent. Ano. To bylo ošklivé... špitla. Mrzí mě, že jste se nastěhoval do takových peripetií.

Peripetii?

Promiňte. Jistě očekával klidnější víkend, je to přece váš první víkend zde.

Přiznám se, že mě právě nyní trápí jiné věci, než jaký mám víkend...

Jistě, jistě... Myslím, že jsou z toho všichni rozrušení. Stále ještě trochu šeptala. Marii to hodně vzalo. A taky maminku. Bydlíme tu dlouho..., dodala zničehonic Diana a odmlčela se.

Když mi bylo devět let, pokračovala a prsty se zachytila plotu, aby lépe držela rovnováhu na jedné noze, já a Marie jsme se ráno předháněly, kdo ty květiny zalije dříve. Vincent... tedy, pan Rédl si toho všiml, pozoroval nás přes plot. Jednou o nás vymyslel říkan-ku. Kdo v zahradě zalije...

Strnulý jsem si říkan-ku vyslechl znovu.

Ani ve snu nás tehdy nenapadlo, jak to vlastně myslel, poznamenala nakonec.

Svraštěl jsem čelo.

Jak? Jak to podle vás myslel?

To je přece nabíledni, nemyslíte?

Zavrtěl jsem hlavou.

Vždycky se bál smrti, vysvětlovala jakoby nic. Nocí bude méně a žádné dny navíc.

V jejím hlase zazníval tón samozřejmosti. Nyní se zachytila plotu oběma rukama, takže připomínala nočního dravce.

Asi ho občas napadlo se ptát, kdo ty květiny zalije, až na něj přijde čas. Připouštěl si, že už se to nedozví.

Pan Rédl, musel jsem se otázat, prodělával tehdy nějakou těžkou nemoc?

Diana jen pokrčila rameny, pustila se plotu a pro změnu se o něj opřela zády.

Vincent byl podivín, pronesla nakonec. Kdo se v něm měl vyznat. Navíc... Zarazila se. Ale to bych vám nejspíš neměla...

Zpoza rybízových keřů zazněl hlas Jiřího Wágnera, volal svou sestru.

Teď ne! křikla na něj nervózně Diana, otočila se zpět ke mně a troufalost jejich pohybů byla náhle tatom. Zdála se vylekaná, ovšem podstatu jejího strachu jsem nebyl v tu chvíli s to odhalit.

Váhala.

Pak najednou vyhrkla: Musím jít. Dobrou noc přeji. Tedy jestli vám to vůbec dá spát, ušklíbala se a rozutíkala se směrem k domu.

Po návratu do svého pokoje, ještě než jsem se uložil ke spánku, jsem uvažoval nad oním podivným chováním Diany Wágnerové.

Tiše si prohlížela zvadlé květy, šeptala, a ten provokativní způsob, jakým se mnou rozmlouvala o mrtvém Vincentovi... Nebo jen po chvíli ztratila ostych? Ovšem pak na ni zavolal bratr. Vztah těch tří, Jiřího a jeho adoptivních sester, mi byl záhadou.

Zdálo se, jako by Diana i Marie měly svůj malý svět, v němž pro ně existuje pouze rodina. Z toho ohledu byl jejich, na můj vkus až příliš vřelý, vztah k Jiřímu snáze pochopitelný. Právě jsem přihlížel tomu, jak jedna ze sester hranice onoho úzkého okruhu překročila,

a byl to Jiřího hlas, který ji autoritativně navrátil do původních mezí.

Avšak nabyl jsem dojmu, že vzrůstající napětí mezi nevlastními sourozenci, napětí podporující formování mileneckého vztahu, zřejmě nezneklidňuje pouze mne, ale přinejmenším také jednu z dvojčat.

Kromě záhadného sourozeneckého trojúhelníku tu byla ještě ta záležitost s Vincentem a jeho mladším bratrem. Jako by to byl právě Albert Rédl, kdo si s Vincentem sjednal neodkladnou schůzku a navštívil jej dopoledne v zahradě. Ale! Ta paralela byla příliš očividná. Násilná smrt Antonína Rédla, otce obou bratří, zjevně nebyla žádným tajemstvím. Že byl Antonín zavražděn totožným nástrojem, zde věděli jak ti, kteří byli tou dobou ještě velice mladí, například Jolana Havelková, tak ti, kteří se narodili dokonce později, tedy dvojčata Wágnerova.

Kdokoliv, kdo byl obeznámen s minulostí Rédlových, mohl všechno zaranžovat tak, abychom si mysleli, že se Albert Rédl vrátil, aby se pomstil svému staršímu bratru za to, že proti němu před lety svědčil. Ovšem bylo-li svědectví pravdivé, jen stěží jej lze chápat jako zradu, dokonce vyšlo-li z úst vlastního bratra.

Propadal jsem se a bořil do změti dávno minulých i současných peripetií dvou rodin, jež jsem znal pouhých pětatřicet hodin. Pozoroval jsem účastníky těch neblahých událostí, rozmlouval s lékárníci a naslouchal vyprávění Diany Wágnerové, ohromen, s jakou lehkostí se vyrovnali s vraždou, pomínou-li zmatek kolem sekáčku.

Avšak! Byl jsem bláhový.

Již následujícího odpoledne jsem se mohl ujistit, že klid v jejich tvářích je pouze zdánlivý, pouze na oko, je popřením, které zdaleka nenese své ovoce. Pod vší tou bezstarostnou skořápkou se ukrývá nesouhlas a křik.

Když Kateřina Rédlová připravila snídani, počasí bylo jako bílý šálek s černým čajem.

Listí zežloutlo a zčervenalo. Obloha se vyjasnila stejně jako předešlého dne, ovšem tentokráte jsem byl nucen obléknout podzimní kabát a šál.

Napjaté struny. Bachova třetí partita E major v mé hlavě. Krajina se taktéž napíná. Chladem křehnoucí pletiva, větve, barvy opět, ale jinak. V takové dny jsme s ženou jezdili na bicyklech po venkovských cestách. Tehdy jsme se ještě smáli i mlčeli společně.

V rybníce na konci Kaštanové ulice plovaly kachny mezi listy spadány mi na zvlněné panorama. Domníval jsem se, že za leccos mohl dosud nevyjasněný konec našeho vztahu. Nevyjasněný především na mé straně. Přerod května v říjen jsem tedy chápal jako poslední fázi svého smíření s událostmi podzimu loňského, jenž se mi takto připomínal.

Avšak tento říjen si přišel pro všechny, na rozdíl od průtrže mračen předešlého dopoledne. Počasí bylo tristní i hravé zároveň a sneslo se přinejmenším na celé předměstí.

Nedělní dopolední mše jsem tedy strávil, pozoruje klidnou vodní hladinu a potápějící se ptactvo. Na oběd

jsem si zašel do hostince U Hrnčáře, pojedl jsem smetanovou omáčku nevýrazné chuti a navrátil se k domu číslo 53. Již u vstupní branky jsem však zpozoroval, že z vedlejší zahrady mě vyhlíží osazenstvo ve stejném složení jako předešlého dne. Doktor Mach, Štěpán Jančík, má bytná a kompletní rodina Wágenerova.

Mohu vám nabídnout šálek bylinného čaje, pro zahřátí? V tónu Adély Wágenerové jsem opět vycítil potřebu nejen pohostit, ale též, a snad i především, opatrovat.

Rozhodl jsem se její přání vyslyšet.

Nemýlím-li se, zítra nastupujete na nové místo, je tomu tak? optal se přátelsky Bernard Mach a uhladil si hustý šedý knír.

Je to tak. Jeden z profesorů odešel do důchodu. Budu učit místo něj dvacet hodin týdně. Převážně francouzský jazyk. Ve volném čase se budu věnovat překládání.

Privyděláváte si jako překladatel? Očividně jsem vzbudil zájem Štěpána Jančíka. Uhladil si vlasy a jal se mne zkoumat pohledem plným zvědavosti, tak jsem dodal: Víte, patřím mezi čtenáře, kteří trpí utkvělou představou, že starší francouzské texty si zaslouží nový, aktuálnější překlad.

Neuvázal jste si toho na sebe příliš? otázal se mne lékárník a zahleděl se na dno svého šálku.

Rád nosívám kůži na trh, oponoval jsem.

Doktor Mach se zachmuřil, netušil jsem proč.

Sbormistr utrousil nejapný žert a pozvedl šálek jako k přípitku: Nuže, aby z vás tu kůži gymnazisté neseďřeli zaživa!

Lékař jej v tom bodrém počínání zarazil, snad že napětí překročilo meze.

Nemluvte o provaze v domě oběšence, pronesl varovně a ustaraně pohlédl na vdovu po starém jircháři, která díkybohu nevěnovala našemu hovoru větší pozornost.

Nemluvte o těch věcech, zopakoval o poznání tišeji a v dálce se hladina rozčeřila, kachny se s hlukem vznesly do povětří a zakroužily nad našimi hlavami jako svého času čas. Nevzhlédl jsem. Věděl jsem, že tam jsou. Krouží varovně i vylekaně. O smrti věděly své, a nyní je zachvátil strach.

Omlouvám se... Sbornistr opět usrkl čaje a dodal: Přesto v našem případě nemůže být řeč o provaze...

Chodíme tu kolem horké kaše, pánové, konstatoval Karel Wágner a narovnal záda.

Adéla Wágnerová s dětmi jen mlčky přihlížela oněm nepředloženostem, jimž se za žádnou cenu nebylo možné vyhnout.

Prosím? Nechápal jsem.

Provaz je nástrojem sebevraha. Zatímco my si za nic nechceme připustit, že Vincent rozhodně neodešel z vlastní vůle, vysvětloval Karel Wágner.

Někdo ho zabil, to je jisté, navázal Jančík. Je to tak provokativně samozřejmé. A přitom tolik sobecké, konstatoval.

V jakém smyslu? zajímal jsem se.

Sbornistr si utáhl uzel na šále. Svůj dlouhý ostrý nos namířil ke korunám zbarvených stromů.

Kdybych, zdůrazňuji, kdybych měl někoho zabít, počítal bych s tím, že jednou budu svého činu litovat.

Proto bych volil takový způsob vraždy, abych sám sebe mohl ztrestat způsobem navlas stejným. Sečná zbraň je proto příliš sebejistá, nepřipouští si chybu v úsudku. Na druhé straně se může jevit a priori jako spravedlivá, neomylná...

Jako je spravedlivý a bezúhonný výkon kata, doplnil náhle Jiří horlivě, zatímco jeho sestry ho sledovaly s obavami.

Jančík přitakal.

Z toho ohledu je nutné, pokračoval Jiří, podpořen nepopíratelným úspěchem svého předešlého příspěvku, položit si otázku, je-li správné pít se po katově tváři.

Toto prohlášení vyvolalo ve dvojčatech i paní Rédlové zjevnou vlnu úzkosti.

Myslíte, že je skutečně vhodné..., chtěla se do debaty vložit Adéla Wágnerová, ale byla přerušena.

Samozřejmě, prohlásil doktor Mach, leckdy nobilita tkví v následcích a nikoliv charakteru události.

Něco jako účel světí prostředky? podivila se jedna z dívek.

Přesně tak, souhlasil lékař. Někdy známe pouze následky. Události, jež je způsobily, nám zůstávají, a často skutečně mají zůstat, utajeny. Možná v zájmu obecného dobra.

Nevím, jestli vám rozumím. Jiřího pronikavý hlas se v ten okamžik opět řezavě rozezvučel.

Například děti, vysvětloval Bernard Mach pomalu, s důrazem na každé slovo, si ze svého raného dětství zřídka pamatují víc, než co jim později připomene jejich rodiče.

Lékař věnoval dvojčatům významný pohled a pokračoval spíše směrem k nim než k jejich bratrovi: Mnohému by se jistě nelíbilo znát skutečnou pravdu o svém dětství. Měl by být rád za své vlastní vzpomínky, má-li takové. Co sejde na tom, která událost zapříčinila život, jaký právě žije, je-li s ním spokojen.

V očích adoptovaných sester jsem spatřil dojetí. Doktorova slova na ně zapůsobila.

Jiří však byl bledý. Až když si mu rozechvělé děvče složilo hlavu na rameno, škulbl sebou jako vytržený ze spánku.

Je vám ale jasné, že pokud se věc pořádně nevyšetří, začal po chvíli Štěpán Jančík, půjdou předměstím nejrůznější spekulace.

Klepy už se vedou, ujistil ho Karel Wágner suše. Však znáte zdejší lidi, dodal a bylo to, jako by nad mým šálkem neodbytně poletovala voska.

Náhle se mi vybavily věty, které pronesl sám Vincent Rédl: Nic si z lidí nedělejte. Říkají různé věci. Všechno se mi to začalo v hlavě převracet. Popravdě jsem nechápal přístup páně Jančíkův ani Machův. Klid, který zachovával Karel Wágner, pro změnu ubíral na klidu mně samotnému. Ti muži mluvili v hádankách.

Poté mě Karel Wágner požádal, abych si s ním zahrál partii šachu. Odebrali jsme se na verandu a postavili figurky.

Klepy už se vedou, opakoval jsem si, lidé říkají různé věci. Co si tu vlastně lidé myslí? Jaký přístup ke smrti Vincenta Rédla asi zaujímají ostatní obyvatelé ulice? Proč by se právě jejich klepů měli Jančík, Wágner nebo Mach obávat?

Na partii jsem se nesoustředil a nátlaku Wágnerova vojska jsem podlehl.

Mou mysl zaměstnával zmatek a rozčarování z toho, jak se ten všemi velebený, milý, blazeovaný manželský pár, a především pak právě Karel Wágner, před mými očima proměňoval.

S jeho způsobem smýšlení jsem nemohl souhlasit; nemohl jsem se ubránit dojmu, že něco skrývá. Navíc autoritativnost, s jakou se jal zastírat své zastírání, mně náhle přišla protivná.

Klepy... Ty obávané klepy.

Mají dvě stránky.

Stejně jako papír.

Jednu nepravdivou a tu druhou...

Každý příběh, uvažoval jsem, se může v rozhodující chvíli ubírat několika možnými cestami. Vše, co se dosud přihodilo, vytváří platformu, silnou větev, na níž vyraší nové ratolesti.

Za jakých okolností může dojít k tragédii, když dvě ženy usilují o jednoho muže? A za jakých k ní nedojde? Na každé spekulaci může a nemusí být pravdivé právě to, co nás nejvíce fascinuje, co nás uvádí v pokušení spekulaci předávat dál a učinit z ní klep.

Snad mě k této úvaze dovedla podobnost vražd Antonína a Vincenta Rédla. Ona podobnost nahrává

dohadům. Avšak jeho nejbližší zřejmě nevěří, že Vincenta zavraždil jeho mladší bratr. Nepovažují onu nejšťavnatější složku zmíněného dohadu za pravděpodobnou. Rozhodl jsem se zjistit, co se skutečně říká, a to v jisté naději, že mi znalost zdejších klepů napomůže pochopit stanovisko Karla Wágnera a zbývajících dvou mužů.

Ještě téhož odpoledne, po prohrané partii šachů, jsem v ústraní požádal o pomoc Dianu, učinil jsem z ní tak svého zvěda a byl jsem mile překvapen, jak se dívence myšlenka konspirace zalíbila.

Bylo právě kolem půl osmé večer.

V pracovně Vincenta Rédla mechanicky přenášela věci z místa na místo. Otevírala skříně, šatník, starou truhlici, zásuvky ve stole. Ve tváři měla Kateřina stejně nepřítomný výraz, jako když jsem ji předešlého dne nalezl v jejím pokoji.

Než jsem ji při té činnosti, která se jen stěží dala nazvat tříděním, zastihl, stačila z věcí po nebožtíkovi vytvořit několik neurovnaných hromad tvořených převážně knihami, časopisy, starými novinami, výstřižky a fotografiemi. Přes pohovku naproti pracovnímu stolu ležely přehozené obleky tmavých barev. Pach naftalínu vystoupil z textilií i šatníku a podrobil si celou místnost.

Optal jsem se, zdali neruším. Ujistila mě, že nikoliv.

Mezi fotografiemi rozsypanými po podlaze jsem nalezl jednu, na níž stály nepřírozně strnulé dvě

zhruba desetileté dívky a chlapec. Vytušil jsem, že jde o sourozence Wágnerovy.

Jsou to vaši nejlepší přátelé už mnoho let, že?

Kdo? zeptala se nejistě.

Wágnerovi, upřesnil jsem a ukázal na fotografii.

Ano. Adéla a Karel. Mají moc hodné děti. Byli na mne vždycky moc hodní. Často k nám chodili. A děvčátka, ehm... Marie a... Diana... Nosily stejné šaty. Modré. Modré šaty, takové úhledné. A Jiří... hm. Hrávali si u nás na schovávanou. Bylo tu veselo. Někdy... Když tu byli oni.

A bez nich? pronesl jsem podobně nepřítomně jako Kateřina, snad že jsem očima těkal po místnosti a v prapodivném návalu zvědavosti si prohlížel věci pána domu.

Byla jsem tu sama, vyprávěla přerývaně. Neměla jsem přátele. Předtím, než přijeli. Adéla a Karlík. Jsem ráda, že přijeli. Chtěli tu bydlet. Chtěla jsem, aby tu bydleli. Neměli jsme moc peněz. Všichni byli pryč... ehm... všichni. Aha, znáte tu říkanku? Nebo je to písnička? Ano... Odletěli jako hejno racků. Tak... Ano. Odletěli. Nechali mě tady. Musela jsem brát nájemníky. A pak se nastěhoval Karlík s Adélou. Pomohli mi. Je to dávno. Vždycky mi moc pomáhali...

Jako hejno racků... Zopakovala ještě jednou po chvíli, počala si tiše broukat jakousi melodii a dál přemísťovala předměty z jedné kupy na druhou, až byla jedna z hromad příliš mohutná, takže se zarámovaná krajinka sesula a uhodila o dřevěnou podlahu.

Vzpomínal jsem, že se ti sousedé nastěhovali před tříadvaceti lety. Hovořila o té historii, již nazývala

dávnou, a svým zmateným počínáním vyvolávala dojem ženy bezmála o dvacet let starší. Měl jsem dojem, že s Kateřinou Rédlovou je cosi v nepořádku. Jen jsem si nebyl jistý, co...

Každopádně jsem byl s ní, aby nebyla sama.

A pak také, abych se nezdržoval v zahradě, kde se výrazně ochladilo, abych se nedíval do okna ložnice v protějším domě, abych nebyl přítomen tomu, když v jídelně svou ženu Karel Wágner uchopil za zápěstí a zeptal se jí důrazně: Nechceš mi něco říct? Výraz v jeho tváři byl nekompromisní. Adéla uhýbala pohledem. Dýchala ztěžka, plaše. Poté vzhlédla a oběma v ten okamžik svitlo. Ano, jeden z nich věděl a druhý věděl, že ví.

V téměř nezmatelném úsměvu zdravotní sestry bylo tolik empatie. Pochopila ho. Pochopila je.

Udělal jsem, co jsem musel, pronesl lékárník pomalu a zřetelně, ale síla jeho stisku nepolevila. Udělal jsem přece to nejlepší, co jsem udělat mohl, nepřestával se obhajovat.

Já vím, špitla Adéla a hlavu složila na jeho hrud'. On pustil její zápěstí. Objal ji. Vděčně její pochopení přijal.

Byl jsem s Kateřinou, abych toto všechno neviděl, a přece... Něco ve mně bylo přítomno všemu. Nemohl jsem uniknout.

Ve snaze se od výjevu odpoutat vzal jsem do rukou hromádku novinových výstřížků a roztržitě jimi listoval. U toho s největším titulkem jsem se zastavil.

Otcovrah na útěku! Tak zněl nadpis. Pod ním dva sloupce uvedené datem 26. května 1934 a fotografický

portrét drobného blondáčka s protaženou tváří. Zdál se křehký, vystrašený, klukovský. Soudě dle obsahu článku ve dvacátém roce, kdy nastoupil výkon trestu, bylo Albertu Rédlovi pouhých dvaadvacet let.

Před Kateřinou jsem se rozhodl o svém nálezu raději pomlčet. Ještě nějakou chvíli jsem s ní v pracovně setrval a poté jsem se přece jen vydal do zahrady. Přesněji na terasu, kde Vincent Rédl naposledy posnídal. Odtud jsem pozoroval záhon lilií, jež nepřežily první ranní mráz. Z kapsy kabátu jsem vytáhl kovové pouzdro a zápalky. První sirkou jsem rozžehl petrolejovou lampu na stole, druhou jsem si pak připálil cigaretu.

Na svou obhajobu, kouřím jen, když usilovně přemýšlím. A ten večer byl pro přemýšlení jako stvořený. Pozoroval jsem plot, který dělil obě sousedící zahrady, a představoval si siluetu mladinké Diany.

Byl to snad onen útěk uvězněného bratra, který svého času učinil z Vincenta Rédla ustrašeného podivína plodícího říkanky? Předpokládal Vincent, že Albert jeho smysl pro spravedlnost nepochopí? Děsil se chvíle, kdy se mu bratr pomstí za sourozeneckou nesoudržnost? Přinejmenším tenkrát, před dvanácti lety, se obával zbytečně.

Na další úvahy jsem neměl dost času, za plotem se opět zjevila Diana, tentokrát skutečná. Šeptem na mne zavolala. Já se zvedl, obešel jsem stůl a sestoupil na kamenný chodníček. Dívka se mnou laškovala, kroutila

se a vlnila, na sobě starší teplý župan s výšivkou. Opět bosa, chtěla se mi pochlubit.

Zajímá vás, co jsem zjistila?

Přikývl jsem a přistoupil až k plotu, ruce v kapsách u kalhot. Ovzduším zavonělo dříví spalované v kamnech.

Byla jsem nenápadná, tvrdila. A zjistila jsem hodně..., dodala dětsky přiškrceným hlasem, ale zdálo se, že mi nic nechce dát jen tak. Chvilí přehrávala zklamání, že jsem věcný, pak ale z kapsy županu vytáhla složený arch papíru, očividně vytržený ze sešitu, a zamávala mi s ním před nosem.

Nejdřív jsem se ptala na tetu Kateřinu. Podle paní Trochtové, to je zdejší květinářka, je Kateřina slušná žena v letech, která kdysi věděla, co od života chce. Podle slečny Němcové je to chudinka, která se už jenom trápí. Podle pana Honka by se měla odstěhovat někam, kde o ni bude postaráno. Zvlášť teď, když se o ni nebude starat starý Vincent. Jinak si několik lidí, včetně paní lékárnice Havelkové, myslí, že se už dávno měla nechat s Rédllem rozvést, ale už je zkrátka trochu pozdě, že? Zasmála se. Pak zvážněla, odkašlala si a dodala: Už delší dobu je pozdě. Další si myslí, že je Kateřina tichá sousedka, co nikoho neotravuje, že je usedlá nebo zatrpklá... Rédl, na to jméno dala důraz, byl podle většiny starý mrzout, mizera, vlivný, ale neschopný, vypočítavá krysa, nebezpečný člověk a tak podobně, znáte to, zakončila.

Ne, neznám, oponoval jsem. Zdvihla obočí.

Víte, jala se mi neochotně vysvětlovat, tady jsou skoro všichni přesvědčení, že Antonína, Vincentova otce,

zabili oba, Vincent s bratrem... Společně. Rozumíte? Lidi si tu myslí, že Vincent to pak na bratra shodil...

Aby se očistil, doplnil jsem ji, a získal tak celý podnik i dům. Na vězně se dědické právo nevztahuje.

Jste bystrý, usmála se.

Anebo s tím neměl Albert Rédl společného vůbec nic, proběhlo mi hlavou, ale to už se ozval známý hlas a Diana bez rozloučení zmizela mezi keři.

Musel jsem za vámi přijít, tvrdil mi rozrušený Štěpán Jančík, který se vydal po schodech na terasu.

Našel mě, jak sedím a pozoruji noční motýly dorážející na petrolejovou lampu. Jejich křídla se třela o rozehřáté sklo a jednotlivé údery přicházející v obdivuhodně rychlém sledu mě ujišťovaly, že ve své fanatické honbě za světlem mi bezděky předvádějí přesnou alegorii.

Vyzval jsem jej, aby si přisedl, ačkoliv jeho návštěva v takto pozdní hodinu mi připadala jaksi troufalá. Nebylo mi jasné, proč jsem si právě já měl vyslechnout obsah sbormistrova podvečerního snu. Jak jsem vyrozuměl, po návratu z odpoledního čaje u Wágnerových klímal hodinu či dvě na lenošce ve svém obyvacím pokoji, když se probudil zpocený a bez dechu.

Vy jste člověk zvenčí, obhajoval důvody své návštěvy. Máte alespoň naději být... takříkajíc... objektivní. Na okamžik se zarazil a zhluboka se nadechl. Poté pokračoval o něco tišeji: Mám zvláštní pocit, že mi můžete pomoci.

Netušil jsem, proč právě ve mne vkládá tento zranitelný muž tolik důvěry, ale byl jsem na jeho straně, snad už ze soucitu. Byl jsem za stolem, na židli. Byl jsem za oknem a nahlížel do oken sester Wágnerových. To všechno naráz.

Jestliže za mnou Jančík přišel, abych býval nebyl jinde, nepodařilo se mu to. Již několikátý den jsem byl u více událostí, než u kterých jsem skutečně být chtěl. Proti své vůli jsem nahlížel skulinou mezi záclonami a uzřel jsem tak nahá záda Marie Wágnerové. Na druhé straně postele Diana teprve vysvléká župan.

Marie a její vlasy pečlivě sepnuté ozdobnou sponou, dlouhá šije, holá ramena, esovité prohnutí páteře, obnažené boky, žádoucí kotníky, od klečících kolennou se do stran paprscitě rozbíhají varhánky ložního prádla.

Shledávám, jak božsky podobná je Diana své sestře. Když zakleká proti ní, kolena daleko od sebe, postřehnu ke svému úžasu, že jediné, čím se od Marie liší, je drobná piha pod levým řadrem.

Ve tvářích odrazy vzrušení i strachu. Je tam. Přítomna. Všude. Touha i vina. Mužská ruka šátrající mezi dívčími stehny.

Jsou bledé. Ztěžka dýchají. Mezi nimi Jiří. Marie tělem zakrývá jeho ztopořené pohlaví.

Zhasínají.

Stříh.

Jančík rozvazuje.

V tom snu jsem byl jen já a Bernard. Ale byli jsme jiní. To já byl doktor. A on měl silný, jistý hlas, ačkoliv ho trápilo nachlazení, nebo snad alergie, kdo ví...

Předepsal jsem mu před časem takový roztok, vím, že v něm byl efedrin. Dostal ho v malém flakonu s pumpičkou. Připomínal parfém. Voněl po mandlích. Vstříkl si jej do každé nosní dírky.

Jančík se opět rozklepal. Pobídl jsem ho, aby pokračoval, on si utáhl krémovou šálu pevněji kolem krku, prsty jedné ruky vnořil do vlasů na skrání a vydechl: Byl to kyanovodík.

Vrhl jsem na něj překvapený pohled.

Bernard se skácel k zemi. Proč? Proč jsem musel vidět právě toto?

Chvilí jsem uvažoval.

Máte o doktora Macha strach, napadlo mě.

Nenapadá mě příčina, konstatoval. Ke všemu proč právě jed, který bych našel akorát tak u patologa? Bernard je lékař, ne žádný patolog.

Anebo v jirchárně, dodal jsem a sám jsem se svému postřehu podivil. Jančík však nechtěl přestat se svým: Ale proč?

Sděлил jsem mu, že se nejspíš nemá čeho obávat. Ubezpečil jsem ho, že se doktor Mach zajisté nenachází v žádném nebezpečí. Nikdo už z něj kůži nestáhne, zavtipkoval jsem, příznávám, poněkud nevhodně, natož aby ho otrávil kyanovodíkem. Je to přece koželuh, kdo byl předešlého dopoledne zabit.

Zdálo se, že jsem rozechvělého sbormistra uklidnil. Po chvíli jsem pronesl: Mohu se vás také na oplátku zeptat na váš názor?

Souhlasil.

Vylíčil jsem mu tedy, co se odehrávalo v době, kdy on neklidně snil na lenošce. Jak jsem našel Kateřinu

Rédlovou v pracovně jejího manžela, jak mi vyprávěla o dávných časech.

Časech, ze kterých dozajista pocházela fotografie u ní v pokoji.

Řekla: Neměli jsme moc peněz. Všichni byli pryč... Odletěli jako hejno racků. Co to znamená? tázal jsem se.

Víte, Jančík s odpovědí nespěchal, tenkrát, když se stala ta věc. Když Vincentův bratr zabil jejich otce... Málokomu se chtělo uvěřit, že na vině nebyl sám Vincent.

Ano, tohle už jsem jednou slyšel.

Tak vidíte. Lidé jsou podezřívaví. Jsou opatrní. Když se Vincent Rédl postaral o to, aby jeho bratra odsoudili, stal se z něj velice majetný muž. Zdědil koželužnu a tenhle dům. Myslím, že to bylo ve dvacátém roce. To si ještě platili kuchařku a několik služebných. Ti všichni dali do týdne výpověď. Nehodlali setrvat ani den navíc v přítomnosti někoho, o kom si mysleli, že zamordoval vlastního otce sekáčkem, a ještě za to poslal do vězení mladšího bratra. Jejich odchod strhl takovou menší lavinu. Mnoho jejich známých se z ulice odstěhovalo, našli si bydlení na klidnějším, bezpečnějším místě. A ti, kteří tu zůstali, přerušili s Rédlovými kontakty.

Existuje něco, zajímal jsem se, co by podporovalo teorii, že to skutečně udělal Vincent? Nějaký, byť jen nepřímý důkaz?

Nic. Vůbec nic. Ale také nic, kromě jeho tvrzení, tu teorii nevyvrací...

Takže všichni odletěli? Dobře... Ale manžel tu přece s Kateřinou zůstal.

Ten? Jančík zvedl obočí. Necelé dva měsíce po té tragédii, když se mu pode dveřmi začaly hromadit anonymní dopisy, pověřil vedením podniku svého zástupce, vzal si svoje věci, vybral značný kapitál a odjel... Pryč ze země. Tehdy se nosily cesty do Francie. Strávil tři roky někde v Normandii a nechal tu Kateřinu napospas jejím účtům.

Vrátil se tedy před třiadvaceti lety. Situace se mezitím uklidnila. Mnoho nových sousedů. Přišly jiné příběhy. Aféru odnesl čas.

Hodnou chvíli jsem byl zticha. Než se Štěpán Jančík rozhodl ukončit svou návštěvu, polohlasně jsem se s ním podělil o zlomek svých úvah: Nechal ji tu... Ve velkém, opuštěném domě... Pronášel jsem ta slova bez výrazu, nepřítomně. Mohlo jí být nanejvýš osmdvacet. Mladá a krásná slaměná vdova...

Jančík mi věnoval mírně pobavený pohled a podotkl: Vy ale máte pro ženy slabost... Poté zvažněl. Vstal a podal mi pravici. Když jsem ji stiskl, přikryl hřbet mé ruky druhou dlaní a nějakou chvíli ji mlčky hřál. Nakonec dodal rozpačitě: Je nejspíš dobře, že jsou to ženy, pro něž máte slabost... Stydlivě se usmál, ačkoliv v jeho pohledu jsem zpozoroval teskný záchvěv lítosti.

Pierot

Mocná slova

To dopoledne vysvitlo slunce.

Zatímco z prostor ateliéru Anny Klarkové mířil do místní lékárny, rekapituloval si Richard Havelka postavy Případu vraždy Pierota. Jen na okamžik byl tím, který je nad věcí, měl je plně pod kontrolou, byl tím, kdo příběh vlastní i vypráví; na okamžik byl příběh jeho.

Měl to všechno jako na divadle. Seznamte se, pro nesl nahlas k publiku a ukázal na osoby v převlecích, toto jsou postavy v abecedním pořadí:

Ambivalentní Alena

Jadrný Jáchym

Křehká Kristýna

Lehkovážený Libor

Lapená Lucie

Rozezlený Roman

Vláčený Viktor

Záhadná Zuzana

Publikum zatleskalo. Richard se uklonil a celý příběh se odehrál. V rychlém sledu. S důrazem na klíčové okamžiky. Odehrál se. Jako drama. Jako film na stříbrném plátně. Filmový pásek se odvinul a jeho volný konec počal rotovat právě, když zacinkal zvonek ve dveřích do lékárny.

Vysoká lékárnice Jolana v bílém plášti, s vlasy ve skřipci a trochu protáhlou, nicméně sympatickou tvář se vyptala na důvod Richardovy návštěvy. Poté odvážíla množství prášku na spaní a úhledně jej zabalila.

Po celou dobu Richardovi líčila, jak je úžasné, že opět svítí to kulaté slunce venku a že toho dne je teprve třetí zákazník. Byla tam jen paní Pálenská pro něco na křečové žíly a mladý pan Jančík. Ten si přišel popovídat. Zase přišel s šálou. Ano, přes léto. Jinak nikdo. Alespoň má Jolana více času na čtení. A čtení tu má mnoho, našťestí vycházejí Večery pod lampou. Ano, pod lampou. Ona má ráda tu lacinou romantiku, dělá jí to dobře. Bůhví proč. Nemusí se za to stydět, dělá to tak spousta žen.

Copak čtete vy? Zeptala se a mladý novinář si musel připustit, že ji už nějakou chvíli neposlouchá. Pouze pozoruje její růžové rty. Velmi pohledná žena. Kolem třicítky. Jistě bezdětná. To se pozná. Dokonce svobodná, potvrzuje si Richard pohledem na její hubené ruce.

Já? Ehm... Dříve jsem hltal některé německé autory, ale poslední dobou čtu už jenom noviny. Protože musím. Na nic jiného mi nezbyvá čas.

Ach tak, můj otec četl noviny skoro pořád, kdykoli byl doma. Paní Bláhová z krejčovství říká, že ten nechutný zlozvyk svého manžela nemůže vystát, já se

jí nedivím, člověk přijde domů a rád by s nejbližšími prohodil několik slov, že?

Nečekala na odpověď a pokračovala: A přitom tam je jenom samá politika, o ničem jiném nepíše, možná, že nic jiného ani lidi nezajímá, kdoví, jak to vlastně je, ale na to my nepřijdeme, že? Teď se zase mluví jenom o vraždě toho chudáka v divadle a jeho sestry, ano, sestry, chudinku ji našli v kufru, ale o tom jste jistě četl, říkal jste, že čtete hodně, vypadáte jako ten typ muže, kterému nic neunikne...

Richard se téměř začervenál.

Nějak se mi nechce věřit, že to udělal její manžel, a jestli ano, pak je to ďábel. Kdo by něco takového mohl udělat tak roztomilé ženě, víte, ta Lucie Franzová byla opravdu rozkošná, ano, rozkošná, taková ta blondýnka, něžná i sebevědomá, říkám to, jako by to bylo ku podivu, ale ono se to skutečně někdy neslučuje, poslyšte...

Reportér zpozorněl.

Jolana se nadechla. Její tvář prozrazovala, že mu v následujícím okamžiku vyzradí informaci nevyčíslitelné hodnoty.

Asi o tři bloky vedle, skoro na konci vilové čtvrti, se nastěhoval pár, Josef Musil, ten muzikant, zpěvák, znáte ho, určitě ho znáte, zhruba padesátník, žije tam už pár neděl se svojí novou ženou. Už asi třetí. Milada se jmenuje, a ta, povídám, je úplně stejný andílek, víte, jako ta Lucie Franzová, rozkošná, říkám vám, je jí něco přes dvacet, já se těm dnešním holkám divím, on je Musil sice známý a bohatý, ale přece nebudu s takovým paprikou, třicet let, to je vážně moc...

Jakkoliv Richard obdivoval Jolaninu bezprostřednost, výřečnost i talent pro sbírání informací určitého typu, musel ji přerušit. Nejprve se optal, kolik je dlužen, a během placení obrátil tok řeči zpět k Lucii Franzové:

Měl jsem za to, že byli manželé Franzovi ve městě noví, nastěhovali se teprve nedávno, vy už jste se s Lucií zřejmě potkala...

Jistěže jsem jí potkala, přišla si ke mně pro něco na zažívání, bylo to dopoledne, víte, a ještě toho dne zmizela, možná už v poledne, co já vím, kdy se pan Franz vrátil, on si pořád sháněl nějakou práci, ale teď ho zavřeli, takže asi žádnou potřebovat nebude, co myslíte, vaří tam slušně?

Richard neodpověděl.

Místo toho se zeptal:

Neříkala něco? Něco, co by vám utkvělo v paměti. Něco podstatného.

Ne, bohužel, byla tu jen na chvíli, říkala, že spěchá koupit nějaké žluté květy, prý jich mají doma málo, rozmarné, ale což, já se musela věnovat dalším zákazníkům, přišli hned po ní, paní Hirschová s manželem, potkali se tu všichni tři. Já se řídila receptem pana doktora Macha, oni tam zatím klábosili, ano, tam, co teď stojíte, víte, on s ní vždycky chodí pan Hirsch, doprovází svoji ženu, ona by si jinak pro léky sama nepřišla, stydí se, chudinka, nemá to jednoduché, nechtěla bych být v její kůži, tak s ní chodí, někdy vypadá, že je jí to nepříjemné, přivede ji jako neposlušnou dceru, tak mi to připadá, ano, neposlušnou. Paní Franzová pana Hirsche znala, je to, ne, vidíte, vlastně byl to přítel

nebožtíka jejího bratra, chvíli se bavili o něm, říkala, tedy paní Franzová, dej jí pánbůh věčný klid, říkala, že to s ním jde s kopce, to jako s tím jejím bratrem, co ho pak večer zabili, že se utrhнул ze řetězu a neví, kdy a jak přestat, a že ona si s ním neví rady, přitom ho zná asi úplně nejlépe ze všech, taky říkala, že asi ví, kdo za to může, to vám povídám, ta panu Hirschovi věnovala takový pohled, říkám, takový jsem dlouho neviděla, asi ho chtěla pokárat, že se víc o svého přítele nestará, měl by ho přece podržet, když je na tom bídě, ne? Od čeho jsou přece přátelé? Ale on na něj asi nemá čas, víte, je to právník, pořád sedí u toho Herrmana v kanceláři, už tam má vysezený důlek... Pan Matula dělá taky u Herrmana, a to je vám teprve podivín, oni ti právníci, nikdy nevíte, co si opravdu myslí, ten Matula se jakživ neožení, povídám, jednou...

Richard lékárnici musel opět přerušit: Už má naspěch a jistě se zastaví na kus řeči později. Jolana mu věnovala úsměv, který se mu zapsal do paměti. Poté se vrátil na ulici.

Musí za Zuzanou. Musí.

V jednu hodinu odpoledne se v prostorách divadelní kavárny shromáždí následující osoby, pronesl Hlas náhle a zcela zřetelně, herci Michael Tůma, Rostislav Hora, Hugo Provazník, Libor Krbec, Zuzana Gallová, Kristýna Průchová, režisér Konrád Vorel, přátelé Adama Henzla, tedy Jáchym Cizler, Roman Hirsch a přiveden bude i zatčený Viktor Franz, manžel

zavražděné Lucie Franzové. Toto je oficiální předvolání, výjimky se nepovolují...

... Sál bude přístupný veřejnosti.

On to ví, prolétlo Richardovi hlavou. On už to ví. Našel řešení. Ale Richard ho má na jazyku. Na patře. To řešení patří jemu!

Ne! Musí to stihnout! Musí si dřív promluvit se Zuzanou! Musí znát pravdu! Dnes mezi jednou a druhou hodinou odpolední se vyšetřování uzavře. Výsledek bude oznámen veřejnosti. Ješitný Hlas veřejnost potřebuje. Veřejnost potřebuje svůj Hlas. Ale Richard chtěl být první! První, kdo bude vědět! Tak málo už stačí! Musí to stihnout!

Byla jedna hodina a deset minut!

Sál. Světlo. Přízemí divadelní kavárny. Točité schodiště s leštěným zábradlím na jedné straně. Vedlo do patra, do salonku. Na něm seděl Richard Havelka. Na klíně psací stroj značky Adler.

Měl oči. Měl pohled. Měl pečlivě navoskované vlasy. Rovný dlouhý nos. Výraz soustředěný, vyrovnaný, sebejistý. Právě vkládal do stroje čistý arch papíru. Byl připraven. Byl nad věcí. Věděl.

Zuzana kapitulovala. Pod jeho nátlakem, dost možná opilá, ale kapitulovala. Řekla, co věděla. Dostala strach. Předešlého večera dostala strach. Nikam nevolala, nikomu nepsala. Jen si cosi myslela a nechala si to pro sebe až do následujícího dopoledne. Nehodlala riskovat.

Ta adresa, řekla, to příjmení, Vaňková, bylo nejspíš smyšlené, náhodné, kdo ví, na tom nezáleží, řekla. Ale ta ulice, ta Brukvová 19/18, řekla, tu jsme si vymysleli, Adam a já. Když nám bylo jedenáct let. Počítejte. Ano, je to ten rok. Bylo to zábavné. Takové veselé slovo. Brukvová. Mysleli jsme, že tam jednou budeme žít. Hráli jsme si s představami, víte. Byla to hra. Ale ať už se mělo v budoucnu stát cokoli, mělo se to stát v Brukvové, v domě 19/18.

Tehdy to ještě Richardovi nedávalo smysl, ale Zuzana pokračovala: Byl to vzkaz pro mne. Poslední vzkaz! Věděl, že zemře. Adam to věděl. Jedna z posledních věcí, na které se ho ten netvor zeptal, byla ulice, kde bydlí Ilona, ta jeho bývalá, a jak se jmenuje dál. A on mu řekl, že se jmenuje Vaňková a bydlí v Brukvové. To bylo jeho polední volání o pomoc!

Takže Adamův vrah potřeboval znát adresu Luciiny kamarádky. Potřeboval ji, aby druhý den odeslal její tělo v kufru. Vrah Adama Henzla byl tedy ten samý člověk jako vrah jeho sestry, o tom nebylo pochyb, pomyslel si a uvažoval dál:

Navíc to byl někdo, kdo věděl o tom, že má Lucie blízkou přítelkyni, věděl, že se jmenuje Ilona, a věděl, že s ní Adam dříve udržoval tajný poměr. Věděl tedy, za kým zajít pro podrobnější informace a jak je získat.

Kdo všechno věděl o poměru Adama a Ilony Urbanové? tázal se Richard Zuzany.

Mám za to, že jen já a ti dva, co ho všude doprovázeli. Hirsch a Cizler. Sestře by to neřekl. Pochopitelně nechtěl ani, aby se to dozvěděl její manžel. On s tou

Ilonou neměl právě čestné úmysly, víte? Nezdvořák, usmála se při vzpomínce na svého rozverného přítele.

Nezdvořák, zopakoval Richard a usmál se. Věděl. V ten okamžik věděl. Rozloučil se a odešel si vyzvednout z redakce svůj psací stroj.

Divadelní kavárna.

Bílé prostírání.

Černé obleky.

Leštěná mosaz.

Mnoho, mnoho světla.

Richard Havelka na točitém schodišti shlíží na celou tu dokonalou nádheru.

Podezřelí u stolů. Obsluha roznáší kávu.

Všechno je to skleněné.

Všechno to je keramické, hladké, tvrdé a křehké zároveň. Všechno je to vyžehlené.

Jsou jako voskové figuríny. Jsou zticha. Jsou jako ta figurína v šatnách pro herce. Jsou jako herci, kteří hrají podezřelé, v převlecích.

Jsou jako herci, kteří hrají publikum.

Uličkou putuje Hlas.

Kriminalisté stojí u hlavních dveří. Jeden na každé straně. Ruce spojené za zády. Třetí na protější straně sálu hlídá spoutaného Viktora.

Libor Krbec si pohrává s kávovou lžičkou. Zuza-na se lokty opírá o stůl. Roman Hirsch sedí po levi-ci režiséra Konráda Vorla. Jáchym Cizler spojil své pavoučí prsty a pomalu, zhluboka oddechuje.

Anna Klarková sedí u jednoho stolu s doktorem Machem po levé ruce a Kristýnou Průchovou. Hlavu mírně na stranu, pozorně sleduje fakta kladená do prostoru.

Richardovy věty v prostoru. Na papíře.

Fabule se ztrácí. Syžet jakbysmet.

To nejzásadnější vyplouvá samo a beztvaré se komíhá vzduchem. Nad hlavami. Jako údery psacího stroje. V rychlém sledu. Sentence. Komíhají. Oscilují. Dávají na vědomí.

Psací stroj Adler vyklepává. Ohlašuje.

Hlas hovoří.

Sentence a slova.

Slova jsou mocná.

Slova zmůžou.

Jen slova. Označované je přítomno.

Stačí pouze nalézt správný signifikant.

Slovo. Slova.

Záhada Pierotovy smrti odhalena!

Ano, vrahem byl překupník.

Překupník.

Překupník drog.

Kokain v tomto případě
sehrával zásadní roli.

Za snahu získat zadarmo
psychotropní látky se platí.
Adam Henzl platit nechtěl.
Nemohl.

Nemohl si to dovolit.

Rozhodl se domoci se své dávky
pod pohrůžkou prozrazení zdroje.

A tento zoufalý čin se mu stal osudným.

Vrah navštíví Pierota připraven.
Ještě předtím však odstraní jeho sestru.

Lucii Franzovou.

Když její manžel není doma,
zazvoní u dveří.

Všechna okna v ulici
jsou zavřená, bude pršet.

Nikdo ho nevidí vejít.

Znala ho. Pustila ho do domu.
Tam ji uškrtil holýma rukama.

Napsal vzkaz.

Napodobil její písmo.

Napsal, že odjíždí.

Odjíždí za přítelkyní Ilonou.

My již víme, že šlo o slečnu Ilonu Urbanovou.

Tělo mrtvé uloží do velkého
cestovního kufru jejího manžela.
Dá pozor, aby na něm nezanechal
své vlastní otisky prstů.

Těž, aby otisky Viktora Franze
nesmazal.

Zavazadlo odnese z domu a ukryje.

Nikdo ho nevidí,
okna jsou stále zavřena.

Po představení vchází
do šaten pro herce,

má domluvenou schůzku
s Adamem Henzlem,
který zde zůstal sám.
Slíbenou zásilku však nenese.

Pouze břitvu.
Tu přiloží herci na krk
a dostane z něj, co potřebuje
pro dokončení svého plánu.

Následuje prudký pohyb.
Pierot se kácí.

Kostým je od krve. Ruce jsou od krve.
Pachatelovy ruce. Od krve.

Není čas. Ale všechno je dokonalé.
Vina padne na Viktora Franze,
který měl příležitost, motiv
i prostředky k zabití obou sourozenců.
Všechny důkazy budou svědčit
proti němu.

Náš vrah se stává neviditelným.

Otírá břitvu tak, aby na ní
nezbyly žádné otisky.

Pospíchá. Obléká kožené rukavice,
aby zakryl své prsty,
své dlaně znečištěné krví.
Odchází.

K jeho neštěstí, promlouvá Hlas svým sebejistým
tónem, jeden z jeho přátel si povšiml, že opouští foyer
divadla.

Náš vrah, píše Richard, se s ním loučí a podává mu ruku. Ano, ruku.

V kožené rukavici, pokračuje hlas.

Nezdvořák, píše Richard Havelka.

Přestože byl již značně pod vlivem alkoholu, vykřikuje Hlas, na tento výjev si pan Jáchym Cizler dobře pamatoval.

Nemohl odhalit své krví potřísněné ruce, pospíchá novinář.

Sál zašuměl vzrušením.

Hlas se dramaticky odmlčel. Poté pomalu pokračoval: Uvědomíme-li si tato fakta.

Uvědomíme-li si, že vražda Adama Henzla nebyla vraždou v afektu, zapisoval Richard, nýbrž dokonale naplánovaným odstraňováním nepohodlných svědků kriminální činnosti, zbude nám jediné jméno.

Jméno vraha, pronesl Hlas významně.

Jméno vraha, zapsal Richard Havelka.

A tím je... Hlas se nadechl.

V ten okamžik zuřivý reportér s jistotou napsal na svém stroji:

Roman Hirsch.

To jméno prolétlo sálem.

Dvě slova.

Kdyby byl někdo mohl vidět Hlas, všiml by si, jak ve svém nádechu ustrnul a ohlédl se kamsi do prázdna, jako by jakýsi letící hmyz upoutal jeho pozornost.

Poté svůj pohled zaměřil na schodiště.

Tam se střetl s očima mladého novináře.

Richard ten pohled cítil, ale neviděl ho. Nemohl vidět ani ono uznané přikývnutí, které následovalo.

Slova, jež na svém stroji mladý reportér napsal, byla mocná.

Označující si našlo označované.

Sémantický tah!

Roman Hirsch odsunul svou židli od stolu a postavil se. Všichni nyní hleděli na něj.

Stál sošně. Bledý. Voskový.

Figurální.

Celé to představení bylo náramně figurální.

Mezi ním a Viktorem Franzem stál jeden z kriminalistů. Viktor učinil drobný krok vpřed. Pomalu se po Romanovi ohlédl a v jeho očích i celé tváři nebylo nic než Proč.

Povolaný Viktorův krok zpozoroval a autoritativně mu položil ruku na rameno.

Roman té nepozornosti využil a jedním hbitým pohybem vytáhl povolanému z pouzdra revolver.

Jeho hlaveň si přiložil ke spánku a odjistil.

Ne! Vykřikla Anna Klarková.

Divadelní kavárnou se rozlehl zvuk výstřelu.

Jak jste jen, drahoušku, věděl, že to byl on?

Umělkyně stála na chodníku před divadelní kavárnou, právě když vynášeli Romanovo tělo. Je mi jasné, jak k tomu závěru došel ten ješita, co jsme ho neviděli, ale jak jste na to přišel vy?

Před budovou ve své podstatě funkcionalistickou působila náhle jako art deco. Strohá i elegantní zároveň. Kouřila cigaretu v tenké černé špičce.

Richard nevěděl, kde začít; snad proto začal ten příběh vyprávět od onoho dopoledne, kdy Lucie Franzová zaznamenala, že květin v jejich novém domě je příliš málo. Kolem půl dvanácté byli spolu v uzavřeném prostoru manželé Franzovi na jednom konci ulice a manželé Hirschovi na druhém.

Motivy a souvislosti. Souvislosti a motivy.

To všechno v jednom okamžiku rozvlnilo ovzduší. Kdyby byl Pierre Bézier publikoval své poznatky o křivkách o několik desítek let dříve, bylo by se mohlo Richardu Havelkovi zdát, že fakta i souvislosti se zakřivují a vlní právě jako křivky pojmenované po onom francouzském matematikovi.

Stále jsme měli za to, nadechl se der rasende Reporter, že Adam Henzl vyhrožoval vrahovi ten večer v šatně. Proto celá záležitost s jeho sestrou nedávala smysl. Jsem si téměř jistý, že tomu bylo následovně:

Nebyl to doktor Mach, kdo volal Romanovi kolem půl dvanácté v den zmizení Lucie Franzové. Ona domněnka Aleny Hirschové pramenila z toho, že jí Roman vzápětí ztropil scénu kvůli lékům, které jí doktor předepsal, a ona mu o tom neřekla, odtáhl ji s sebou do lékárny, kde si měli vyzvednout opiáty na recept. Snad to byl Romanův způsob, jak před ženou zakrýt své rozrušení z telefonátu.

Byl to právě Adam Henzl, kdo mu volal. Vyslovil se pravděpodobně tak, že ačkoliv nemá dostatek financí, aby zaplatil objednané zboží, Roman ho donese

o půl jedenácté do šaten, přijde sám a věnuje mu dárku zadarmo, jinak prý ho udá povoláním.

Roman byl pod velkým tlakem. Na jedné straně pečoval o psychicky labilní ženu, na straně druhé tajně obchodoval s kokainem. Obojí vyžadovalo velice pevné nervy, a ty Roman již delší dobu ztrácel. Věděl, že musí Adama umlčet, pokud možno hrozbou. Pohrůžka za pohrůžku. V telefonátu však Adama ujistil, že slíbenou objednávku donese a předá gratis.

Protože si Alena všimla, jak s jejím manželem telefonát zamával, sehrála velkolepou scénu. O deset, dvacet minut později při nákupu potkává v lékárně Lucii Franzovou.

Ta se mu pochlubí, že svého bratra prohlédla a že dobře ví, kdo Adamovi kokain prodává. Její tušení byla ale mylné. Podle Viktorových slov měla podezření na Jáchyma Cizlera.

Druhá rána. Roman si situaci vyložil tak, že Lucie ví všechno a že bude jednat. Byl obklíčen ze dvou stran. Věděl, že Adama by bez větších obtíží zastrašil, ale Lucie, ta na rozdíl od svého bratra měla důvěru vysoce postavených osob. Věděl, že musí jednat, a to dříve než Lucie.

Možná byste řekla, že zpanikařil, Richard učinil krátkou pauzu.

Snad ano, potvrdila Anna Klarková, ale to je zcela pochopitelné. Roman byl silný muž, poněkud cholerický, jen co je pravda... a jestliže byl dlouhou dobu pod takovým tlakem...

Tehdy zosnoval ten plán, pokračoval Richard a ubíral se s malířkou volnou chůzí směrem k redakci novin.

Musí Lucii umlčet. Odstranit ji a poté i Adama. Kdyby se zbavil pouze jednoho, bylo by to podezřelé. Ten druhý by se zanedlouho dovtípil. Navíc, takto se veškeré podezření přesune na Viktora.

Navštíví Lucii u ní doma, uškrtní ji. Jestliže má vina padnout na Viktora, musí se její tělo najít až druhý den, po Pierotově smrti. Někdo ji musí identifikovat, někdo, kdo ji zná. Někdo, koho s největší pravděpodobností zná i Viktor.

Napíše lístek. V něm užije jména Ilona, protože o ní slyšel, věděl, že jde o Luciinu přítelkyni, věděl to, protože Adam s ní chodil a Roman byl jednou ze tří osob, kterým se Adam s tímto poměrem svěřil.

Rozhodne se, že tělo Lucie Franzové odešle k ní, avšak musí ještě získat celou adresu a příjmení oné Ilony. Po představení přiloží Adamovi břitvu na krk. Nejprve se doptá na Ilonu a poté ho zabije.

Druhý den odnese kufr s Lucií na poštu. Adresátem je Ilona Vaňková, Brukvová 19/18, Hronovice. Doplatil ovšem na to, že Adamovi důvěřoval. Nepředpokládal, že ohrožený na životě v poslední chvíli nadiktuje falešnou adresu, což byl od něj, mezi námi, brilantní tah. Nadiktoval adresu, kterou ve správnou chvíli někdo pozná, a tím někým bude Zuzana Gallová. Bude vědět, že adresu pachatel získal od Adama.

To ho nakonec usvědčilo. To a fenomenální paměť zdejší lékárnice.

Jaké to asi je, zemřít sám? zeptá se náhle Anna Klarková s tváří nastavenou chladnému slunci.

Ale on tam přece nebyl sám, oponoval Richard a zvedl obočí.

Drahý, Roman Hirsch se zastřelil před bezmála dvaceti lidmi. Ale přesto... Nikdo tam nebyl s ním. Zůstal sám. Obžalovaný. Jaké to asi je...

Richard mlčel. Věděl, že oba v tom okamžiku myslí na totéž: Některé otázky je lépe nechat nezodpovězené.

Případ Pierotovy smrti byl uzavřený.

Příběh skončil, aby se zachoval.

Aby jeho postavy opět ožily.

Přímo zde.

Ve Městě.

Ovšem jindy a jinde.

Poslední snídaně

Odplata

Pondělní ráno.

Třetí ráno ve Městě.

Ten chladný podzim na předměstí.

Probuzení. Snídaně.

Odcházení.

Doprovázím Kateřinu k Wágnerovým.

Adéla, aby přes den nezůstávala sama, zve si k sobě společnost. Jak mi bylo řečeno, takto pospolu ženy trávily většinu všedních dní.

Lékárník již odešel.

Sourozenci v patře.

Adéla ze skleněné nádoby zalévá všechny muškáty. Křížuje prostor pod schodištěm. Kabáty se rozplývají.

Pro jeden přichází Diana a obléká jej přes bleděmodré šaty, jež jsem na ní viděl poprvé předevcírem večer. Loučím se s ní a přeji pěkný den. Ona míří do krejčovství, já zamířím poprvé do budovy zdejšího

gymnázia. Kateřina jí mává, dokud za sebou nedovře domovní dveře. Svrchník ledabyle přehozený přes ramena se jí sveze na stranu a odhalí paži, týl i šíji, odhalí tajemství, jež nemělo přijít na odiv.

Ale, ne... Promiňte, omlouvala se Kateřina Rédlová a úzkostlivě urovnala svrchník na jeho původní místo. Vy si určitě myslíte... Doširoka otevřela oči a pohlédla na mne, vystrašená. Chvěla se. Vy si myslíte... To si nesmíte... Ne, to si nesmíte myslet!

Proč jste mi neřekla, že vás manžel bil? zeptal jsem se přímo. Učinila krok zpět, jako kdyby mi chtěla naznačit, že se dotýkám toho, co je osobní.

Ale ne... On mne přece... Tak to není... Není!

Jak to tedy je? naléhal jsem.

Já – já jsem... Ano... Já jsem s...

Ne! Nespadla jste! A vy to dobře víte! Zvýšil jsem hlas. Možná nepatřičně. Za sebou jsem zaslechl kroky. Kdosi urychleně sbíhal ze schodů.

Marie. Když nás dva spatřila u paty schodiště, vylekala se. O naší přítomnosti zde neměla ponětí. Cosi ji velice rmoutilo. Nebylo možné přehlédnout, že pláče.

Dobré ráno... Co se vám stalo?

Co se ti přihodilo, dítě? přidala se Kateřina a chtěla vzít její hlavu do dlaní, ale Marie se nenechala. Spěšně se přiblékla.

Právě jsem se dozvěděla, vysvětlovala, že matinka jedné mojí kamarádky včera zemřela.

Vy jste ji znala?

Marie neodpověděla. Místo toho si omotala šálu kolem krku.

Na co zemřela, mohu-li se zeptat? zajímal jsem se.

Marie byla zticha. Obouvala si boty. Pak se hlasitě vysmrkala a špitla: Alopecie... Polední stadium. Muselo to být strašné...

Zmateně jsem přikývl.

Byl jsem v tu chvíli velice rád, že přes své rozrušení Marie nepostřehla, o čem jsme se s Kateřinou bavili. Nechal jsem ji odejít, aby ještě v půli cesty dostihla svou sestru, a sám jsem se vydal do nového pracoviště.

Odpoledne při návratu.

V Kaštanové něco jako Edward Grieg.

Snad některá ze suit. Příběh padajícího listu a také něco o útesech... Seveřané napsali mnoho báječné hudby o útesech, alespoň jsem měl takový pocit.

Ještě před příchodem do čísla 53, do svého říjnového patra, měl jsem v úmyslu zastavit se v lékárně. Ani ne tak proto, abych konečně spatřil Karla Wágnera v bílém plášti. Spíše jsem si hodlal ještě promluvit s paní Jolanou Havelkovou. Promluvit... Položit otázku a vyslechnout, co jen bude možné.

Celou tu dobu, až do chvíle, kdy jsem prošel těžkými dveřmi lékárny, jsem se nemohl zbavit myšlenky na Vincentovu brutalitu. Na způsob, jakým zacházel se svou očividně nemocnou ženou. Můj ranní objev na Vincenta Rédlu vrhal nové světlo. Jestliže jsem si dříve

nebyl jistý, jaký mám vůči němu zaujmout postoj, nyní jsem věděl, že pociťuji hněv.

Zároveň jsem si byl vědom, že se na Kateřinu nemohu nadále dívat jinak než s lítostí nad souhrou okolností, nad její minulostí i současností.

Cosi ve mně mělo neustálou potřebu intenzivně prožívat soustrast.

Nebudete věřit tomu, co se stalo! vyhrkla na mne Jolana namísto pozdravu.

Přišlo mi to jaksi příznačné.

Někdo se vloupal do ordinace doktora Macha! No, věřil byste tomu? V noci z pátku na sobotu, na něco takového tu nejsme zvyklí. Ne že by ten čas byl podivný, ale vloupačky, ty tu nejsou právě na denním pořádku. Když vykradli Marešovy o dvě ulice dál, tak bylo taky pozdvižení, ale brzy se přišlo na to, že to udělal ten chlápek, no, ten Kratina, co jim vyměňoval potrubí. Ne, tady na takové věci zvyklí nejsme.

Jak si můžete být jista, kdy se to stalo? podařilo se mi Jolanu přerušit.

Doktor Mach to prý zjistil už v sobotu, když se vracel pro brašnu, kterou si tam zapomněl. Já se to dozvěděla teprve dnes ráno. Nechápu, proč mi to neřekl už dříve...

Měl jsem jisté tušení, ale nepřišlo mi vhodné to vytahovat.

Jeden by si řekl, že chtěl přece něco ukrást. Ne že by v doktorově ordinaci nebyly žádné léky. Musí tam být jistě spousta hypnotik, opiátů, ale nic se neztratilo, skříňe zůstaly zamčené, zámky neporušené, kromě toho od vstupních dveří.

Uvažoval jsem a naslouchal podrobnostem, nespouštěje oči z Jolanina pláště. Takto oděna nebyla o nic méně elegantní, než když jsem ji potkal sobotního odpoledne v Kaštanové.

Jeden si klade otázku, co k tomu člověka vede, možná se chtěl jenom pohrabat v kartotéce, já nevím, nenechal ani výhrůžný vzkaz na stole, určitě čtete noviny, to někteří dělávají, vloupají se vám do soukromí, jen aby vás mohli vystrašit nějakou odpornou výhrůžkou, pochopitelně anonymní, přijde mi, že je na tom něco neskutečně zrůdného, na těch vystřižených písmenech, je to, jako když vám pošlou v krabici lidské ucho, ano, skoro tak zrůdné to je, a proč jste vlastně přišel?

Pokrčil jsem rameny.

Vlastně už jsem si nebyl tak docela jistý, jen mi cosi říkalo, že v lékárně se vždycky dozvím něco nového.

A jak se vůbec daří paní Rédlové? Chudinka to musí špatně nést. Je taková citlivá. I když on ten její nebyl zrovna svatoušek. Nakládal s ní jako s pytlek brambor, k politování, ale i tak ženu v jejím stavu rozruší, když jí na zahradě odpraví manžela, ať už byl, jaký byl. A zrovinka na zahradě...

Myslím, že to nese poměrně statečně. Když už jste se zmínila o zdravotním stavu paní Rédlové...

Ach tak... Vy to nevíte. Jolana se zachmuřila. Jistě, asi bych vám to říkat neměla. Lépe by bylo dozvědět se to od někoho z jejích blízkých, ale jeden se zdráhá zeptat, že? A vy jste zrovna takový slušný člověk, představte si, asi před deseti lety prodělala takovou drobnou mozkovou příhodu. Muselo to přijít ve spánku.

Víte, ono se s člověkem může stát ledacos. Paní Rédllové to přivodilo určité stadium demence.

Nejspíše nevědomky při tom slově svěsila levý koutek. Pokračovala: Prožívá jinak, nepamatuje si, má tak trochu vlastní svět. Ale naštěstí ji to nezasáhlo natolik, aby se o sebe přes den nedokázala postarat. I tak je ale dobře, že na ni Adéla Wágnerová dohlíží. Chudák ženská, nemyslíte? Jednou jste zdravá, bystrá žena a najednou... Lékárnice luskla prsty.

Rozumím, pronesl jsem klidně.

A najednou nevíte, jestli jste byl u zubaře ráno nebo před měsícem. Dělá vám problém pamatovat si jména a vůbec... Jména jsou zvláštní záležitost, na jméně záleží, když chcete, aby si vás někdo pamatoval. Právě včera jsem se bavila s jednou svojí známou, mladá holka, asi kolem pětadvaceti, svobodná. Ta tvrdí, že až se jí narodí první dítě, pojmenuje ho buď Vladimíra, nebo Vladimír. Pěkná jména, nemyslíte?

Přikývl jsem.

Ale tyhle holky... Dneska se každá bojí porodu jako čert kříže. A tahle je zvláště úzkostlivá. Řekla jsem jí, že čím později bude rodit, tím více to tělo odnese. Asi jsem ji vylekala, neměla jsem to říkat, ale vždyť je to pravda! Ona na to, že se možná nejvíce děsí té bolesti. Je to jako očištec, tyhle strachy z bolesti, leckdy vás to zničí víc než bolest samotná ...

Nadechla se a najednou:

Ale to jsme se... Promiňte, mám tu zákazníka... Přijďte třeba navečer, kdybyste si o něčem potřeboval promluvit.

Rozloučil jsem se a vycouval ze dveří.

Seděla v křesle, nohy pokrčené před sebou.

Mlčela a pohledem hypnotizovala čajový servis na stole. Pak si Adéla Wágnerová a její muž vyměnili významné pohledy.

Intenzita světla v obývacím pokoji slábla a barvy ztrácely svou sytost. Zdravotní sestra se náhle tolik podobala těm křehkým kusům porcelánu, který v tom přítomí nevrhal prakticky žádný stín.

Konec října na předměstí.

Za oknem na trávníku vítr zatočil barevným listím. Vehnal ho do záhonů, shlukoval jej kolem okrasných keřů a kované branky.

Pootevřeným oknem zavanulo do místnosti cosi familiárně venkovského a teskného.

Selanka či faunovo odpoledne.

Smyčce a klarinety.

Bylo náhle pootevřeno jako nikdy.

Ona pootevřenost, jež láká dovnitř nebo ven, za okno, za dveře, do zahrady, do pokoje, do soukromí, pootevřenost, jež je předznamenáním, jež je pátým křížkem durové stupnice, jež je premisou nalezení, zření a snad i pochopení, ta samá pootevřenost v onom šerém odpoledni naplnila naše hlavy a já zauvažoval, čím by byla záhada bez pootevřených dveří, ať už vedou kamkoliv.

Dveře Adély Wágnerové vedly do historie, odemkla je a my do nich strčili, aby se otevřely dokořán. O správnosti jejího rozhodnutí ji přesvědčil manžel, přikývl, ruce v kapsách.

Po tom, co řekla Kateřina, už nebylo na výběr. Po tom, co jsem řekl já, tím spíše ne. Vyřkl jsem své otázky, vyřkl jsem obavy, hodil jsem kámen do vody, protože jsem nemohl jinak.

Řekla, že byla v kuchyni, vrátila se tam, v sobotu dopoledne, vrátila se pro jakýsi kastrol, když jsem s Karlem Wágnerem rozehrával druhou partii. Vrátila se a vyhlížela do zahrady. A v zahradě byl klid a v altánu byl Vincent a okno do kuchyně bylo pootevřené, jak jinak. Zapomněl ho zavřít, ano, jistě ho zapomněl zavřít, určitě to neplánoval, jinak by to zatracené okno přece zavřel... Taková hloupost. Kdyby se do domu namísto Kateřiny vrátila Adéla nebo Marie nebo kdokoliv jiný, jistě by si nenechal pro sebe... Ne, každý jiný by se podivil. Kateřina ne. Kateřina to přijala. Nikoliv s povděkem, nikoliv s lítostí. Vincent byl pryč. Pakliže si mohla uvědomit tuto souvislost, pak její způsob přijetí byl neskonalý. Ačkoliv... Nemusela to vědět, třeba jí jen tato souvislost unikla jako mnohé jiné. Nesložila... Ne. Nesložila si dohromady ty zahradní rukavice, nástroj, altán, osobu, která přese všechnu průchodnost zahrady i předměstí byla právě tam a v onu chvíli navíc.

Kateřina vyzradila. Kateřina svědek.

Nevěděla.

Pokládala stíny, vrhala je před sebe. Vrhala je na osoby, aniž by si byla vědoma, co činí. Dnes už vím, že kdyby si bývala uvědomila, jakou cenu mělo její svědectví, nikdy by je nedala v plen.

Soucítil jsem s ní a litoval jsem ji. Avšak musel jsem se ptát. Toužil jsem vědět. Protože zde jsem chtěl být

v bezpečí. Obklopený. Přitom svébytný a především... Především účasten.

Udělal jsem to nejlepší, co jsem mohl, pronesl Karel Wágner předešlého večera v jídelně, když s Adélou osaměl. Co proboha toto mělo znamenat? Udělal snad něco? Ano, rozhodl se a zmocnil se ho neklid. Předpokládal, že se jeho žena bude hněvat, ano, tak mi to vysvětlila. Rozhodl se, že nebude oponovat, rozhodl se souhlasit, že takto... Ano, takto bez vysvětlení, bez rozhřešení to bude lepší. Vincent dostal, co si zasloužil. Co je komu po tom, kdo rozsudek vykonal... Přitakání nečinnosti a smíření bylo ve světle následujících událostí skutečně tím nejlepším, co mohl udělat.

Avšak jen malou chvíli předtím se u téhož zahradního stolu odehrála ještě jiná a mnohem podivnější věc.

Leckomu by se jistě nelíbilo znát skutečnou pravdu o svém dětství. Tak to řekl doktor Mach. Co se jde na tom, jaká událost zapříčinila život takový, jaký právě žijí, jsou-li s ním spokojeni. Způsob, jakým lékař tato slova pronášel... To, jak Jiří zbledl a jak to s ním šhublo, když ho vlastní sestra vytrhla z úvah...

Nebyl jsem jediný, kdo si toho všiml. Bezpochyby, aniž by si to uvědomoval, se tato událost promítla do Jančikova snu. Přišel za mnou vylekaný, snad že Bernard Mach pronesl toho odpoledne něco, co jej vrhalo do role nepohodlného svědka, někoho, kdo zkrátka ví... Byla otázka, zda naléhavost snu nebyla pouze nadřádkou snu vlastní a doktorovo odhalení, o něž se podělil mezi řádky s přísedícím Jiřím Wágnerem, nebylo ve skutečnosti bezvýznamným postřehem. Čeho se však týkalo?

Dětství? Minulosti? Čí minulosti?

A nakonec dnešní dopoledne a plačící Diana sbíhající ze schodů. Ano, Diana, nikoliv Marie, jak jsem se prve domníval. Zrána si Diana oblékla, snad ve spěchu, šaty své sestry. Dokonale ošálila mne i Kateřinu.

Vymluvila jste se, pronesl jsem k ní, že matka vaší kamarádky zemřela... Když jsem se vás ale zeptal, na co ctěná paní zemřela, co jste mi odpověděla? Pamatujete se? Tvrdila jste, že příčinou byla alopecie.

Diana se zatvářila dotčeně. Pak si olízla rty a pomalu přikývla.

Po nedlouhé pauze jsem pokračoval a bohužel jsem se neubráníl poněkud škodolibému tónu: Alopecie je velmi závažné onemocnění... Ano... Nemýlím-li se, jde o latinský výraz pro padání vlasů. Předpokládám, že jste onen pojem zahlédla v některé z Jiřího knih. Jelikož jsem byl dotěrný a vyptával jsem se, po čem mi nic nebylo, sdělila jste mi tuto diagnózu v domněnání, že ani já nebudu mít ponětí, o co se doopravdy jedná... Na padání vlasů se bohudíky neumírá, dodal jsem s úsměvem.

O několik minut později tyto záhady a nesrovnalosti, na něž jsem poukazoval, přimějí Adélu Wágnerovou promluvit.

Diana mi věnovala omluvný pohled, sklonila hlavu a pohládila si šíji. Jistěže to byla Diana!

Ve světle vyprávění Wágnerovy ženy to začínalo dávat smysl. Jedině Diana mohla tou dobou vědět, co se stalo z pátku na sobotu v doktorově ordinaci. Dozvěděl se to od Jolany, stejně jako jsem se to dozvěděl já. Lékárnice jí to sdělila, když jsem Dianu vyslal, aby

zjistila, co si tu lidé o Rédlových myslí. Na jejím seznamu jméno Havelková rozhodně padlo, tím jsem si jistý.

Možná postřehla, že oné noci Jiří znenadání zmizel, možná ji na stopu přivedlo něco jiného, každopádně dnes ráno na něj udeřila. Jiří její domněnky potvrdil. Skutečně se vloupal do Machovy ordinace, aby mu prohledal kartotéku.

Když jí Jiří vysvětlí, co ho k tomu vedlo, Diana se rozpláče a utíká pryč. Pod schody narazí na mne.

Je rozrušená, je uražená, že se všechno dozvídá až nyní, je naprosto cokoliv, ale přesto se rozhodne, že svého nevlastního bratra, svého milence bude krýt.

V domě před šestadvaceti lety, pronesla Adéla Wágenerová zvolna, s výdechem, smířená, rozechvělá, celá ambivalentní a smíšená seděla v křesle, kolena pokrčená před sebou jako zdravotní sestra. Před šestadvaceti lety, zopakovala, zůstala Kateřina sama. Vincent odcestoval. Nadlouho. Než se všechno uklidní. Celá ta událost tehdy... Na sousedstvo nepůsobila dobře.

Podívala se na mne, jako by se ujišťovala, jestli jí rozumím, jestli už to všechno zkrátka vím, ačkoliv to nebyla ona, kdo mi o vraždě Vincentova otce Antonína řekl.

Lidé si mysleli, pokračovala a zapálila si tenkou cigaretu, kterou vytáhla z pouzdra na stolku. Nikdy předtím jsem ji kouřit neviděl. Sousedé i služebnictvo Rédlových, všichni se domnívali, že tu vraždu měl na svědomí sám Vincent a před soudem to sehrál tak,

aby vina padla na jeho bratra. Jeho svědectví bylo klíčové. Alberta odsoudili. To všechno víme z vyprávění.

Rozhlédla se po pokoji. Sjela po všech přítomných tvářích. Hleděla na Jiřího, na Dianu, Marii, na svého muže, na mne, zatímco Kateřina zůstala v zahradě a hledala pracovní rukavice.

Ležely zapomenuté v některém ze záhonů či pod okrasným keřem, stejně jako náramek, polévková lžice a plátěná taška s nákupem.

A všichni tehdy odletěli jako hejno racků, doplnil jsem v duchu vyprávění Adély Wágnerové. Zmizeli.

Zůstala tam sama, v prázdném domě, pokračovala Adéla. Vedení jircháren převzal Vincentův zástupce, ale jí z podniku šel jen zanedbatelný díl. Nějakou dobu žila z úspor, které jí po Vincentově odchodu zbyly, ale když od něj obdržela lístek z Francie, ve kterém jí sděloval, že se jeho příjezd značně oddálí – oddálil se asi o dva roky –, nezbylo jí nic jiného než pronajmout jeden z pokojů. Nastěhoval se tam tehdy mladý muž, válečný invalida, právě se vrátil z ruské legie. To bylo v jednadvacátém, v zimě. V podnájmu přebýval přesně rok. Během toho roku se mezi ním a Kateřinou vyvinul milostný poměr. Nemůžete jí to mít za zlé. Byla sama, manžel ji zanechal téměř bez jakékoliv podpory, myslel jenom na vlastní prospěch. Považte, byla ještě mladá.

Opětovně se mi vybavila fotografie, již jsem zahlédl v pokoji paní Rédlové, musel jsem si již tehdy přiznat, že Kateřina byla zamlada velmi pohledná žena.

Adéla se zhluboka nadechla a uhasila cigaretu.

Zanedlouho po jeho odjezdu zjistila, že je s ním těhotná. Určitě vás napadne, proč už v té době neměla s Vincentem nějaké děti. Pravda je taková, že jedno s ním čekala, ale potratila. Už proto se rozhodla, že tohle dítě donosí, rozhodně nechtěla jít k nějakému pochybnému lékaři, aby... Umlkla. Nechtěla riskovat, dodala po chvíli. Také by se bývalo mohlo stát, že už by žádné další dítě mít nemohla.

Vtom jsme se tu objevili my. Bylo to na konci ledna. Nejprve jsme bydleli s Karlem v pokoji po předešlém nájemníkovi, tam, kde dnes bydlíte vy. Kateřina se neustále obávala chvíle, kdy na ní těhotenství bude znát. Ale byla mladá, zdravá, skoro sportovní postavy. Něco byste býval vytušil až v pátém měsíci, tak to někdy bývá.

Tehdy nás seznámila s celou svojí situací. Když nadešel čas, starali jsme se o ni do té míry, aby nemusela vycházet z domu. Všechno muselo probíhat v tajnosti, nikdo se o nemanželském dítěti nesměl dozvědět, a především ne její manžel.

My jsme s Karlem... Ohlédla se po svém muži. My jsme nikdy vlastní děti mít nemohli...

Pohlédl jsem na Dianu, její sestru a Jiřího. Všichni tři nyní seděli vedle sebe na pohovce a tiskli se k sobě. Tato informace však očividně už nikoho z oné trojice nepřekvapila.

Pouze do tváří dívek se vedraly známky dojetí nad pravdou, jež byla poprvé vyřčena nahlas a přede všemi.

Adéla Wágnerová ze zdobeného pouzdra vytáhla další cigaretu a připálila si.

Umíte si představit, obrátila se na mne, tu lítost, kterou zakouší jedna žena při pohledu na druhou? Žena, která nikdy dítě mít nemohla, hledí do tváře ženy, která dítě mít může, ale za žádných okolností si ho nesmí ponechat. Rozuměla jsem jí jako nikdo jiný, věděla jsem, co prožívá, protože sama jsem si přála dítě porodit, vychovávat, starat se o něj. A tak jsme se tehdy my tři dohodli.

Až se Jiří narodí, já s Karlem ho přijmeme za vlastního. Byla jsem tehdy silnější než nyní. Mnohem silnější. Začala jsem se ukazovat. Jinak. V oblečení pro těhotné, dva měsíce jsem si vycpávala břicho, čím dál tím víc. Nosila jsem falešné dítě a nikdo... Nikdo nevěděl. Byli jsme v obci noví. Nemohli ani tušit, že my dva nikdy potomka nezplodíme.

U porodu jsem byla pouze já jako sestra, Karel a Bernard Mach, který byl se vším seznámen. Udělal to pro nás. Udržel tajemství, dokonce zařídil zfalšování rodného listu.

Když se v létě toho roku Vincent vrátil, všechno bylo tak, jak jsme naplánovali. Vyšlo nám to a Kateřina měla svého syna nablízku.

O pět let později, když jsme se nastěhovali do tohoto domu – právě tou dobou se uvolnil –, jsme se rozhodli adoptovat dvojčata, Dianu a Marii. Když se lidé vyptávali, odůvodnili jsme to tím, že během předchozího porodu nastaly komplikace. Komplikace, kvůli kterým už další děti mít nemohu. Vidíte, jsme důkazem toho, že i tady na předměstí lze udržet tajemství.

Adéla Wágnerová v popelníku udusila nedokouřenou cigaretu a pozvedla ke mně velké průzračné oči.

Zvedl se vítr a posbíral barevné listí.

Zvedl se čas.

Zakroužil nad našimi hlavami a bylo to, jako by to vanutí nás mělo přežít.

Všechno šlo dál i nazpět.

Byl opět konec října, ovšem dní do svátku zemřelých přibýlo. Ulice stále prostorné nabízely pohled na vyrovnané, nekonečné řady stromů.

Barvy, ovzduší, okolnosti. Slilo se to v jednu podzimní harmonii, která mě naplňovala klidem. Tělo Vincenta Rédla bylo pohřbeno. Kateřině Rédlové připadl dům i podnik, jehož řízení se místo ní ujal jakýsi inženýr Hoffmann. Zůstala tedy zaopatřena až do roku čtyřicet osm, kdy byla již opět prosperující jirchárna znárodněna.

Doktor Bernard Mach se nadále věnuje své lékařské praxi. Štěpán Jančík vede sbor při mších a svátečních koncertech, dokud není z politických důvodů nucen odejít do ústraní.

Jiří se po složení maturitní zkoušky přihlásí ke studiu na lékařské fakultě, ovšem nikdy nebude přijat, místo toho nastoupí do státních strojíren jako skladník. Diana i Marie se nadále živí jako švadleny ve zdejším krejčovství. V roce 1951 Marie onemocní tuberkulózou, které o tři roky později podlehně. Rok nato uzavírají Diana a Jiří manželský svazek, v němž se ani jeden po čase necítí šťastný a v roce 1958 se každý ubírá svou cestou.

Všechny ty roky od tragických událostí na pozemku manželů Rédlových jsem setrval v podnájmu u paní Kateřiny.

Sedával jsem s Wágnerovými u čaje a s Karlem hrával šachy.

Poté, co mi bylo objasněno tajemství minulosti dvou manželských párů, stal jsem se bezvýhradně členem kroužku důvěry, který ono tajemství střežil.

Je pravda, že z vyprávění Adély Wágnerové vyplýval pouze rodinný původ mladého Jiřího. Odehrálo se však příliš mnoho věcí a vědomí, že byl celou tu dobu Jiří synem Kateřiny Rédlové, tu změť událostí opatřilo smyslem. Mohla tato zpráva Dianu rozrušit natolik, aby od bratra utíkala s pláčem? Copak to, že Kateřina zahlédla svého syna v zahradě v dopoledne vraždy Vincenta Rédla, byla pouhá náhoda?

Kateřina k Jiřímu vždycky, a to je pochopitelné, chovala nadměru silné city. Dokonce ani Jiřímu nebyla ta stará žena, stížená mozkovou mrtvicí, lhostejná. Naproti tomu vůči Vincentu Rédlovi choval neobvykle silnou zášť, umocňovanou nejen domněnkou, že Vincent byl chladnokrevný otcovrah, ale též vědomím, že svou nemocnou ženu vykořisťoval a bil.

Nikdy se neprokázalo, zda byl Vincent skutečným vrahem svého otce, případ nikdy nebyl znovu otevřen. Motiv k onomu násilnému činu a následnému odstranění bratra, nemalé dědictví po Antonínu Rédlovi, které spadlo Vincentovi do klína, byl však nabíledni. Přičteme-li Vincentovy sklony k násilí, jeho krutost, úskočnost i zbabělost, s jakou se obával pomsty svého bratra, lze si ledacos domýšlet.

Nikdy jsem se nedozvěděl, kdy poprvé Jiří získal podezření, že není pravým synem Adély a Karla Wágnerových. Nicméně toho podezření v průběhu května značně zesílilo.

V den, kdy jsem se přistěhoval na předměstí, se Jiří definitivně rozhodl ujistit se o svém původu, a to cestou vloupání do ordinace doktora Macha.

Byl přesvědčený, že doktor něco ví, ale odmítá cokoliv prozradit, v jeho dokumentaci však musejí být nějaká fakta.

Poté, co nalezne hledané a zjistí dokonce totožnost své pravé matky, spočítá si, že ať už byl jeho otcem kdokoliv, nebyl to ani Karel Wágner, ani Vincent Rédl. Je si vědom, že Vincent zůstává do noci ve své pracovně. Rozhodne se mu zatelefonovat.

Smluví si s ním schůzku, snad pod svým, snad pod falešným jménem, snad se i vydával za Vincentova bratra Alberta. Každopádně Vincentu Rédlovi onen telefonát způsobí silné rozrušení.

Ví, že právě tato schůzka bude pro něj nějakým způsobem osudová.

Zbytek není potřeba vysvětlovat.

Když Bernard Mach zjistí, že se někdo vloupal do jeho ordinace, nedá mu příliš mnoho práce, aby si ono vloupání spojil s Jiřího podezřením a Vincentovou vraždou. Během nedělního odpoledne Jiřímu naznačí, že on ví, ale že všechna, stará i nová, tajemství bude nadále uchovávat.

Doktor Mach má své přesvědčení, má své zásady.

Také zdejší předměstí má svá pravidla, stejně jako celé to pitoreskní Město.

Již kolikátý rok na mne hrálo tu samou komedii. Štěpila se a rozpadala úplně sama a mně se to z jakéhosi důvodu zamlouvalo.

Nejspíš se stalo, co se stát mělo. Nikdy se nedozvíme, jestli byla Jiřího odplata úměrná vině či nikoliv. Avšak byla vykonána. Vincent už tu není. Kateřina může poklidně zestárnout a předměstí se spokojilo s tím, že Vincenta po tolika letech stihl spravedlivý trest. Co sejde na tom, kdo na sebe vzal roli vykonavatele. Po čase vyšetřovatelé vzdali své úsilí. Oficiální zpráva zněla, že vraždu spáchal neznámý pachatel.

Kdo může s jistotou tvrdit, že ví, jak tomu tenkrát bylo... Pochopitelně, v sousedství se vypráví spousta příběhů, avšak jen málu z nich se dá skutečně uvěřit.

Město vypráví spousta příběhů.

Pouze některé zůstávají.

Alibi na příští noc

Dopis na rozloučenou

Nejprve mi nebylo jasné, odkud získal všechny informace. Věděl toho příliš mnoho. Od Klářiny smrti dosud neuplynulo ani dvacet čtyři hodin. Přece se všechno nemohlo rozkřiknout tak rychle.

A pak mi to došlo. Volala mu Tereza. Možná u Patrika i přespala. Bohužel to dávalo smysl. Proč jsem na ni nepočkal? ptal jsem se sám sebe. Proč jsem s ní jenom nejel na stanici? Protože si to nepřála, tak je to. Když se vrátila, požádala Patrika. Nechtělo se mi ani domýšlet, o co všechno ho možná požádala.

Polknout. Alespoň na chvíli udusit vlnu žárlivosti a pocit bezmoci. Celé je to přece ještě komplikovanější.

Tvrdila, že Klářino písmo někdo jenom napodobil, dodal Patrik a ještě více se ponořil do šera podloubí.

Takže ji někdo otrávil, domyslel jsem si.

Přesně tak, potvrdil. Oni si myslí, že to byla Tereza. Byly to její prášky, co našli Kláře v pití.

To už vím.

Na krabičce, pokračoval Patrik, byly jen její otisky prstů. Na váze s květinami pak otisky Terezy i Kláry. Na dopise pochopitelně jen Klářiny.

A dveře byly pootevřené, zamumlal jsem.

Prosím?

Dveře od bytu byly pootevřené, když jsem tam přišel.

Co to znamená? Nechápal.

To nevím. Dokud jsem si myslel, že se zabila sama, dávalo to smysl. Volala mi Veronika, ještě než jsem za tebou přišel. Ptal jsem se jí. Myslela, že ty dveře nechala otevřené Klára, aby jí mohl v sebevraždě někdo zabránit, kdyby se tak mělo stát. Teď to ale vypadá, že někdo chtěl, aby ji našli dřív, než se Tereza vrátí.

Ano, to se povedlo, konstatoval.

Na okamžik jsem ztichl. Něco mi tu nehrálo:

Proč ses chtěl se mnou sejít? Proč mi to všechno vůbec říkáš?

Patrik s vysvětlováním neváhal:

Terezu dnes ve dvě sebrali. Když porovnali písma, zjistili, že něco nesedí. Navíc ta věc s otisky. A pak ty důvody.

Jaké důvody, proboha?

Patrik sklonil hlavu. Pozoroval špičky svých bot a náhle se zdál ještě bledší než předtím. Pravicí se přehraboval ve vlasech a mnul si krk.

My si spolu začali, šeptal.

Napadlo mě to, přiznal jsem.

Přespala u tebe, že? pomyslel jsem si. Jenom mi prosím neříkej podrobnosti.

Ne. Ty to nechápeš. Já a Klára jsme se sblížili. Trochu víc, než se možná hodilo. Doteď to bylo tajemství. Hlavně kvůli Tereze. Dozvěděla se, že ji podvádím, udělala scénu, a tak jsme to ukončili. Nevěděla, že to byla Klára, s kým jsem...

To nezní pěkně, zhodnotil jsem.

Nezní. Ale nevykládám ti to, abys mě soudil. Chápej, jestli se roznese, že jsem ji podváděl s Klárou, je Tereza ztracená.

Tereza má alibi.

Takže jste byli spolu, když se to...

Samozřejmě že byli. Rozhodně si to pamatuji a ještě nějakou dobu pamatovat budu. Nemusíš mít strach. Řeknu to, komu bude potřeba.

Řekni jim taky to s těmi dveřmi.

Souhlasil jsem a už jsem se chtěl poroučet.

Pak mě ale napadlo zeptat se, proč mi nikdo nevolal. Copak se mnou nikdo z policie nechtěl mluvit? Byl jsem pro ně pouhý nálezce? Proboha, vždyť jsem ty holky taky znal. Záhy jsem si však dokázal odpovědět sám. Celý den jsem nebyl na příjmu. Mezi nepřijatými hovory se neznámá čísla ztratila, nejspíš jsem jim ani nevěnoval pozornost.

Ujistil jsem ještě jednou rozechvělého Patrika, že udělám všechno pro to, abych doložil Terezinu nevinu, a odebral jsem se uličkami zpět do svého příbytku.

Opět jsem se slyšel.

Slyšel jsem své podrážky.

Slyšel jsem svůj dech a listy breččanu, které dosud opadávaly pod jejími okny.

Něco mi říkalo, že si to ta holka, ta Klára, nezasloužila. A jestli ano, pak si Tereza nezasloužila být v podezření. Nechtěl jsem si připustit, že jsem zkrátka jen příliš zainteresovaný v celém tom podivném čtyřúhelníku.

Co mě drželo na nohou, bylo vědomí, že Patrik a Klára... Ale Klára je teď přece mrtvá. Patrik je volný. Z toho nevzejde nic dobrého. Ztrácel jsem nabytou sebedůvěru. Jestliže se oba stejným dílem zasloužíme o Terezinu záchranu, kdo z nás bude mít větší naději na úspěch? Pro mne hraje snad jen, že Patrik svou důvěryhodnost už jednou pohřbil. Dobře mu tak.

Ani na chvíli mě nenapadlo ho litovat. Byla to jeho milenka, která ležela otrávená na koberci, zasloužil by si alespoň záchvěv lítosti. Bohužel jsem jí nebyl schopen.

Procházel jsem pod okny. Procházel jsem stíny.

Nikým nezpozorován jsem se navrátil k hlavnímu vchodu domu, kde jsem v posledním poschodí obýval šerý byt s klasicistním balkonem do ulice.

Otíral jsem podrážky a rekapituloval:

Všechno od prvního okamžiku vypadalo jako sebevražda. I pootevřené dveře měly svůj smysl. Kdyby Tereza... Kdyby kdokoliv chtěl Kláru otrávit, jistě by to narafičil tak, aby to jako sebevražda vypadalo.

Dnes už přece nikdo nevráždí jen tak.

Mohla by si Tereza myslet, že někoho přesvědčí, napodobí-li Kláříno písmo a na dopis obtiskne její konečky prstů?

Možná. Možná by to za jiných okolností stačilo.

Co mi proletělo hlavou později, když jsem bez rozsvícení vešel do předsíně a odkládal kabát, byla konstrukce na první pohled přitažená za vlasy:

Třeba tu ani nešlo o Kláru. Celé to bylo ušité na Terezu. Kdo by ji chtěl zdiskreditovat? A co víc, kdo by si přál, aby byla odsouzena?

Nemůže být odsouzena, jsem tu přece ještě já.

Co když byl dopis na rozloučenou napsán tak, aby bylo zjevné, že je písmo pouze napodobené? Dotyčný si chtěl být jistý, že se dříve nebo později přijde na to, že jde o falzum, že sebevražda je jen divadélko, které Tereza připravila pro prvního příchozího. Dveře do foyer byly přece otevřené.

Past na Terezu.

Celé to mohla být jen past na Terezu.

Kdo věděl o jejím možném motivu?

Patrik, napadlo mě přirozeně.

Všechno se to zamotalo. Včetně mé hlavy.

Večer se přelil v noc a ta noc byla horečná. Přišla s tmou a vlila se do mého pokoje otevřenými balkonovými dveřmi.

Představoval jsem si Patrika, jak vchází ke Kláře, nervózně si prohlíží všechny ty vystavené cetky, zkoumavě hledí na koberec, pak na ni. Možná že donese víno, Klára obstará skleničky.

Když poté Klára místnost opustí, nalije jí Patrik do sklenice předem připravený rozpuštěný prášek z nadržných kardiotonik. Roztok musel mít s sebou. Prášek by se při pokojové teplotě nerozpustil. Ne beze zbytku. Víno s roztokem zamíchá. Klára se vrací, on jí

věnuje jeden ze svých mužných pohledů. Pohledů lep-kavých a protivných, protože jsou to pohledy, kterých jsem nikdy nebyl schopen, a proto jsem dosud žádnou z těch dvou dívek neměl. Protože ten pohled není otázkou jako všechny mé pohledy. Je to oznámení. A s oznámením se nebojuje, oznámení se podléhá.

Bylo to horečné. Přecházel jsem po pokoji a narážel do věcí. Byla tma a hrany nábytku byly ostré.

Klára klesla k zemi a Patrik z náprsní kapsy vytáhl maličký flakon.

Po pokoji rozprášil motiv. V drobných kapičkách klesal a ulpíval na stole i na dopise, který vložil pod vázu poté, co ho na okamžik vložil Kláře do ruky. Pochopitelně si předtím navlékl rukavice.

Také na koberci se usadil tento motiv pro Terezu. Padl na úrodnou půdu. Bůhví, co z toho, co mi řekl v podloubí, byla pravda. Co když ani s Klárou nic neměl, co když je to všechno jen součást hry. Proto se chtěl se mnou sejít? Aby zasel další semínko?

Nebyl jsem si jistý, jestli na sobě rozpoznávám stejný pach, jaký jsem cítil v Klářině pokoji. Odnosl jsem si toho odtamtud více, než jsem chtěl. Možná na mně ulpěl spolu s vůní jejího parfému. Ale rozhodně to byl motiv, motiv nastrčený, podsunutý, byl to motiv, co bylo v jejím pokoji navíc. Zaráželo mě, že si toho nikdo jiný nevšiml.

A pak policisté. Zotevírali okna a veškeré stopy zničili. Jako by to všechno bylo domluvené.

Narážel jsem do nábytku a protíral si oči.

Noc chutnala jako penicilin a svíravý pocit v žaludku mi připomínal, že jsem toho dne ještě nejedl.

Noc chutnala jako penicilin.
Ulice byly prázdné. Mně se chtělo zvracet.
Někdo ze sousedů nejspíš zavolal doktora, protože v nejlepším na dveře mého bytu kdosi zaklepal.

Veronika.
Přišla si pro mne. Přesto jsem ji pozval dál.
Nevyhnutelnost toho gesta mě ničila.
Podléhal jsem.
Břečťan se obtáčel a mně bylo všechno jasné.
Jediné, na co jsem ve svém horečnatém přemítání zapomněl, byl Patrikův motiv.

Veronika vcházela. Nerozsvítila.
Nábytek tak zůstal, jaký byl. Pouhé geometrické tvary vystupovaly z šera a tvořily hranice mezi iluzí a skutečností. Obrisy židlí, stolu, polic i pohovky mě zaváděly tam, kde nebylo o co se opřít.

Veronika vcházela a její zrzavá palice přede mnou trčela majestátně jako zjevení. Úzké rty semknuté k sobě, její ostrý nos, oči a sexappeal mě donutily ustoupit.

Patrik mi všechno řekl, pronesla. Přikývl jsem. Tato replika byla tak předvídatelná, že jsem skoro zapomněl na její jinak vytríbený ostrovtip.

Nezbývá než čekat, čekat a doufat..., dodala.

Ach, Veronika a její příběhy.

Romány francouzské, dramata absurdní, básně beatnické i jiné korespondovaly s celou tou groteskou tak, že mi po zádech přebíhal mráz, jako by mě hladila něčí zimou zkřehlá ruka.

Možná jsem byl naivní, nicméně pomyslel jsem si: Kam by se poděla všechna její děsivá přitažlivost, kdyby místo ní nemluvily knihy.

Co mnou otrásalo, byl totiž ten věky prověřený narativ, pečlivě vybraný a zhmotněný její osobou.

A nejen osobou. Především jejím tělem.

Měla by se svléknout, napadlo mě.

Měla by se svléknout, jako už tolikrát.

Bylo více než zjevné, že mě přišla umlčet.

Buď nožem, nebo sexem. Býval bych raději, kdyby se prostě se mnou jen vyspala. Ovšem oddaloval jsem obojí. Jen pro jistotu, kdyby jedno mělo přejít v druhé.

Jistě má na předešlý večer nějaké pěkné alibi. Lidé dělávají, a především říkají, co ona chce. Sám jsem opakoval její historku o pootevřených dveřích a Klárině podvědomé touze po záchraně.

Jistě měla také už předem připravené alibi na příští noc. Věděla, že budu zde, věděla, že ji k sobě pozvu. Její alibi z ní dýchalo stejně jako sebevědomí a obě dvě složky jejího parfému se výborně doplňovaly.

Tobě nedělá potíže za sebou nechávat mrtvoly, že? zeptal jsem se, aby řeč nestála.

Veronika naklonila hlavu na stranu, zlehka se usmála a v tom úsměvu vězela hořkost sama.

Chtěly jste Patrika obě, začal jsem blábolit. Ty i Tereza jste ho chtěly pro sebe, ale Tereza ho dostala první. Požádala jsi Kláru, že ano?

Přikývla.

Měla Tereze Patrika rozmluvit. Měla ji přesvědčit, že jeho zásady nejsou tak pevné. Možná jí měla namluvit, že si za jejími zády místo ní našel ještě jinou. Nejspíš to skutečně udělala, ale mezitím si s Patrikem něco začala sama. Zradily tě.

Obě... Procedila.

Takže dvě mouchy jednou ranou, prošlo mi hlavou.

Jak to Klára tak rychle dokázala? otázal jsem se spíše sebe než jí.

Vykasala si sukně! vykřikla náhle Veronika. Takhle a takhle a takhle si vykasala sukně! Když jsem na Patrika udeřila, všechno mi prozradil. Myslela jsem, že mě alespoň chvíli bude utěšovat. Doufala jsem, že bude opatrný. Že bude něžný, jako jsi býval ty. Vtom dostanu pěstí do zad a slyším hlas – drsný, rozkošný, hysterický, jakoby kořalkou ochraptělý – hlas svého sláděte sladkého. Říká: Já s ní zůstanu. Říká: S tím nic neuděláš. Je pozdě, říká.

Třeba k ní cítil to, co já k Tereze, pronesl jsem.

Sny! Adorace! Osvícení! Náboženství! Celý ten lodní náklad citových sraček! vykřikovala.

Účelně dezinterpretovala a ta dezinterpretace měla svůj smysl, svou váhu, žila vlastním životem. Mne však spíše zajímalo, jak bude dezinterpretovat moji smrt. A tak jsem se k ní otočil zády a zahleděl se na ulici. Nikdo se nedíval.

A pak to přišlo.

Přišlo to, protože jsem se odevzdal.

Čekal jsem, až mě ta vůně pohltí.

Objala mě a přitiskla k sobě. Na tváři mi přidržela navoněný kapesník. Ten mě poslal k zemi.

Už ani nevím, jestli to byl skutečně Klářin parfém, nebo ethylchlorid.

Probral jsem se na balkoně.

Neměl jsem ponětí o čase. Tušil jsem však, že od mého zemdlení jistě musela nějaká chvíle uplynout. Alespoň taková, aby po sobě Veronika stačila uklidit stopy.

Nyní mě ovšem opět zezadu objímala. Jinak bych se neudržel na nohou. Byl jsem malátný a neschopný pohybu, hlavu jsem měl vyvrácenou, oči v sloup.

Slyšíš krev, milý můj? Šumí úlem hvězd... Pošepkala mi do ucha a na krk mi přiložila ostří nože. Neměl jsem sílu vzdorovat. Byl to ten nejsvůdnější šepot, jaký jsem kdy slyšel.

Proč? Zeptal jsem se snad jen, abych se ujistil o správnosti svého úsudku.

Všechno to viděli! Divoké oči! Svaté výkřiky! Dávali sbohem! Skočili Ze střechy! K samotě! Ponášela tiše, dramaticky.

Ze střechy..., zopakoval jsem.

Položila si hlavu na mé rameno a naznačila, že mám zůstat zticha.

Slyšíš, řekla sladce, ručičky hodin se zastavují, protože tato chvíle se už nebude opakovat.

Procital jsem.

Vymaňoval jsem se z doznívajícího vlivu toho prohnatého parfému, či co to vlastně bylo.

Zachvátila mě panika. Vycítila to. Snad proto si chtěla pospíšit. Řekla Zavři oči a bude to všechno jako na počátku světa. To je čas, lásko má, nebo je to smrt?

Nikdo nás neuvidí, napadlo mě. Nikdo přes ta zrcadla oken neprohlédne. Nikdo. Nikdo není na ulici. Nikdo na ni nevidí. Budu-li volat o pomoc, někdo to uslyší, možná... Ne. Budou si myslet, že to byla nehoda, že jsem se příliš nahnul přes zábradlí balkonu a poněkud zbytečně, nicméně oprávněně, ze sebe vydával zoufalé Pomoc! Policie si naopak pomyslí, že jsem neunesl skutečnost, že má rozmilá Tereza je vražedkyní.

Byla to past.

Přesto jsem se zmohl na výkřik. Vyštěkl jsem jedno hlasité, ochraptělé slůvko a ucítil, jak mě strká, jak mě pouští, jak se nahybám, jak padám.

Poučený. Vědoucí.

Jediné, co mi zůstalo utajeno, bylo její alibi na tuto a předešlou noc.

A břechťan dosud nepozorovaně stoupal po nažloutlých zdech. Nikdo se totiž nedíval.

Alibi na příští noc

Lukáš Vavrečka

Jazyková redakce: Michala Dovrtělová
a Lenka Chytilová

Fotografie na obálce: Lukáš Vavrečka

Na fotografii Jana Pacolová

Vydalo nakladatelství Pavel Mervart,

P. O. Box 5, 549 41 Červený Kostelec,

v roce 2014

Tisk Powerprint, s. r. o., Praha

Distribuce Kosmas, s.r.o., Praha

ISBN 978-80-7465-095-6

